

Tvirtinu: Vilniaus visuomenės sveikatos centro
Direktoriaus pavaduotojas R. Petraitis

A.V.

VILNIAUS VISUOMENĖS SVEIKATOS CENTRAS

PROJEKTO

„BIOCIDINIŲ PRODUKTŲ VALDYMO SISTEMOS TOBULINIMAS“

PROJEKTO KODAS VP1-4.3-VRM-02-V-05-007

VEIKLOS 1.3.2.

**Biocidinių produktų valdymo reglamentavimo paprastumo ir aiškumo didinimo,
paslaugų ūkio subjektams tobulinimo pasiūlymų parengimas**

ATASKAITA

Vilnius

-2015-

Veiklos pavadinimas: 1.3.2. „Biocidinių produktų valdymo reglamentavimo paprastumo ir aiškumo didinimo, paslaugų ūkio subjektams tobulinimo pasiūlymų parengimas“

Projekto vadovas: R. Petraitis

Ataskaitą rengė: S. Majus

Projekto specialistai:

Natalja Umbrasienė

Danutė Stasė Kurienė

Daiva Keršulytė

Ričardas Norkus

Diana Brunevičienė

Jolita Pirmaitytė - Vileško

Jolanta Vytienė

Julija Sokolova

Regina Shoaib

Regina Vžesniauskienė

Lina Grinytė-Jauniškienė

Dovilė Petukauskienė

Aida Žymantienė

Vilija Augulienė

Reda Radavičiūtė

Dijana Vaicekauskienė

Giedrė Petrauskienė

Evelina Vžesniauskaitė

TURINYS

1. SANTRAUKA	4
2. SUMMARY	5
3. ĮVADAS	7
4. METODIKA	9
5. BIOCIDINIŲ PRODUKTŲ VALDYMAS	12
5.1. Biocidinių produktų valdymo sistemos teisinis reglamentavimas	12
5.2. Sveikatos apsaugos ministerija.....	19
5.3. Aplinkos apsaugos agentūra	26
5.4. Valstybinė darbo inspekcija	33
5.5. Valstybinė ne maisto produktų inspekcija.....	39
5.6. Lietuvos Respublikos muitinė	56
5.7. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba.....	66
5.8. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba	73
5.9. Pasiūlymai kompetentingoms institucijoms dėl informacinių sistemų	78
6. BIOCIDINIŲ PRODUKTŲ MOKESČIŲ SISTEMA.....	85
6.1. Duomenų ekspertizės mokesčio palyginimas Lietuvoje ir kitose ES šalyse.....	85
7. EUROPOS ŠALIŲ GEROJI PATIRTIS	88
7.1. Nacionalinės pagalbos tarnybos ir jų funkcionalumas	88
7.2. Interneto svetainėse naudojamos reglamentavimo paprastumo ir aiškumo bei informacijos sklaidos didinimo priemonės	100
8. BIOCIDINIŲ PRODUKTŲ VALDYMO SISTEMOS TOBULINIMO GALIMYBĖS ...	102
9. IŠVADOS IR PASIŪLYMAI.....	110
10. INFORMACIJOS ŠALTINIŲ SĄRAŠAS	112
11. PRIEDAI.....	115

1. SANTRAUKA

Tikslas: parengti ir pateikti siūlymus dėl biocidinių produktų valdymo reglamentavimo paprastumo ir aiškumo didinimo, paslaugų ūkio subjektams tobulinimo.

Uždaviniai:

- surinkti informaciją apie biocidinių produktų valdyme dalyvaujančių institucijų taikomas reglamentavimo paprastumo ir aiškumo užtikrinimo priemones; tų priemonių teisinį reglamentavimą;
- surinkti informaciją apie biocidinių produktų valdyme dalyvaujančių institucijų taikomą gerąją praktiką ir išanalizuoti jos taikymo kitose institucijose galimybes;
- įvertinti reglamentavimo paprastumo, aiškumo, teikiamų paslaugų ūkio subjektams atitiktį ūkio subjektų poreikių analizės metu paaiškėjusiems poreikiams;
- susisteminti surinktą informaciją, ją išanalizuoti ir pateikti pasiūlymus.

Projekto specialistai, surinę ir išanalizavę informaciją apie esančią biocidinių produktų valdymo sistemą, siūlo šią sistemą tobulinti bendros informacinės sistemos pagrindu. Tam tikri biocidinių produktų sistemos valdymo elementai Lietuvoje galėtų būti tobulinami atsižvelgiant į kitų ES valstybių narių patirtį: tai visų pirma būtų kontrolę (priežiūrą) atliekančių institucijų administracinių gebėjimų didinimo, subordinacijos, veiklos koordinavimo ir pagalbos tarnybos tobulinimo klausimai. Patobulinta sistema užtikrintų žymiai geresnę informacijos sklaidą, didintų ūkio subjektų informuotumą, tuo pačiu gerintų teikiamų paslaugų kokybę ir būtų svarbi priemonė, didinanti teisinio reglamentavimo aiškumą ir paprastumą. Atsižvelgiant į biocidinių produktų teisinio reglamentavimo įvairialypiškumą, siūloma orientuotis į sisteminių teisės aktų paieškos mechanizmą (raktažodžiai, konkrečios reglamentavimo sritys).

Siūlymai pateikiami atskirai dėl kiekvienos institucijos, dalyvaujančios biocidinių produktų valdymo sistemoje, teikiamų paslaugų gerinimo, aiškesnio ir geresnio reglamentavimo.

Renkant ir analizuojant informaciją bei formuluojant siūlymus biocidinių produktų valdymo sistemos tobulinimui tuo pačiu buvo pakelta kompetentingos institucijos specialistų kvalifikacija, pagerintas suvokimas apie savo instituciją Lietuvos kontekste, užmegzti glaudesni ryšiai su kitų institucijų, dalyvaujančių biocidinių produktų valdyme, atstovais. Visa tai padėjo siekti Projekto tikslo – patobulinti biocidinių produktų valdymo sistemą.

Raktažodžiai: biocidinis produktas, reglamentavimas, ūkio subjektas

2. SUMMARY

The aim: To prepare and produce proposals on improvement of biocidal products management regulation intelligibility and simplicity, and on improvement of services provided to economic operators.

The tasks:

- To collect information on management regulation intelligibility and simplicity measures applied in biocidal products management institutions, and on legal regulation of these measures;
- To collect information on best practices applied in biocidal products management institutions, and to analyze possibilities to apply these practices in other institutions;
- To evaluate compliance of management regulation intelligibility and simplicity, services provided to economic operators with the needs found out during analysis of economic operators needs;
- To systemize and analyze collected information and prepare proposals.

After collecting and analyzing information on existing biocidal products management system Project specialists propose improvement of the system based on the uniform information system. Few elements of biocidal products management system may be improved using experience of other EU Member States; this concerns mainly strengthening of administrative capacities, subordination, co-ordination of activities of enforcement institutions as well as improvement of Help Desk. Improved system will be able to ensure better dissemination of information, increase awareness of economic operators, while making better quality of provided services and being an instrument of improvement of regulation intelligibility and simplicity. Considering diversity of biocidal products legal regulations, it is proposed to orient the efforts towards systemic search mechanism by keywords, relevant regulation scope.

Proposals on improvement of services they provide and better regulation are given for each particular institution participating in biocidal products management.

Collecting and analyzing information and preparation of proposals improved the qualification in the subject of involved specialists from Lithuanian Competent Authority for Biocidal Products; improved their perception of own institution in the Lithuanian perspective; helped to establish better relations with representatives of other institutions involved in biocidal

products management. This contributes to the achievement of goal of the whole Project – to improve biocidal products management system.

Keywords: biocidal product, legal regulation, economic operator.

3. ĮVADAS

Projekto aktualumas: Vilniaus visuomenės sveikatos centras vykdydamas projektą „Biocidinių produktų valdymo sistemos tobulinimas“, siekia užtikrinti 2006-2007 m. vykdyto PHARE pereinamojo laikotarpio projekto 2004/016-925-01-07 „Lietuvos institucinių gebėjimų stiprinimas biocidinių produktų valdymo srityje“ pasiektų rezultatų tęstinumą.

Įsigaliojus 2013 m. liepos 24 d. Lietuvos Respublikos nutarimui Nr. 686 „Dėl 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo įgyvendinimo“, Lietuvoje biocidinių produktų valdymą vykdo 7 paskirtos institucijos, taip pat visuomenės sveikatos centrai apskrityse. Lietuvoje įtvirtinta biocidinių produktų valdymo sistema yra pakankamai sudėtinga, kadangi šias funkcijas vykdo institucijos, kurioms yra pavesta daug kitų sričių funkcijų (aplinkosauga, vartotojų teisių gynimas, sveikatos apsauga, darbo sauga, muitų sistema ir kt.). Esant tokiai sistemai, būtina analizuoti visų šių institucijų veiklą biocidinių produktų valdymo aspektu ir ieškoti paslaugų ūkio subjektams gerinimo galimybių.

Atsižvelgiant į šį kontekstą bei į ūkio subjektų poreikius, paaiškėjusius vykdant projekto veiklą 1.3.1. „Ūkio subjektų, gaminančių, tiekiančių į rinką ir naudojančių biocidinius produktus galimybių ir poreikių analizės parengimas“ (apklausoje dalyvavę biocidinių produktų tiekėjai, autorizacijos liudijimų turėtojai ir kt. išsakė poreikį gauti daugiau pagalbos iš valdyme dalyvaujančių institucijų, taip pat akcentavo, kad dažnai jie šios pagalbos ieško institucijų interneto svetainėse), šio projekto metu užsibrėžta įvertinti biocidinių produktų valdyme dalyvaujančių institucijų teikiamas paslaugas, apžvelgti Europos šalių patirtį bei pateikti siūlymus paslaugų tobulinimui, kiek įmanoma labiau siejant jį su internetu teikiamų paslaugų plėtra.

Valstybės institucijų veikla, susijusi su interneto technologijų naudojimu, tampa vis labiau struktūrizuota ir apibrėžta. Lietuvoje galioja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimu Nr. 480 „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašo patvirtinimo“ patvirtinti reikalavimai interneto svetainėms, kuriais siekiama sudaryti visuomenei sąlygas gauti internetu visą viešą informaciją apie valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas ir jų funkcijas, parengtus įstatymų ir kitų

norminių teisės aktų projektus ir su jais susijusią teisinę informaciją, suvienodinti įstaigų interneto svetaines, užtikrinti jų veiksmingumą, jose pateikiamos informacijos aktualumą, patikimumą, paieškos galimybes, svetainių kūrimą ir reguliarių informacijos atnaujinimą. Šiame teisės akte yra apibrėžta, kad įstaigos interneto svetainė yra informacinių technologijų pagrindu veikianti informacinė sistema ar informacinės sistemos sudedamoji dalis (komponentė, posistemis), skirta informacijai apie įstaigos funkcijas, struktūrą, veiklą skelbti, asmenims skatinti aktyviai dalyvauti valstybės valdymo procese, įstaigos veiklos skaidrumui užtikrinti, viešosioms ir (arba) administracinėms paslaugoms elektroninėmis ryšio priemonėmis teikti.

Projekto tikslas: Parengti ir pateikti siūlymus dėl biocidinių produktų valdymo reglamentavimo paprastumo ir aiškumo didinimo, paslaugų ūkio subjektams tobulinimo.

Rezultatas:

- Surinkta informacija apie biocidinių produktų valdyme dalyvaujančių institucijų taikomas reglamentavimo paprastumo ir aiškumo užtikrinimo priemones; tų priemonių teisinį reglamentavimą;
- Surinkta informacija apie biocidinių produktų valdyme dalyvaujančių institucijų vykdomą veiklą, teikiamas paslaugas ūkio subjektams;
- Įvertintos reglamentavimo paprastumo ir aiškumo priemonės, teikiamos ūkio subjektams paslaugos pagal ūkio subjektų poreikių analizės metu paaiškėjusius poreikius;
- Susisteminius ir išanalizavus surinktą informaciją, pateikti pasiūlymai.

Objektyviai vertintos institucijų taikomos biocidinių produktų valdyme dalyvaujančių institucijų taikomos reglamentavimo paprastumo ir aiškumo užtikrinimo priemonės lyginant su ūkio subjektų poreikių analizės metu paaiškėjusiais poreikiais bei suformuluoti pasiūlymai dėl biocidinių produktų valdymo reglamentavimo paprastumo ir aiškumo didinimo, paslaugų ūkio subjektams tobulinimo ir gerosios praktikos sklaidos. Pateikti siūlymai gali būti naudingi sprendžiant biocidinių produktų priežiūros valdymo sistemos tobulinimo klausimus: kiekvienos institucijos, dalyvaujančios biocidinių produktų valdyme, teikiamų paslaugų kokybei gerinti ar kuriant bendrą informacinę sistemą ir taip jos pagrindu užtikrinant paslaugų ūkio subjektams kokybę.

Siūlymų dėl biocidinių produktų valdymo reglamentavimo paprastumo ir aiškumo didinimo, paslaugų ūkio subjektams tobulinimo parengimas ir pateikimas yra antrasis iš Projekte numatytų ūkio subjektų poreikių patenkinimo priemonių parengimo etapų.

4. METODIKA

Atsižvelgiant į valstybės institucijų veiklos principus, laikoma, kad reglamentavimo paprastumas ir aiškumas užtikrinamas šiomis organizacinėmis ir informacinėmis priemonėmis: teikiant siūlymus dėl teisės aktų tobulinimo, konsultuojant ūkio subjektus, organizuojant informacinio ir konsultacinio pobūdžio renginius (seminarus, viešąsias konsultacijas ir kt.), teikiant paslaugas internetu (informacijos skelbimas interneto svetainėse, konsultacijų, metodinės pagalbos teikimas internetu, kitos informacinių technologijų teikiamos galimybės). Taigi vykdant šią projekto veiklą, buvo siekiama išsiaiškinti, kaip institucijos įgyvendina minėtas priemones, ir pateikti siūlymus dėl biocidinių produktų valdymo reglamentavimo paprastumo ir aiškumo didinimo, paslaugų ūkio subjektams tobulinimo.

Užsibrėžtam tikslui pasiekti buvo pasirinkta išanalizuoti teisės aktus, apibrėžiančius bendrąsias biocidinių produktų valdyme dalyvaujančių institucijų funkcijas ir kompetenciją, taip pat teisės aktus, nustatančius konkrečias šių institucijų funkcijas, susijusias su biocidinių produktų valdymu. Taip pat buvo analizuota Lietuvos bei Europos šalių biocidinių produktų valdyme dalyvaujančių institucijų patirtis teikiant vartotojams paslaugas, susijusias su biocidinių produktų reikalavimų įgyvendinimu.

Šie uždaviniai buvo įgyvendinami keliais metodais: turinio analizės ir apklausos būdu. Turinio analizės metodas naudotas analizuojant teisės aktus ir institucijų interneto svetainių turinį, siekiant išsiaiškinti, kokios paslaugos teikiamos ūkio subjektams, siekiant, kad teisės aktų reikalavimai jiems būtų aiškūs, suprantami ir juos būtų lengviau įgyvendinti. Teisės aktų analizei buvo naudojamos biocidinių produktų valdyme dalyvaujančių institucijų interneto svetainėmis, kuriose skelbiami teisės aktų sąrašai. Įvertinta, ar nurodyti visi reikalingi teisės aktai, ar teisės aktai yra konsoliduoti, ar reglamentavimas pakankamai detalus, ar parengti lydimieji metodiniai dokumentai.

Kita svarbi projekto veiklos dalis – institucijų teikiamų paslaugų analizė. Siekiant nustatyti, kokių priemonių valstybinės institucijos imasi, kad reikalavimai, susiję su biocidinių produktų tiekimu rinkai bei jų naudojimu, ūkio subjektams būtų geriau suprantami bei, kad jie laiku gautų aktualiausią informaciją, buvo analizuojamos institucijų interneto svetainės, vertinta

jų struktūra bei turinys; tikrinta, ar informacija, susijusi su biocidinių produktų valdymu, lengvai randama, ar skelbiami paaiškinimai, metodinės rekomendacijos ir kita pagalbinė medžiaga, padedanti vykdyti teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

Buvo vertintos ir kitos organizacinės priemonės, taikomos siekiant palengvinti teisės aktų reikalavimų įgyvendinimą, tokios kaip ūkio subjektų konsultavimas, seminarų, kitų renginių organizavimas, pasiūlymų dėl teisės aktų tobulinimo inicijavimas ir kt. Šiai informacijai gauti buvo pasitelktas apklausos metodas. Parengtos anketos institucijoms buvo pateiktos oficialiu institucijų elektroninio pašto adresu.

Vertinant biocidinių produktų valdyme dalyvaujančių institucijų paslaugų ūkio subjektams teikimą ir tobulinimo galimybes buvo atsižvelgta į Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. liepos 3 d. įsakymą Nr. 4-432/1R-169

„Dėl Verslo priežiūros institucijų kontrolinių klausimynų rengimo ir atnaujinimo tvarkos aprašo, Rizikos vertinimu pagrįstos ūkio subjektų veiklos priežiūros gairių ir Vienodos ir kokybiškos asmenų konsultavimo praktikos užtikrinimo gairių patvirtinimo“.

Kadangi Europoje ir apskritai pasaulyje šiuolaikinės informacinės ir telekomunikacinės technologijos jau seniai yra neatsiejama informacijos apie valdžios įstaigų struktūrą, funkcijas ir veiklą teikimo, taip pat paslaugų teikimo priemonė, tikslinga pasinaudoti šių šalių per daugelį metų sukauptą gerą patirtimi. Todėl buvo analizuojamos Europos šalių institucijų interneto svetainės, siekiant išsiaiškinti, kokiomis priemonėmis ūkio subjektams padedama suprasti bei įgyvendinti reikalavimus. Analizuojant Europos šalių valstybės institucijų, susijusių su biocidinių produktų valdymu, interneto svetaines, visų pirma pastebėta, kad institucijos teikdamos informaciją ir paslaugas atitinkamoms visuomenės grupėms siekia panaudoti visas žinomas technologijų teikiamas galimybes.

Vertintos 2013 m. liepos 24 d. Lietuvos Respublikos nutarimu Nr. 686 „Dėl 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo įgyvendinimo“ Lietuvoje biocidinių produktų valdymą vykdyti paskirtos 6 institucijos: Sveikatos apsaugos ministerija, Valstybinė darbo inspekcija, Valstybinė ne maisto produktų inspekcija, Lietuvos Respublikos muitinė, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba ir su biocidinių produktų valdymu susijusi – Aplinkos apsaugos agentūra. Šioms institucijoms raštu buvo pateiktas

Projekto „Biocidinių produktų valdymo sistemos tobulinimas klausimynas“ (Priedas). Atsakymai gauti raštu arba elektroniniu paštu.

Objektyviai vertinti institucijų taikomas priemones galima tik lyginant su ūkio subjektų poreikių analizės metu paašėjęsiais poreikiais. Palyginus atsiranda galimybė formuluoti siūlymus dėl biocidinių produktų valdymo reglamentavimo paprastumo ir aiškumo didinimo, paslaugų ūkio subjektams tobulinimo ir geriausios praktikos sklaidos. Todėl projekto specialistai analizavo ir kitas projekto veiklų ataskaitas.

Atsižvelgus į visą tyrimo metu surinktą informaciją ir jos analizę, projekto veikla buvo užbaigta pasiūlymų suformulavimu.

5. BIOCIDINIŲ PRODUKTŲ VALDYMAS

5.1. Biocidinių produktų valdymo sistemos teisinis reglamentavimas

2012 m. gegužės 22 d. buvo priimtas Europos Parlamento ir Tarybos (ES) reglamentas Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo (toliau – Reglamentas Nr. 528/2012), kuris pradėtas taikyti nuo 2013 m. rugsėjo 1 d. (iki 2013 m. teisinį šios srities pagrindą sudarė Europos Sąjungos (toliau – ES) direktyva 98/8/EC dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai, kurią kiekviena ES narė įgyvendino savo nacionaliniais teisės aktais). Naujas teisinis reglamentavimas turėtų palengvinti biocidinių produktų autorizacijos procedūras, skatinti tarpusavio prekybą bei užtikrinti efektyvią biocidinių produktų kontrolę nemažinant jau pasiekto aukšto žmonių, gyvūnų ir aplinkos apsaugos lygio. Lietuvos biocidinių produktų gamintojams bei naudotojams suteikiama galimybė biocidinių produktų autorizuoti ES lygiu, suvienodinta nacionalinės autorizacijos procedūra ir reikalavimai, užtikrintas nacionalinių autorizacijos liudijimų abipusis pripažinimas bei sukurtos lygiagrečios prekybos taisyklės. Tuo pačiu biocidinių produktų gamintojams tapo privaloma dalintis duomenimis tam, kad būtų sumažintas bandymų su gyvūnais skaičius.

Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimą dėl 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo įgyvendinimo, Vilniaus visuomenės sveikatos centrai, kaip nacionalinei biocidinių produktų kompetentingajai institucijai, priskirta ir pagalbos tarnybos funkcija, kuri apima pareiškėjų, biocidinių produktų gamintojų, importuotojų, tolesnių naudotojų bei kitų suinteresuotų asmenų konsultavimą. Atsižvelgiant į autorizacijos tvarkos pokyčius, buvo svarbu nustatyti iš to kylančias Lietuvos biocidinių produktų gamintojų, pardavėjų ir vartotojų galimybes ir poreikius, nes 2013 m. įsigaliojęs Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo paveikė ne tik biocidinių produktų gamintojus, bet ir jų profesionalius vartotojus. Be to, nepaisant teisinio reglamentavimo esminio unifikavimo šioje srityje (t.y. įstatymo galią turinčio minėto reglamento priėmimo) neaiškių bei spręstinių klausimų išliko.

Reikia pažymėti, jog tokioje situacijoje atsidūrė ne tik Lietuvos Respublika, bet ir kitos Europos Sąjungos valstybės narės, todėl, siekiant užtikrinti teisinį aiškumą, buvo nagrinėjama Europos Sąjungos šalių narių praktika, esamos problemos ir jų sprendimo praktika. Išanalizavus šiuos duomenis, nustatyta, kad ūkio subjektams naujojo reglamento nuostatos praktiniame pritaikyme kelia nemažai klausimų bei problemų. Dėl šios priežasties nuspręsta, siekiant juridinio aiškumo ir paprastumo, jog atsakingoji organizacija kompetencijos ribose imasi veiksmų, tarpe kurių pateikia juridinę reikšmę turinčius pranešimus primenant ūkio subjektams apie pareigą vykdyti reglamento reikalavimus. Siekiant visiško juridinio aiškumo, pranešimuose aiškiai nurodoma, kokios neigiamos pasekmės gali ištikti ūkio subjektus nevykdant pranešime nurodyto reglamento reikalavimo.

Taip pat nuspręsta, jog atsakinga institucija savo svetainėje įsipareigoja nuolatos teikti juridškai reikšmingą informaciją tiek ūkio subjektams, tiek biocidinių produktų vartotojams, siekiant, kad reglamento taikymas bei realus juridinis veikimas taptų kuo artimesnis, kuo suprantamesnis kiekvienam asmeniui (tiek fiziniam, tiek juridiniam). Siekiant realaus biocidinių produktų reglamentavimo paprastumo bei aiškumo didinimo, atsakingoje institucijoje yra asmenys (darbuotojai), kurie nuolatos konsultuoja besikreipiančius biocidinių produktų reglamentavimo klausimais, teikia praktinius patarimus, analizuoja gaunamą informaciją (konkrečių konsultacijų poreikį) ir inicijuoja bendrąsias paskaitas (konsultacijas) aktualiais klausimais.

Tenka atkreipti dėmesį, kad, priėmus aukščiau nurodytą reglamentą, biocidinių produktų srityje veikiantiems ūkio subjektams (taip pat ir vartotojams) juridiniu aspektu reguliavimas tapo kur kas aiškesnis ir išsamesnis, tačiau atsižvelgiant į tai, kad Europos Sąjungos valstybėms narėms buvo palikta biocidinių produktų srities apmokestinimo paslaugų diskrecija, unifikacijos šiuo lygmeniu (netgi ir elementarios teisinės) neįvesta.

Taigi, biocidinių produktų paslaugų srityje itin aktualus apmokėjimo (mokesčių) klausimas, svarbus yra ir šio aspekto juridinis reglamentavimas. Neabejotina, kad siūlytina tokį reglamentavimą įtvirtinti kuo aiškiau ir kuo paprasčiau. Šiuo tikslu buvo pateiktas siūlymas, jog tokie mokesčiai būtų apsprendžiami kompetentingoje įstaigoje ir tvirtinami šios įstaigos vadovo. Paraleliai pateiktas siūlymas minėtus įkainius tvirtinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu arba Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu (detalizuojant Rinkliavų įstatymą).

Taigi, siekiant kuo racialesnio ir objektyvesnio sprendimo, išnagrinėta koks biocidinių produktų duomenų ekspertizės mokestis Lietuvoje ir kaip jis buvo iki tol reglamentuotas, lyginant su kitomis ES šalimis. Lietuvos Respublikoje, kaip ir kai kuriose kitose ES šalyse (BE, DK, LV, LU, HU, MT, SI, AT, GR, IE, FR, HR, IT, SE, NL, PL, ES, SK), yra nustatyti fiksuoti mokesčiai. Šalys Europos sąjungos valstybės narės yra teisiškai įtvirtinusios vieną iš trijų mokėjimų būdų:

1) sutartas mokestis už autorizaciją surenkamas procedūros pradžioje, o papildomos išlaidos apmokamos procedūros eigoje;

2) mokesčio už autorizaciją suma gali būti nustatoma kiekvienam pareiškėjui individualiai, priklausomai nuo darbo kiekio, proceso eigos ir trukmės;

3) apibrėžta pilna mokesčio suma sumokama procedūros pradžioje ir esant perviršiui, ši suma sugražinama procedūros pabaigoje.

Atitinkamai valstybės narės pasirinktas mokestis daugelyje Europos Sąjungos valstybių narių teisiškai įtvirtintas poįstatyminių teisės aktų lygmeniu. Įvairios valstybės narės yra pasirinkusios įvairią praktiką bei įvairaus lygio poįstatyminius aktus, įtvirtinančius biocidinių produktų paslaugų srityje mokėtinus mokesčius.

Atsižvelgus tiek į kitų Europos Sąjungos valstybių narių praktiką, tiek į Lietuvos Respublikos šioje srityje turimą kompetenciją, taip pat siekiant, jog juridinis šio klausimo reglamentavimas būtų kuo paprastesnis suinteresuotiems asmenims, priimtas galutinis siūlymas, jog biocidinių produktų paslaugų įkainių klausimas bus reglamentuojamas Vyriausybės nutarimu (kuris yra viešai ir neatlygintinai prieinamas kiekvienam asmeniui). Dėl to Lietuvos Respublikoje biocidinių produktų autorizavimo apmokėjimas teisiškai reglamentuotas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 943 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. gruodžio 15 d. nutarimo Nr. 1458 „Dėl konkrečių valstybės rinkliavos dydžių ir šios rinkliavos mokėjimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo.

Kiti labai svarbūs paslaugų paprastumo ir aiškumo didinimo poreikio aspektai tampa akivaizdūs panagrinėjus teisės aktų biocidinių produktų srityje gausą:

5.1.1. ES teisės aktai:

5.1.1.1 Tiesioginio taikymo ES teisės aktai: be jau minėto pagrindinio Reglamento (ES) Nr. 528/2012, jam įgyvendinti skirtus reglamentus įvairiais klausimais priima Komisija. Pavyzdžiui, Reglamentas (ES) Nr. 564/2013 (mokesčių klausimai), Reglamentas (ES) Nr.

1062/2014 (veikliųjų medžiagų peržiūros programa), Reglamentas (ES) Nr. 354/2013 (autorizacijos pakeitimai), Reglamentas (ES) Nr. 414/2013 (tokių pačių biocidinių produktų autorizacija) ir kt.

Be šių bendrojo pobūdžio arba tam tikrą sritį reglamentuojančių tiesioginio taikymo reglamentų, Komisija priėmė (ir priims ateityje) specifinius reglamentus ir sprendimus, skirtus vienai konkrečiai veikliajai medžiagai; tokių reglamentų per metus priimama daugiau kaip 10.

5.1.1.2. Netiesioginio taikymo teisės aktai: Reglamentas (ES) Nr. 528/2012 nuo 2013 m. rugsėjo 1 d. panaikino anksčiau biocidinių produktų sritį reglamentavusią Direktyvą 98/8/EB bei šiai direktyvai įgyvendinti priimtus Komisijos teisės aktus, tačiau paliko galioti jų nuostatas ir pasekmes tam tikru pereinamuoju laikotarpiu. To pasekmė – reikia žinoti ir vadovautis ne tik minėtu reglamentu, bet ir senaisiais (panaikintais) teisės aktais (jų yra daugiau kaip 30).

5.1.1.3. Neprivalomieji ES teisės aktai: Reglamentas (ES) Nr. 528/2012 (o anksčiau – Direktyva 98/8/EB) suteikė Komisijai teisę priimti įvairaus pobūdžio gaires įvairiems klausimams išaiškinti. Gairės (jų yra daugiau kaip 50) yra suderinamos su valstybių narių kompetentingomis institucijomis ir skelbiamos viešai anglų kalba (priešingai negu teisės aktai, jos į ES kalbas nėra verčiamos). Be to, prisideda didelis kiekis Europos cheminių medžiagų agentūros (toliau – ECHA) gairių (nuo 2013 m. rugsėjo 1 d. ECHA yra ES institucija, atsakinga ir koordinuojanti ekspertinius bei techninius biocidinių produktų srities klausimus).

5.1.1.4. Kiti ES teisės aktai (ne biocidinių produktų srities), kuriuose reglamentuojami atskiri specifiniai biocidinių produktų tiekimo rinkai ir naudojimo klausimai, arba pateikiamos nuorodos į pagrindinius biocidinių produktų srities teisės aktus: preliminarios paieškos duomenimis, tokių ES teisės aktų yra apie 1500.

5.1.2. Lietuvos teisės aktai:

5.1.2.1. Įstatymai

Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas įgyvendina Reglamentą (ES) Nr. 528/2012 (įtvirtinta biocidų sąvoka, kuri nukreipia į Reglamente (ES) 528/2012 įtvirtintą biocidinių produktų apibrėžimą).

Reklamos įstatymas draudžia Reglamento (ES) Nr. 528/2012 nuostatų neatitinkančią biocidinių produktų reklamą.

Veterinarijos įstatymas, Lietuvos Respublikos pašarų įstatymas nustato biocidinių produktų naudojimą ir kontrolę veterinarijos srityje.

Lietuvos įstatymais biocidiniai produktai nėra išsamiai reglamentuoti, dauguma nukreipia į Reglamentą (ES) Nr. 528/2012.

Administracinių teisės pažeidimų kodekse numatytos baudos už biocidinių produktų tiekimo rinkai, jų naudojimo, informacijos kaupimo ir (ar) saugojimo reikalavimų pažeidimus.

Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme numatyta, kad planuojamai ūkinei veiklai, kuria biocidiniai produktai bus gaminami pramoniniu mastu, reikalingas planuojamas ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas.

Cheminių medžiagų ir preparatų įstatymas nustato bendruosius cheminių medžiagų, tarp jų ir biocidinių produktų tiekimo rinkai ir kitokio jų tvarkymo reikalavimus; fizinių ir juridinių asmenų, tiekiančių rinkai ar kitaip tvarkančių chemines medžiagas ir preparatus, pareigas ir teises, taip pat valstybės institucijų funkcijas cheminių medžiagų ir preparatų tvarkymo valstybinio valdymo srityje.

5.1.2.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai

Pagrindinis LRV nutarimas biocidinių produktų srityje, neskaitant nustatančio rinkliavas, yra 2013 m. liepos 24 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 686 „Dėl 2012 m. gegužės 22 d. Europos parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) Nr. 528/2012 Dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo įgyvendinimo“. Šiuo nutarimu Sveikatos apsaugos ministerija paskirta Reglamento (ES) Nr. 528/2012 įgyvendinimą koordinuojančia kompetentinga institucija, atsakinga už nacionalinių teisės aktų, įgyvendinančių Reglamento (ES) Nr. 528/2012 nuostatas, projektų rengimą ir informacijos apie juos teikimą Komisijai. Vilniaus visuomenės sveikatos centras paskirtas Lietuvos Respublikos kompetentinga institucija vykdyti Reglamente (ES) Nr. 528/2012 nacionalinėms kompetentingoms institucijoms nustatytas užduotis, tarp jų biocidinių produktų autorizavimą, autorizacijos panaikinimą, visuomenės konsultavimą biocidinių produktų gaminimo, naudojimo ir kitais klausimais. Šiuo nutarimu uždaviniai biocidinių produktų srityje pavesti ir kitoms valstybinėms įstaigoms jų kompetencijos ribose (Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai, Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai ir kitoms įstaigoms)

1999 m. gruodžio 27 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime Nr. 1482 „Dėl institucijų, įgaliotų tvirtinti privalomuosius produktų saugos reikalavimus ir nustatyti atitikties įvertinimo reikalavimus, paskyrimo“, įgyvendinančiame Produktų saugos ir Atitikties įvertinimo įstatymus, numatyta Sveikatos apsaugos ministerijos kompetencija tvirtinti privalomuosius produktų saugos reikalavimus biocidų srityje.

2000 m. gruodžio 15 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime Nr. 1458 „Dėl konkrečių valstybės rinkliavos dydžių sąrašo ir valstybės rinkliavos mokėjimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“ numatytos rinkliavos už biocidinių produktų autorizaciją ir kitas susijusias paslaugas.

5.1.2.3. Sveikatos apsaugos ministro įsakymai

2002 m. rugpjūčio 14 d. Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. 421 „Dėl Biocidų autorizacijos ir registracijos taisyklių patvirtinimo“ patvirtintose biocidų autorizacijos ir registracijos taisyklėse nurodoma, kad į rinką gali būti tiekiami tik turintys autorizacijos ar registracijos liudijimą ir šių taisyklių nustatyta tvarka paženklinėti biocidai. Autorizuojamo biocido veikioji ar veikliosios medžiagos turi būti įrašytos į Direktyvos 98/8/EB I arba IA priedus, kuriuose nurodyti reikalavimai biocidams (įsakyme nėra priimtų pakeitimų dėl Reglamento Nr. 528/2012). Biocidiniai produktai turi būti efektyvūs, neturėti nepageidautino tiesioginio ar netiesioginio poveikio žmonių arba gyvūnų sveikatai bei aplinkai.

2012 m. vasario 27 d. Respublikos Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-144 „Dėl visuomenės sveikatos centrų apskrityse nuostatų patvirtinimo“ patvirtintuose Visuomenės sveikatos centrų apskrityse nuostatuose nustatyta visuomenės sveikatos centrų apskrityse kompetencija biocidinių produktų autorizacijos ir priežiūros srityje.

Be to, su biocidiniais produktais susijusios nuostatos yra daugelyje kitų teisės aktų, dažniausiai – ministro patvirtintose Lietuvos higienos normose. Šiuo metu galioja 26 higienos normos, kuriose reglamentuotas biocidinių produktų naudojimas atitinkamose srityse, pvz., atliekant baseinų, sporto klubų priežiūrą, sveikatos priežiūros įstaigose, veterinarijos srityje.

5.1.2.4. Kitų ministrų įsakymais patvirtinti teisės aktai

Lietuvos Respublikos ministrų įsakymuose biocidiniai produktai nėra išsamiai reglamentuoti, dažniausiai įtvirtinamas leidimas naudoti biocidinius produktus atitinkamose

įsakymais reglamentuojamuose srityse arba nurodoma, kad naudojant biocidinius produktus reikalingi papildomi leidimai arba licenzijos. Verta pastebėti, kad kai kuriuose ministrų įsakymuose vis dar nėra įgyvendintas Reglamentas (ES) Nr. 528/2012.

5.2. Sveikatos apsaugos ministerija

5.2.1. Sveikatos apsaugos ministerijos funkcijos

Sveikatos apsaugos ministerija (toliau – SAM) – Reglamento (ES) Nr. 528/2012 įgyvendinimą koordinuojanti kompetentinga institucija. SAM atlieka pagrindinį vaidmenį biocidinių produktų valdyme. Jos paskirtis – koordinuoti nacionalinių teisės aktų, kurių reikia Reglamentui (ES) Nr. 528/2012 įgyvendinti, projektų rengimą; teikti Komisijai Reglamente (ES) Nr. 528/2012 nurodytus pranešimus apie įgyvendinančius Lietuvos teisės aktus.

5.2.2. Sveikatos apsaugos ministerijos taikomos reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančios priemonės

Siekiant įvertinti SAM taikomas biocidinių produktų valdymo reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančias priemones, buvo išnagrinėta SAM interneto svetainėje skelbiama bendroji informacija. Pastebėta, kad svetainėje nėra atskiros skilties, skirtos biocidinių produktų valdymui. Tačiau internetinės svetainės Teisės aktų skiltyje yra skelbiami visi teisės aktai, susiję su biocidiniais produktais.

Atlikus LR sveikatos apsaugos ministro įsakymais patvirtintų teisės aktų analizę, paaiškėjo, kad biocidinių produktų valdymas tinkamai reglamentuojamas šiose higienos normose (toliau – HN):

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. V-946 patvirtinta HN 47-1:2012 „Sveikatos priežiūros įstaigos. Infekcijų kontrolės reikalavimai“;

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. V-313 patvirtinta HN 75:2010 „Įstaiga, vykdanči ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programą. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“;

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-773 patvirtinta HN 21:2011 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“;

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. V-326 patvirtinta HN 102:2011 „Ištaiga, vykdanči formaliojo profesinio mokymo programą. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“;

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. rugsėjo 7 d. įsakymu Nr. V-765 patvirtinta HN 79:2010 „Vaikų poilsio stovykla. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“;

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. rugpjūčio 1 d. įsakymu Nr. V-633 patvirtinta HN 117:2007 „Grožio paslaugų sveikatos saugos reikalavimai“;

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. V-517 patvirtinta HN 71:2009 „Soliariumai. Sveikatos saugos reikalavimai“;

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. sausio 13 d. įsakymu Nr. V-22 patvirtinta HN 130:2012 „Skalbyklų paslaugų sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“;

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. V-551 patvirtinta HN 123:2013 „Sporto klubo paslaugų sveikatos saugos reikalavimai“;

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. V-82 patvirtinta HN 118:2011 „Apgyvendinimo paslaugų sveikatos saugos reikalavimai“;

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. V-539 patvirtinta HN 91:2013 „Žmogaus palaikų laidojimo paslaugų, kremavimo, balzamavimo veiklos visuomenės sveikatos saugos reikalavimai“;

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. V-455 patvirtinta HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“;

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. V-142 patvirtinta HN 129:2012 „Aukštoji mokykla. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“;

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. rugsėjo 29 d. įsakymu Nr. V-820 patvirtinta HN 37:2009 „Policijos areštinės: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ .

Atkreiptinas dėmesys, kad žemiau išvardintuose teisės aktuose duotos nuorodos į jau negaliojančius Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. liepos 8 d. įsakymu Nr. 358 „Dėl Biocidų autorizacijos ir registracijos nuostatų patvirtinimo“ patvirtintus Biocidų autorizacijos ir registracijos nuostatus:

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. V-572 patvirtinta HN 109:2005 „Baseinai. Įrengimo ir priežiūros saugos sveikatai reikalavimai“;

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. V-327 patvirtinta HN 90:2011 „Dezinfekcijos, dezinsekcijos ir deratizacijos bendrieji saugos reikalavimai“;

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. V-241 patvirtinta HN 76:2010 „Laisvės atėmimo vietos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 622 patvirtintoje HN 55:2001 „Viešieji tualetai“ pateikta nuoroda į Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio gydytojo higienisto 1998 m. kovo 13 d. įsakymą Nr. 2 „Dėl Cheminių dezinfekcijos medžiagų, valiklių ir ploviklių bei buitinių parazitų ir graužikų naikinimo priemonių sąrašų“, kuris yra negaliojantis, ir nepateikta nuoroda į galiojančius biocidinių produktų srities teisės aktus.

Pažymėtina, kad kai kuriose higienos normose, kuriose naudojama biocidinio produkto sąvoka, nėra jokios nuorodos į biocidinių produktų valdymą reglamentuojančius teisės aktus:

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. V-595 patvirtinta HN 39:2005 „Pirtys. Įrengimo ir priežiūros saugos sveikatai reikalavimai“;

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. birželio 25 d. įsakymu Nr. V-599 patvirtinta HN 20:2006 „Neformaliojo vaikų švietimo mokykla: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“;

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. V-836 patvirtinta HN 61:2005 „Užsieniečių registracijos centras. Higienos normos ir taisyklės“;

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. V-664 patvirtinta HN 65:2011 „Halokameros. Įrengimas ir priežiūra“;

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. V-706 patvirtinta HN 66:2013 „Medicininė atliekų tvarkymo saugos reikalavimai“.

Biocidinių produktų srities valdymui teikiama reikšmė atsispindi strateginiuose SAM dokumentuose – 2013 m. veiklos ataskaitos programoje „Sveikatos sistemos valdymas“ nurodyta, kad „Ypatingas dėmesys buvo skiriamas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl žmonėms skirtų vaistų klinikinių tyrimų reglamentavimui, sveikatos sistemų tvarumo, medicinos prietaisų, biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo klausimams spręsti.“

Siekiant nustatyti ir kitas SAM taikomas biocidinių produktų valdymo reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančias priemones, šiai institucijai buvo pateiktas atitinkamas klausimynas. Iš gautų atsakymų matome, kad siekiant biocidinių produktų valdymo reglamentavimo paprastumo ir aiškumo didinimo, SAM specialistai:

- dalyvauja konferencijose, seminaruose ir mokymuose (per 2013 m. buvo dalyvauta dvejuose);
- teikia konsultacijas (per 2013 m. suteikė 8 konsultacijas);
- rengia pasiūlymus dėl teisės aktų tobulinimo (per 2013 m. buvo pateikti 3 pasiūlymai);
- dalyvauja darbo grupėse, susijusiose su reglamentavimo paprastumo didinimu (per 2013 m. buvo dalyvauta vienos darbo grupės darbe);
- dalyvauja teisėkūros procese (per 2013 m. parengti du teisės aktai);
- bendradarbiauja su nevyriausybinėmis organizacijomis (per 2013 m. bendradarbiauta su viena);
- inicijuoja pasitarimus su fiziniais/juridiniais asmenimis (per 2013 m. inicijuoti 4 susitikimai).

Kaip jau buvo minėta, pagrindinis SAM vaidmuo, dalyvaujant biocidinių produktų valdyme, yra ne tiesiogiai užtikrinti biocidinių produktų valdymo reglamentavimo aiškumą ir paprastumą, o koordinuoti nacionalinių teisės aktų, kurių reikia Reglamentui (ES) Nr. 528/2012 įgyvendinti, projektų rengimą, įskaitant ir įvairių sričių teisinio reglamentavimo suderinamumą (atitinkamai užtikrinant aiškumą bei prieinamumą ūkio subjektams).

5.2.3. Geroji praktika ir jos pritaikymas kitoms institucijoms

Atsižvelgiant į aukščiau aprašytos SAM dokumentų analizės rezultatus bei SAM, kaip pagrindinės koordinuojančios kompetentingos institucijos, vaidmenį Biocidinių produktų reglamento įgyvendinime, šios institucijos kaip gerosios praktikos pavyzdžio, tobulinant administracines ūkio subjektams teikiamas paslaugas, taikyti nerekomenduotina. SAM siekia užtikrinti, kad pavaldžios įstaigos ir institucijos tinkamai vykdytų savo funkcijas dėl biocidinių produktų valdymo.

Projekto specialistai 2015 m. gegužės 13–15 bei 27–28 dienomis dalyvavo mokymuose „Biocidinių produktų valdymo sistemos tobulinimas“ (toliau – Mokymai), kurie buvo skirti

valstybės institucijų, dalyvaujančių biocidinių produktų valdyme, specialistams, susijusiems su sprendimų dėl biocidų autorizacijos bei autorizacijos sąlygų laikymosi priežiūra, priėmimu.

Analizuojant mokymų metu pateiktą informaciją apie biocidinių produktų valdymo sistemos problematiką iš vartotojo, tiekėjo ir pareiškėjo (ūkio subjekto) pozicijų, paaiškėjo, kad daugumai ūkio subjektų trūksta prieinamos ir aiškiai pateiktos informacijos, t. y. konsultacijų, seminarų, konferencijų ir pan. SAM pavaldi institucija Vilniaus visuomenės sveikatos centras vykdo biocidinių produktų autorizaciją ir teikia informaciją Biocidinių produktų duomenų bazėje (toliau – BPDB). Siekiant aukščiau išvardintų tikslų, šiuo metu naudojamą BPDB artimiausiu metu planuojama modernizuoti ir tobulinti.

Gerosios praktikos pavyzdžiu biocidinių produktų reglamentavimo aiškumo ir paprastumo gerinimui galėtų būti tai, kad daugumoje Europos šalių teisės aktų kūrimo aktyviai dalyvauja visos kompetentingos institucijos ir nevyriausybinės organizacijos.

5.2.4. Paslaugų atitikimas ūkio subjektų poreikiams

Vilniaus visuomenės sveikatos centro užsakyta konsultacinės įmonės „Smart Continent LT“ 2014 m. gegužės–rugpjūčio mėn. atliktos „Ūkio subjektų, gaminančių, tiekiančių į rinką ir naudojančių biocidinius produktus galimybių ir poreikių analizės“ rezultatai parodė, kad pagrindinė tikslinių tyrimo grupių problema – informacijos, susijusios su biocidinių produktų gamyba, tiekimu į rinką ir jų naudojimu, trūkumas, todėl, siekiant patenkinti aukščiau įvardintų ūkio subjektų poreikius, labai svarbi yra informacijos sklaida. Informacijos skaidos galimybės dabartiniame pasaulyje yra gana plačios jau vien dėl to, kad kiekviena viešojo administravimo institucija turi savo internetinį puslapį, tereikia išnaudoti kuo daugiau jo teikiamų galimybių ir pateikti suinteresuotoms grupėms.

SAM interneto svetainė yra pakankamai informatyvi ir patogi daugumai vartotojų, tačiau ūkio subjektams, norintiems gauti detalią ir susistemintą informaciją apie biocidinių produktų valdymą, gali būti sudėtinga ją surasti minėtoje svetainėje, kadangi informacija nėra pakankamai susisteminta ir atskirta.

5.2.5. Siūlymai dėl biocidinių produktų valdymo reglamentavimo paprastumo ir aiškumo didinimo

Reglamentavimo kokybė patikrinama praktiškai taikant dokumentus. Todėl racionalūs ir atsakingai parengti teisinės nuostatos taikančių ir įgyvendinančių institucijų pasiūlymai, pateikti reglamentuojančioms institucijoms, turėtų žymiai pagerinti reglamentavimo kokybę, t. y. didinti reglamentavimo paprastumą ir aiškumą.

Projekto specialistų siūlymas šiai įstaigai yra pirmiausiai užtikrinti teisės aktų, įgyvendinančių Reglamento (ES) Nr. 528/2012 nuostatas, aktualumą ir tuo pačiu teisinio reglamentavimo (projektų skelbimą, aktualių redakcijų pateikimą) viešinimą. Tuo pačiu teiktinas siūlymas yra SAM interneto puslapyje pateikti nuorodas į atitinkamas institucijas, atsakingas už tam tikrų teisės aktų nuostatų įgyvendinimą, atitinkamų higienos normų (HN) laikymąsi.

5.2.6. Siūlymai dėl paslaugų, teikiamų ūkio subjektams, tobulinimo

SAM teikia konsultacijas ūkio subjektams arba nukreipia juos pagal kompetenciją, koordinuoja jai pavaldžių institucijų teikiamas paslaugas ir veiklą, atlieka teisės aktų peržiūrą ir juos derina su Reglamentu Nr. 528/2012. Ūkio subjektų poreikiai nėra nukreipti į SAM – jie nukreipti į konkrečias kompetentingas institucijas.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2015 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. 4-432/1R-169 „Dėl verslo priežiūros institucijų kontrolinių klausimynų rengimo ir atnaujinimo tvarkos aprašo, rizikos vertinimu pagrįstos ūkio subjektų veiklos priežiūros gairių ir vienodos ir kokybiškos asmenų konsultavimo praktikos užtikrinimo gairių patvirtinimo“, siekiant suteikti ūkio subjektams daugiau aiškumo ir apibrėžtumo, siūlome:

- parengti kontrolinį klausimyną ir suderint jį su kitomis kontroliuojančiomis institucijomis. Pagrindinė ir svarbiausia kontrolinio klausimyno dalis yra kontroliniai klausimai, kuriuos užduodant patikrinama ūkio subjekto veiklos atitiktis svarbiausiems teisės aktų reikalavimams. Kontroliniame klausimyne turi būti nurodyti teisės aktai, kuriais remiantis sudaryti kontroliniai klausimai;

- konsultuotis su ūkio subjektais. Konsultavimosi su ūkio subjektais tikslas – užtikrinti kontrolinio klausimyno skaidrumą, sužinoti jų nuomonę apie kontrolinį klausimyną, sudaryti ūkio subjektams galimybę įtakoti kontrolinio klausimyno turinį, įvertinti kontrolinio klausimyno

numatomas pasekmes bei jo įgyvendinimo sąnaudas. Rengiant kontrolinius klausimynus būtina įtraukti ūkio subjektus, gaminančius, tiekiančius į rinką ir naudojančius biocidinius produktus, kuriems patikrinti rengiamas kontrolinis klausimynas;

- siekiant, kad apie kontrolinius klausimynus sužinotų ne tik priežiūros institucijos, bet ir ūkio subjektai, užtikrinti kontrolinių klausimynų sklaidą, parengiant SAM tinklalapyje informaciją su nuorodomis į kompetentingas institucijas;

- sudaryti ir paskelbti ūkio subjektų dažniausiai užduodamų klausimų sąrašą.

5.3. Aplinkos apsaugos agentūra

5.3.1. Aplinkos apsaugos agentūros funkcijos

Aplinkos apsaugos agentūra (toliau – Agentūra) yra įstaiga prie Aplinkos ministerijos. Agentūros paskirtis – vykdyti valstybinį aplinkos monitoringą, rinkti, analizuoti ir teikti patikimą informaciją apie aplinkos būklę, klimato kaitą, cheminių medžiagų srautus, taršą ir taršos prevencijos priemones, įgyvendinti ūkinės veiklos aplinkosauginį reguliavimą, įgyvendinti cheminių medžiagų ir preparatų valdymo ir vandens telkinių apsaugos ir valdymo politiką.

Svarbiausieji Agentūros veiklos tikslai yra:

1) užtikrinti sistemingą gamtinės aplinkos bei jos elementų būklės kitimo ir antropogeninio poveikio stebėjimą, vertinimą ir prognozę;

2) teisės aktų nustatytais atvejais vykdyti ūkinės veiklos aplinkosauginį reguliavimą;

3) pagal kompetenciją įgyvendinti valstybės politiką cheminių medžiagų ir preparatų valdymo srityje;

4) pagal kompetenciją įgyvendinti valstybės politiką vandens ir nuotekų srityje;

5) rinkti, tvarkyti, analizuoti informaciją apie aplinkos būklę, klimato kaitą, informaciją apie chemines medžiagas ir preparatus ir teikti ją valstybės ir savivaldybių institucijoms, tarptautinėms organizacijoms ir institucijoms, visuomenei.

Siekdama 3 punkte valstybės nustatyto tikslo įgyvendinimo, Agentūra atlieka šias funkcijas:

1) vykdo 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiančiame Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiančiame Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinančiame Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105 bei 2000/21/EB (OL 2006 L 396, p. 1) (toliau – REACH reglamentas) ir 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, iš dalies keičiančiame ir panaikinančiame direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies

keičiančiame Reglamente (EB) Nr. 1907/2006 (OL 2008 L 353, p.1) (toliau – GHS reglamentas) nacionalinėms kompetentingoms institucijoms nustatytas užduotis;

2) koordinuoja su REACH ir GHS reglamentuose nacionalinėms kompetentingoms institucijoms nustatytų užduočių vykdymu susijusią kitų valstybės įstaigų veiklą;

3) atlieka nacionalinės pagalbos tarnybos, kuri konsultuoja cheminių medžiagų ir mišinių gamintojus, importuotojus, tolesnius naudotojus ir kitus suinteresuotus asmenis atitinkamos jų atsakomybės ir įpareigojimų pagal REACH ir GHS reglamentus klausimais, funkcijas;

4) vykdo Lietuvos kompetentingos institucijos funkcijas, įgyvendinant 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 689/2008 dėl pavojingų cheminių medžiagų eksporto ir importo (OL 2008 L 2004, p. 1) ir 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1102/2008 dėl metalinio gyvsidabrio ir tam tikrų gyvsidabrio junginių ir mišinių eksporto uždraudimo bei metalinio gyvsidabrio saugaus saugojimo (OL L 304, p. 75) reikalavimus, bendradarbiauja su Europos Komisija, Europos Sąjungos valstybių narių ir šalių ne Europos Sąjungos valstybių narių nacionalinėmis kompetentingomis ar atsakingomis institucijomis, teikia Europos Komisijai informaciją apie šių reglamentų veikimą Lietuvos Respublikoje, teikia metodinę pagalbą Lietuvos eksportuotojams ir importuotojams, valstybės institucijoms cheminių medžiagų ir mišinių (preparatų) eksporto ir importo klausimais;

5) teikia Europos cheminių medžiagų agentūrai dokumentaciją, skirtą nustatyti autorizuotinas chemines medžiagas ir įtraukti jas į autorizuojamų cheminių medžiagų sąrašą, nustatyti apribojimus gaminti, tiekti rinkai ir naudoti pavojingas chemines medžiagas – atskiras ir esančias mišinių ar gaminių sudėtyje, ir nustatyti pavojingų cheminių medžiagų, augalų apsaugos ir biocidinių produktų veikliųjų medžiagų suderintą klasifikavimą ir ženklinimą, įvertinus Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir kitų suinteresuotų institucijų pasiūlymus (<http://gamta.lt/>).

Įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. Nr. 686 nutarimą, Agentūra teikia pasiūlymas dėl laikinųjų priemonių – biocidiniams produktams klasifikavimo laikino pakeitimo arba tiekimo rinkai ir naudojimo draudimo ar apribojimo – taikymo Lietuvos Respublikos teritorijoje, nepažeidžiant Lietuvos Respublikos cheminių medžiagų ir preparatų įstatymo 17 straipsnio reikalavimų.

Agentūra nuo 2014 m. liepos 15 d. nevykdo funkcijų, susijusių su ūkio subjektų kontrole ir priežiūra. Funkcijos perduotos valstybinei aplinkos apsaugos tarnybai (VAAT).

5.3.2. Aplinkos apsaugos agentūros taikomos reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančios priemonės

Siekiant įvertinti Agentūros taikomas biocidinių produktų valdymo reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančias priemones, šiai institucijai buvo pateiktas klausimynas. Atsižvelgiant į tai, kad pateikti atsakymai buvo neinformatyvūs, informacijos apie šios įstaigos veiklą ir ūkio subjektams teikiamas paslaugas, didinančias reglamentavimo paprastumą ir aiškumą, ieškota šios įstaigos interneto svetainėje.

Teisinės informacijos skiltyje skelbiami teisės aktai, įtvirtinantys cheminių medžiagų ir preparatų tvarkymo reikalavimus bei teisės aktai, įtvirtinantys cheminių medžiagų klasifikavimo, ženklavimo ir pakavimo reikalavimus. Nuorodų į teisės aktus reglamentuojančius biocidinius produktus nerasta.

Taikomų biocidinių produktų valdymo reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančių priemonių taip pat buvo ieškoma, atliekant Agentūros dokumentų analizę – išnagrinėti beveik visi Agentūros interneto svetainėje prieinami šios institucijos dokumentai: Aplinkos apsaugos agentūros nuostatai; informacinė medžiaga (Seminarų – mokymų ataskaitos, Lankstinukai); 2014 metų veiklos planas; 2013 metų veiklos planas; istoriniai ūkio subjektų 2012 – 2013 m. kontrolės duomenys (nuo 2014 m. liepos 15 d. nevykdo funkcijų susijusių su ūkio subjektų kontrole ir priežiūra).

Biocidinių produktų valdymo reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančių priemonių analizė ir vertinimas buvo atliekamas, nagrinėjant Agentūros veiklą reglamentuojančius norminius bendruosius ir specialiuosius teisės aktus. Išnagrinėti šie bendrieji norminiai teisės aktai: Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatymas, Lietuvos Respublikos cheminių medžiagų ir preparatų įstatymas, cheminių medžiagų ir preparatų bendrąjį tvarkymą reglamentuojantys teisės aktai, klasifikavimą, ženklavimą ir pakavimą reglamentuojantys teisės aktai, eksportą ir importą reglamentuojantys teisės aktai, nuodingųjų medžiagų tvarkymą reglamentuojantys teisės aktai. Taip pat buvo vertinta institucijų, įgaliotų tvirtinti privalomuosius

produktų saugos reikalavimus, paskyrimo tvarka bei produktų pateikimo į rinką ribojimo priemonių taikymo tvarka (reglamentuojama Vyriausybės nutarimais).

Atlikus aukščiau įvardintų dokumentų analizę, buvo nustatyta Agentūros vykdomos veiklos politika, kryptys bei prioritetai. Duomenų analizė taip pat parodė, jog Cheminių medžiagų skyriaus veikla nukreipta į tai, kad būtų užtikrintas geras vidaus rinkos veikimas, tinkamai kontroliuojant didelį susirūpinimą keliančių cheminių medžiagų (SVHC) riziką ir palaipsniui pakeičiant šias chemines medžiagas tinkamomis alternatyviomis cheminėmis medžiagomis ar technologijomis, kai tai racionalu ekonominiu ir techniniu požiūriu.

Išnagrinėjus teisės aktus ir kitą informaciją, matyti, kad Agentūra, atlikdama jai priskirtas rinkos priežiūros ir kitas funkcijas, neatlieka biocidinių produktų rinkos kontrolės bei prevencijos (prevencijos įrankis yra konsultavimas cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo ir ženklavimo klausimais). Tačiau, nors ir neatlikdama tiesiogiai funkcijų, susijusių su biocidinių produktų rinkos kontrole ir prevencija, Agentūra vaidina labai svarbų vaidmenį tais atvejais, kai biocidiniai produktai yra cheminės medžiagos ir mišiniai, kadangi tada jiems taikomi REACH ir GHS reglamentų reikalavimai, susiję su klasifikavimu, ženklavimu, pakavimu, saugos duomenų lapo sudarymu. Biocidinių produktų reglamentas taikomas nedarant poveikio REACH reglamentui (REACH reglamentas, 11 p., II priedo 5 p.).

Biocidiniai produktai klasifikuojami, pakuojami ir ženklinami atsižvelgiant į patvirtintą biocidinių produktų savybių santrauką, ypač į pavojingumo ir atsargumo frazės, kaip nurodyta reglamento 22 straipsnio 2 dalies i punkte ir pagal Direktyvą 1999/45/EB, ir, kai taikytina, pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 (Reglamentas (ES) Nr. 528/2012, 69 straipsnis.).

Veikliųjų medžiagų ir biocidinių produktų saugos duomenų lapai rengiami ir pateikiami pagal REACH reglamento 31 straipsnį (Reglamentas (ES) Nr. 528/2012, 70 straipsnis).

Pažymėtina, kad biocidinių produktų veikliųjų medžiagų vertinimo metu pateikti klasifikacijos keitimo siūlymai nagrinėjami ekspertų grupėje (CARACAL), kuriame Lietuvą atstovauja Agentūra (GHS reglamento, 52 straipsnis).

Siekiant nustatyti ir kitas taikomas biocidinių produktų valdymo reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančias priemones, šiai institucijai buvo pateiktas atitinkamas klausimynas. Išanalizavus gautus duomenis nustatyta, kad Agentūros specialistai 2013 m. vieną kartą dalyvavo seminare, ir mokymuose, keturis kartus dalyvavo darbo grupėse, susijusiose su reglamentavimo paprastumo didinimu ir nebuvo pateikta jokių reglamentavimo paprastumo ir

aiškumo gerinimui, kadangi Agentūra jokių funkcijų, susijusių su biocidinių produktų valdymu, nevykdo.

5.3.3. Geroji praktika ir jos pritaikymas kitose institucijose

Išnagrinėjus Agentūros interneto svetainės informaciją matyti, kad yra galimybė klausti ir konsultuotis. Lietuvoje nacionalinė REACH-GHS pagalbos tarnyba yra įsteigta Aplinkos apsaugos agentūroje, kuri 2007 m. liepos 11 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 687 paskirta kompetentinga institucija vykdyti REACH ir GHS reglamentuose nacionalinėms kompetentingoms institucijoms nustatytas užduotis. Interneto svetainėje pateiktas konsultacijų telefonas ir elektroninis paštas (reachelp@aaa.am.lt). Konsultacijos teikiamos darbo valandomis.

Agentūros interneto svetainėje pateikiamos informacijos išdėstymas ir struktūrizavimas galėtų būti geras pavyzdys institucijoms, kurioms informacijos pateikimas ir sklaida dažnai tampa problemine sritimi.

Svetainėje pateikta informacija REACH ir GHS įgyvendinimo klausimais išsami ir lengvai prieinama ir yra šios institucijos gerosios taikomos praktikos pavyzdys (chemija@aaa.am.lt).

Atsižvelgiant į aukščiau aprašytos Agentūros dokumentų analizės bei šios institucijos apklausos rezultatus, šios institucijos kaip gerosios praktikos pavyzdys, tobulinant administracines ūkio subjektams teikiamas paslaugas, gali būti taikomas kitų priežiūrą atliekančių institucijų bendradarbiavimo ir gerosios praktikos srityje bei perimti šioje srityje pažengusių institucijų patirtis. Priežiūros institucijų bendradarbiavimo tinklo pagalba galima pamatyti konkretų pavyzdį, numatyti kylančias grėsmes bei riziką, taisyti klaidas ir ateityje jų išvengti.

5.3.4. Paslaugų atitikimas ūkio subjektų poreikiams

Vilniaus visuomenės sveikatos centro užsakymu konsultacinės įmonės „Smart Continent LT“ 2014 m. gegužės–rugpjūčio mėn. atliktos „Ūkio subjektų, gaminančių, tiekiančių į rinką ir naudojančių biocidinius produktus galimybių ir poreikių analizės“ rezultatai parodė, kad pagrindinė tikslinių tyrimo grupių problema – informacijos, susijusios su biocidinių produktų gamyba, tiekimu į rinką ir jų naudojimu, trūkumas, todėl, siekiant patenkinti aukščiau

įvardintų ūkio subjektų poreikius, labai svarbi yra informacijos sklaida. Informacijos skaidos galimybės dabartiniame pasaulyje yra gana plačios jau vien dėl to, kad kiekviena viešojo administravimo institucija turi savo internetinį puslapį, tereikia jį tinkamai sutvarkyti ir pateikti suinteresuotoms grupėms.

Agentūros interneto svetainė yra pakankamai informatyvi ir patogi daugeliui vartotojų, norinčių sužinoti apie cheminėms medžiagoms keliamus reikalavimus. Atkreiptinas dėmesys, jog minėtoje svetainėje nėra informacijos apie biocidinius produktus.

5.3.5. Siūlymai dėl biocidinių produktų valdymo reglamentavimo paprastumo ir aiškumo didinimo

Atsižvelgiant į tai, kad tiriamoji institucija Agentūra nėra atsakinga už Reglamento (ES) Nr. 528/2012 įgyvendinimą, atliekant tyrimą ypač detalai buvo analizuojami tie teisės aktai, kurie tiesiogiai susiję su biocidinių rinkos priežiūrai keliamais reikalavimais (klasifikavimu, ženkliniu, pakavimu, saugos duomenų lapo sudarymu).

Reglamente (ES) Nr. 528/2012 išsamiai išdėstyti biocidinių produktų rinkos priežiūrai keliami reikalavimai. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarime Nr. 686 dėl 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo įgyvendinimo (toliau – Nutarimas) nustatytos įvairių Lietuvos institucijų funkcijos ir įgaliojimai, įgyvendinant Reglamento (ES) Nr. 528/2012 reikalavimus.

5.3.6. Siūlymai dėl paslaugų, teikiamų ūkio subjektams tobulinimo

Agentūra biocidinių produktų valdyme dalyvauja tiek, kiek tai yra susiję su šių produktų klasifikavimu ir ženkliniu, todėl šios institucijos veikla ir teikiamos administracinės paslaugos buvo analizuojamos tik šiuo aspektu. Atsižvelgiant į atliktą Agentūros dokumentų analizę bei specialistų apklausos rezultatus, darytina išvada, kad Agentūros veikla yra skirta pagal kompetenciją įgyvendinti valstybės politiką cheminių medžiagų ir preparatų valdymo srityje. Biocidiniams produktams taikomi visi arba beveik visi REACH ir GHS reglamentų

reikalavimai. Tam tikromis sąlygomis leidžiama netaikyti REACH reglamento atitinkamų nuostatų biocidinėms veikliosioms medžiagoms (REACH reglamentas, 15 str. 2 p., 56 str. 4 p.). Papildomi biocidinio produktų klasifikavimo ir ženklavimo reikalavimai nustatyti biocidinių produktų Reglamento (ES) Nr. 528/2012, 69 str. Biocidinio produktų gamintojai, importuotojai, tolesni naudotojai, platintojai ir kitos suinteresuotos šalys patarimo dėl REACH ir GHS reglamentų prievolių pirmiausiai turėtų kreiptis į Agentūroje įsteigtą nacionalinę pagalbos tarnybą, kuri gerai žino apie padėtį šalyje bei gali suteikti informacijos ir apie tam tikrus prievolių vykdymo aspektus. Agentūra stengiasi kuo plačiau informuoti ūkio subjektus ir juos konsultuoti cheminių medžiagų ir preparatų klausimais. Vartotojai (ūkio subjektai) dažnu atveju sunkiai atskiria funkcijų pasidalinimą ir atitinkamų nuostatų įgyvendinimą todėl nors ir Agentūros interneto svetainė yra pakankamai informatyvi ir patogi vartotojams ir ūkio subjektams, siūlome institucijų vykdomas funkcijas (VVSC ir Agentūros) aiškiau atskirti ir sukurti nuorodas į kompetingas institucijas, autorizuojančias biocidinius produktus ir vykdančias ūkio subjektų konsultavimą – Vilniaus visuomenės sveikatos centrą bei Valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą. Seminarų, viešųjų ar individualių konsultacijų metu siūlome šią informaciją taip pat viešinti ir taip užtikrinti tinkamą paslaugų kokybę bei prisidėti prie reglamentavimo paprastumo ir aiškumo užtikrinimo.

5.4. Valstybinė darbo inspekcija

5.4.1. Valstybinės darbo inspekcijos funkcijos

Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VDI) misija – saugoti darbuotojų sveikatą, gyvybę ir darbingumą, skatinant socialinį dialogą ir vykdant darbo įstatymų pažeidimų, nelaimingų atsitikimų darbe bei profesinių ligų prevenciją.

Valstybinės darbo inspekcijos uždavinius, funkcijas, struktūrą, inspektorių teises, pareigas, atsakomybę, inspektavimų ir darbo tvarką nustato šie teisės aktai: LR valstybinės darbo inspekcijos įstatymas, LR valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatai (patvirtinti LR socialinės apsaugos ir darbo ministro 2010 m. gruodžio 10 d. įsakymu Nr. A1-595), LR valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos darbo reglamentas (patvirtintas LR vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2014 m. birželio 19 d. įsakymu Nr. V-282).

Vykdydami pareigas inspektoriai, tarp kitų savo teisių, turi teisę dėl įmonėje nustatytų darbuotojų saugos ir sveikatos ar darbo santykius reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų:

- teikti darbdaviui atstovaujantiems asmeniui ar darbdavio įgaliotam asmeniui nustatytos formos reikalavimą ir įpareigoti išvardytus pažeidimus nurodytais terminais pašalinti;
- uždrausti naudoti neatitinkančią darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų darbo ar asmeninės apsaugos priemonę;
- reikalauti sustabdyti darbus, kurie kelia pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai;
- surašyti darbdaviui atstovaujantiems asmeniui ar darbdavio įgaliotam asmeniui administracinio teisės pažeidimo protokolą, nagrinėti administracinio teisės pažeidimo bylą ir priimti nutarimą administracinio teisės pažeidimo byloje skirti baudą.

Nelegalaus darbo bylas pagal inspektorių surašytus administracinių teisės pažeidimų protokolus nagrinėja ir skiria baudas teismai. Tik teismai nagrinėja bylas ir skiria baudas dėl kludymo VDI pareigūnams atlikti jiems pavestas pareigas arba dėl jų reikalavimų nevykdymo.

Teisės aktai, reglamentuojantys VDI funkcijas, susijusias su biocidiniais produktais:

- Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimas Nr. 686 „Dėl 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 528/2012 dėl

biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo (OL 2012 L 167, p. 1) įgyvendinimo “.

VDI yra pavesta pagal jos kompetencijai priskirtas priežiūros sritis vykdyti priežiūrą, ar biocidiniai produktai naudojami pagal Nutarimo 3.4.10 ir 3.5 punktuose nurodytuose autorizacijos liudijimuose ar leidimuose nustatytas specialiąsias darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos sąlygas.

5.4.2. Taikomos reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančios priemonės

Vertinant VDI taikomas biocidinių produktų valdymo reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančias priemones, buvo išnagrinėta VDI interneto svetainėje skelbiama bendroji informacija. Svetainėje yra pateikiamos nuorodos į VDI funkcijas, susijusias su biocidiniais produktais, reglamentuojančius teisės aktus, tarp jų ir į Reglamentą (ES) Nr. 528/2012. Įvertinus svetainėje pateiktą informaciją, galima teigti, kad ūkio subjektai yra gerai informuojami apie VDI veiklą. Informacijos yra pateikiama daug, nors konkrečiai biocidinių produktų reglamentavimo paprastumo ir aiškumo priemonių nėra pakankamai. Pažymėtina, kad teisės aktų, susijusių su biocidiniais produktais „pasiekiamumas“ yra ganėtinai sudėtingas.

Įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo nuostatas bei tobulindama ūkio subjektų veiklos priežiūrą, VDI rengia ir praktiškai taiko kontrolinius klausimynus. Klausimynai yra pagalba verslui, suteikianti daugiau aiškumo ir apibrėžtumo ūkio subjektui, taip pat papildoma priemonė verslo priežiūrą atliekančios VDI pareigūnei, kuri užtikrina vienodų reikalavimų taikymą, atliekant patikrinimus. Kontroliniuose klausimynuose išskirti ir įtvirtinti pagrindiniai teisės aktų reikalavimai, o tai suteikia daugiau aiškumo ir skaidrumo ūkio subjektams bei efektyvumo ūkio subjektų patikrinimų procesui. VDI yra parengusi ir praktikoje taiko labai daug (pagal interneto svetainėje pateikiamą informaciją – 16) kontrolinių klausimynų (pvz., Bendrinis ūkio subjekto patikrinimo kontrolinis klausimynas, Prevencinio statyviečių patikrinimo kontrolinis klausimynas, Saugaus darbų vykdymo autoservisuose patikrinimo kontrolinis klausimynas, Miško ruošos darbų vykdymo kontrolinis klausimynas ir kt.). LR vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2014 m. birželio 13 d. įsakymu Nr. V-272 yra patvirtintas ir Biocidų priežiūros kontrolinis klausimynas

(toliau – Klausimynas). Klausimynas yra parengtas vadovaujantis šiais teisės aktais: Reglamentu, Nutarimu, Biocidų autorizacijos ir registracijos taisyklėmis, Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymu, Lietuvos Respublikos darbo kodeksu, Profesinės rizikos bendraisiais vertinimo nuostatais, Darbuotojų apsaugos nuo cheminių veiksnių darbe nuostatais, Darbuotojų, dirbančiųjų potencialiai sprogioje aplinkoje, saugos nuostatais, LR sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“, Cheminių medžiagų ir preparatų įstatymu, Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuostatais, LR Vyriausybės 2003 m. sausio 29 d. nutarimu Nr. 138 „Dėl Asmenų iki aštuoniolikos metų įdarbinimo, sveikatos patikrinimo ir jų galimybių dirbti konkretų darbą nustatymo tvarkos, darbo laiko, jiems draudžiamų dirbti darbų, sveikatai kenksmingų, pavojingų veiksnių sąrašo patvirtinimo“.

Klausimyne teikiama informacija yra išsami ir detali, o pateikiami klausimai yra pakankamai aiškūs ir gerai suprantami, į juos galima pateikti tikslų atsakymą (pvz., Ar biocidai naudojami pagal autorizacijos liudijimuose ar leidimuose nustatytas specialiąsias darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos sąlygas? Ar dirbančiųjų su biocidais darbo vietose yra atliekamas profesinės rizikos vertinimas? Ar tinkamai vykdomi su biocidais dirbančių darbuotojų sveikatos tikrinimai?). Daugiau informacijos apie Klausimyną galima rasti interneto svetainėje adresu <http://www.vdi.lt/PdfUploads/IKBiociduPrieziuros.pdf>. Pažymėtina, kad pagal Klausimyną VDI inspektoriai atlikę objektų kontrolę, surašo patikrinimo aktą, kurie yra skirti tik vidiniam įstaigos naudojimui ir viešai nėra skelbiami.

Siekiant nustatyti kitas VDI taikomas biocidinių produktų valdymo reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančias priemones, šiai institucijai buvo pateiktas projekto „Biocidinių produktų valdymo sistemos tobulinimas“ klausimynas. Pagal pateiktą projekto informaciją, VDI taiko šias reglamentavimo paprastumo ir aiškumo užtikrinimo priemones:

- VDI specialistai dalyvauja konferencijose, seminaruose arba mokymuose (per 2013 m. buvo dalyvauta viename);
- VDI specialistai rengia pasiūlymus dėl teisės aktų tobulinimo (per 2013 m. buvo pateiktas vienas pasiūlymas);
- VDI specialistai dalyvauja darbo grupėse, susijusiose su reglamentavimo paprastumo didinimu (per 2013 m. buvo dalyvauta vienos darbo grupės darbe);
- VDI specialistai dalyvauja teisėkūros procese (per 2013 m. buvo dalyvauta viename).

VDI specialistų nuomone, aukščiau išvardintų taikomų priemonių pakanka ir visos jos yra efektyvios. VDI specialistai pasiūlymų dėl reglamentavimo paprastumo ir aiškumo gerinimo nepateikė.

5.4.3. Geroji praktika ir jos pritaikymas kitoms institucijoms

VDI interneto svetainėje pateikiamos informacijos išdėstymas ir gausa galėtų būti geras pavyzdys institucijoms, kurioms informacijos pateikimas ir sklaida dažnai tampa problemine sritimi. Reikalavimai ūkio subjektams, klausimynų formos ir kita informacija yra lengvai prieinama ir ūkio subjektams neturėtų kilti problemų dėl atitinkamų sričių reglamentavimo ir reikalavimų. Informacija apie VDI kompetenciją biocidinių produktų valdymo srityje yra pateikiama, bet ji nelengvai surandama. Tačiau pateikiama informacija apie visas kitas VDI veiklos sritis, mūsų manymu, galėtų būti gerosios praktikos pavyzdys.

5.4.4. Paslaugų atitikimas ūkio subjektų poreikiams

Vilniaus visuomenės sveikatos centro užsakymu konsultacinės įmonė „Smart Continent LT“ 2014 m. gegužės-rugpjūčio mėn. atliko „Ūkio subjektų, gaminančių, tiekiančių į rinką ir naudojančių biocidinius produktus galimybių ir poreikių analizę“. Poreikių analizė buvo skirta išanalizuoti biocidinių produktų rinkos dalyvių poreikius, susijusius su Vilniaus visuomenės sveikatos centro teikiamomis paslaugomis bei biocidinių produktų priežiūra rinkoje. Analizės rezultatai parodė, kad daugumai ūkio subjektų trūksta viešų renginių ir konsultacijų apie Reglamento (ES) Nr. 528/2012 pasikeitimus.

Atsižvelgiant į analizės rezultatus, apžvelgtą VDI interneto svetainę, galima teigti, kad informacija šios institucijos interneto svetainėje pakankamai aiški ir viešai prieinama vartotojui.

Šios institucijos paslaugų atitikimą ūkio subjektų poreikiams nustatyti ganėtinai sunku, nes VDI vykdo priežiūrą, ar biocidiniai produktai naudojami pagal autorizacijos liudijimuose ar leidimuose nustatytas specialiąsias darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos sąlygas. Ūkio subjektų konsultavimą daugiausia vykdo Vilniaus visuomenės sveikatos centras ir Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, nes šios institucijos autorizuoja biocidinius produktus.

Kadangi VDI nuolat bendradarbiauja su kitomis kompetentingomis institucijomis, dalyvaujančiomis biocidinių produktų valdyme, manoma, kad VDI teikiamos paslaugos atitinka ūkio subjektų poreikius.

5.4.5. Siūlymai dėl biocidinių produktų valdymo reglamentavimo paprastumo ir aiškumo didinimo

Kadangi VDI yra atsakinga už Reglamento (ES) Nr. 528/2012 įgyvendinimą, susijusį su biocidinių produktų naudojimo priežiūra, buvo analizuojami teisės aktai, kurie daugiausia nusako šios institucijos veiklą biocidinių produktų srityje, tai Reglamentas (ES) Nr. 528/2012 ir Nutarimas.

Pagal Nutarimą VDI yra pavesta pagal jos kompetencijai priskirtas priežiūros sritis vykdyti priežiūrą, ar biocidiniai produktai naudojami pagal Nutarimo 3.4.10 ir 3.5 punktuose nurodytuose autorizacijos liudijimuose ar leidimuose nustatytas specialiąsias darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos sąlygas.

Taigi, atlikus dviejų aukščiau įvardintų teisės aktų analizę, darytina išvada, kad biocidinių produktų valdymo reglamentavimas yra pakankamas, aiškus ir išsamus.

Atsižvelgiant į išanalizuotas VDI taikomas reglamentavimo aiškumo ir paprastumo priemones bei informaciją pateiktą šios institucijos interneto svetainėje, siūlytina, kad VDI interneto svetainės struktūroje ir / ar turinyje informacija, susijusi su biocidinių produktų priežiūra, būtų lengviau randama.

5.4.6. Siūlymai dėl paslaugų, teikiamų ūkio subjektams, tobulinimo

Atsižvelgiant į ankščiau nagrinėtą informaciją, veiklų ataskaitų duomenis, poreikių analizę bei apklausos rezultatus, galima teigti, kad VDI vykdoma biocidinių produktų priežiūra tobulinimo reikalauja tik iš dalies. Pagrindinis siūlymas būtų supaprastinti viešos informacijos, susijusios su biocidinių produktų priežiūra, pateikimą šios institucijos interneto svetainėje. Tokio siūlymo būtinumą patvirtina kompetentingų institucijų atstovų iškelti probleminiai klausimai 2015 m. gegužės 13–15 ir 27–28 dienomis organizuotuose mokymuose valstybės institucijų specialistams, dalyvaujantiems biocidinių produktų valdyme.

Išanalizavus dabartinę VDI interneto svetainę, matyti, kad trūksta informacijos dėl biocidinių produktų priežiūros, ataskaitų, susijusių su ūkio subjektų patikrinimais biocidinių produktų srityje bei esama informacija sunkiai randama. Todėl siūloma papildyti skelbiamą informaciją, pateikiant fiksuotus pažeidimus (neįvardinant ūkio subjektų) bei pateikti specialistų komentarus „kaip turėtų būti“. Visa tai galėtų būti kaip prevencinė/mokomoji priemonė kitiems ūkio subjektams. Tai padidintų VDI darbo metodų skaidrumą bei užtikrintų didesnę kontrolės efektyvumą. Taip pat siūloma pridėti nuorodas į kitų kompetentingų institucijų internetinius puslapius, būtent, atsakingų už biocidinių produktų autorizaciją. Toks informacijos pateikimas patobulintų VDI darbuotojų jau turimas žinias, o tuo pačiu atitinkamas paslaugas, teikiamas ūkio subjektams. Taip pat išaiškinimai dėl biocidinių produktų naudojimo bei priežiūros galėtų būti pateikiami kitais informacijos skleidimo būdais, t.y. informaciniais pranešimais, straipsniais ir seminarų metu.

Siekiant suteikti ūkio subjektams daugiau aiškumo ir apibrėžtumo, siūlome, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2015 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. 4-432/1R-169 „Dėl verslo priežiūros institucijų kontrolinių klausimynų rengimo ir atnaujinimo tvarkos aprašo, rizikos vertinimu pagrįstos ūkio subjektų veiklos priežiūros gairių ir vienodos ir kokybiškos asmenų konsultavimo praktikos užtikrinimo gairių patvirtinimo“, koreguoti Biocidinių produktų kontrolinį klausimyną.

5.5. Valstybinė ne maisto produktų inspekcija

5.5.1. Valstybinės ne maisto produktų inspekcijos funkcijos

Valstybinę ne maisto produktų inspekciją prie Ūkio ministerijos (toliau – VNMPI) sudaro administracija, dešimtyje apskričių esantys struktūriniai padaliniai: Vilniaus skyrius, Vilniaus skyriaus Alytaus poskyris, Kauno skyrius, Kauno skyriaus Marijampolės poskyris, Klaipėdos skyrius, Klaipėdos skyriaus Tauragės poskyris, Šiaulių skyrius, Šiaulių skyrius Telšių poskyris, Panevėžio skyrius, Panevėžio skyriaus Utenos poskyris ir Šiaulių naftos produktų bandymų laboratorija.

VNMPI įgyvendina valstybės politiką ūkio ministrui pavestose Europos Sąjungos vidaus rinkos politikos ir vidaus prekybos srityse bei prižiūri šios politikos formavimą ir įgyvendinimą.

VNMPI veiklos tikslai yra įgyvendinti ne maisto gaminių ir paslaugų (toliau – ne maisto produktai) rinkos priežiūros srities politiką, dalyvauti įgyvendinant vartotojų teisių apsaugos politiką ne maisto produktų srityje.

VNMPI, siekdama įgyvendinti veiklos tikslus, atlieka šias funkcijas:

1) prižiūri, ar į rinką tiekiami ne maisto produktai, kurių priežiūrą įstatymais ar kitais teisės aktais yra įpareigota vykdyti VNMPI, atitinka ne maisto produktų saugą, kokybę, ženklumą nustatančių teisės aktų reikalavimus, savarankiškai pasirinkusi tikrinamus subjektus ir tikrinimų mastą;

2) įstatymų nustatytais atvejais skiria administracines nuobaudas, rinkos ribojimo priemones;

3) atlieka pavojingų ne maisto produktų pašalinimo iš rinkos priežiūrą;

4) atlieka ne maisto produktų saugos, kokybės ekspertizes, bandymus ir (ar) tyrimus;

5) analizuoja ne maisto produktų saugą, kokybę, ženklumą nustatančių teisės aktų reikalavimų neatitinkančių ne maisto produktų priežiūros duomenis;

6) vadovaudamasi tiesioginės ir netiesioginės ne maisto produktų saugos priežiūros statistinių duomenų analize ir iš kitų Europos Sąjungos valstybių narių gauta informacija, vertina ne maisto produktų pavojingumo riziką;

7) pagal kompetenciją prižiūri Tabako kontrolės įstatymo nustatytų reikalavimų laikymąsi;

8) Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka skelbia apie VNMPI uždraustus tiekti į rinką pavojingus Lietuvos Respublikoje pagamintus ar iš Europos Sąjungos valstybių narių ar kitų valstybių tiekiamus ne maisto produktus VNMPI interneto svetainėje;

9) konsultuoja fizinius ir juridinius asmenis bei teikia jiems informaciją VNMPI kompetencijai priskirtais klausimais;

10) nagrinėja vartotojų prašymus dėl ne maisto produktų saugą, kokybę, ženklinimą, informacijos teikimą nustatančių teisės aktų reikalavimų laikymosi;

11) prižiūri teisės aktų, reguliuojančių vartotojų teisių apsaugą ne maisto produktų srityje, reikalavimų laikymąsi;

12) įgyvendina Europos Sąjungos teisę bei vykdo kitus Lietuvos Respublikos narystės Europos Sąjungoje įsipareigojimus ne maisto produktų saugos, kokybės, ženklinimo, informacijos apie ne maisto produktus teikimo ir kitų privalomųjų reikalavimų laikymosi, vartotojų teisių apsaugos ne maisto produktų srityse, Europos Sąjungos teisės aktų nustatyta tvarka informuoja Europos Sąjungos institucijas apie ne maisto produktų saugą;

13) pagal kompetenciją dalyvauja rengiant Lietuvos Respublikos poziciją Europos Sąjungos institucijose ir jų darbo grupėse nagrinėjamais klausimais;

14) pagal kompetenciją užtikrina atstovavimą Lietuvos Respublikos interesams Europos Sąjungos institucijose ir jų darbo grupėse;

15) pagal kompetenciją teikia informaciją suinteresuotoms Europos Sąjungos valstybėms narėms ir kitų valstybių institucijoms;

16) bendradarbiauja su Lietuvos Respublikos rinkos priežiūrą atliekančiomis bei vartotojų teises ginančiomis institucijomis, atitikties įvertinimo įstaigomis, verslo ir vartotojų asociacijomis, ne maisto produktų saugos, kokybės, ženklinimo, informacijos apie ne maisto produktus teikimo ir kitų privalomųjų reikalavimų laikymosi, vartotojų teisių apsaugos ne maisto produktų srityse;

17) teikia valstybės institucijoms ir įstaigoms pasiūlymus dėl teisės aktų, reguliuojančių ne maisto produktų saugą, kokybę, vartotojų teisių apsaugą, teisinio reguliavimo spragų šalinimo ir teisinio reguliavimo tobulinimo;

18) teikia mokslo įstaigoms pasiūlymus bei mokslines tiriamąsias užduotis ne maisto produktų saugos ir kokybės problemų tyrimo klausimais;

19) atlieka kitas įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

VNMPI veikla organizuojama vadovaujantis ūkio ministro patvirtintais metiniais veiklos planais, rengiamais vadovaujantis Strateginio planavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827, skelbiamais VNMPI interneto svetainėje. VNMPI metinio veiklos plano vykdymo vertinimą atlieka Ūkio ministerijos Centralizuotas vidaus audito skyrius.

Biocidinių produktų srityje VNMPI kompetencija nustatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarime Nr. 686 dėl 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo įgyvendinimo.

VNMPI pagal jos kompetencijai priskirtas priežiūros sritis priskirta vykdyti priežiūrą, ar:

1) tiekiami rinkai biocidiniai produktai įteisinti pagal šio nutarimo 3.4.10 ir 3.5 punktus (t. y. ar produktai autorizuoti);

2) tiekiami rinkai biocidiniai produktai klasifikuoti, supakuoti ir paženklinti pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo (OL 2012 L167, p. 1) (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 528/2012) reikalavimus;

3) tiekiamų rinkai apdorotų gaminių veikliosios medžiagos įrašytos į Reglamento (ES) Nr. 528/2012 I priedą arba Europos Sąjungos patvirtintų veikliųjų medžiagų sąrašą, ar vykdomi atitinkamame priede ar sąrašė nustatyti šių veikliųjų medžiagų naudojimo apdorotuosiuose gaminiuose reikalavimai;

4) tiekiamų rinkai apdorotų gaminių ženklavimas atitinka Reglamento (ES) Nr. 528/2012 reikalavimus;

5) biocidinių produktų autorizacijos liudijimų turėtojai saugo dokumentus apie biocidinius produktus, kuriuos jie pateikia rinkai;

6) biocidinių produktų gamintojai pildo atitinkamus su gamybos procesu susijusius dokumentus popierine ir elektronine forma, kurie svarbūs rinkai tiekiamo biocidinio produkto kokybei ir saugai, ir saugo gamybos partijos pavyzdžius.

VNMPI gali teikti pasiūlymus Vilniaus visuomenės sveikatos centrui dėl laikinųjų priemonių biocidiniams produktams pagal apsaugos sąlygą, nepažeidžiant Lietuvos Respublikos cheminių medžiagų ir preparatų įstatymo 17 straipsnio reikalavimų.

VNMPI veiklos tikslus ir funkcijas nustato VNMPI nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Ūkio ministro 2010 m. rugsėjo 16 d. įsakymu Nr. 4-693.

VNMPI darbo tvarką nustato VNMPI darbo reglamentas, patvirtintas 2015 m. balandžio 3 d. VNMPI viršininko įsakymu Nr. 1R-34.

Patikrinimų ir vertinamųjų vizitų planavimo sistemą, VNMPI patikrinimų ir vertinamųjų vizitų planų rengimo tvarką ir struktūrą, kontrolės ir atsiskaitymo už rezultatus principus nustato VNMPI rinkos priežiūros planų rengimo ir jų vykdymo kontrolės taisyklės, patvirtintos VNMPI viršininko 2011 m. spalio 3 d. įsakymu Nr. 1R-103.

Ūkio subjektų priežiūros, rizikos veiksnių analizės ir valdymo bei planavimo principus nustato VNMPI ūkio subjektų priežiūros nurodymai, patvirtinti VNMPI viršininko 2012 m. lapkričio 2 d. įsakymu Nr. 1R-103.

Inspekcijos vykdomų vertinamųjų vizitų atlikimo pagrindus, vertinamųjų vizitų atlikimo ir jų rezultatų įforminimo tvarką, vykdant ūkio subjektų veiklos stebėseną, apimančią ūkio subjektų pateiktos informacijos bei kitos Inspekcijos turimos informacijos analizę ir vertinimą, ūkio subjektų vizitavimą siekiant nustatyti ir pašalinti trūkumus ne maisto produktų saugos bei ženklinimo srityse, ūkio subjekto konsultavimą ir metodinės pagalbos teikimą nustato VNMPI vertinamųjų vizitų atlikimo tvarkos aprašas, patvirtintas 2015 m. balandžio 3 d. 2011 m. spalio 3 d. VNMPI viršininko įsakymu Nr. 1R-104.

2013 m. birželio 12 d. VNMPI viršininko įsakymu Nr. 1R-72 patvirtinta VNMPI ūkio subjektų rizikos vertinimo metodika.

Inspekcijos vykdomų ūkio subjektų veiklos patikrinimų atlikimo pagrindus, patikrinimų atlikimo ir jų rezultatų įforminimo tvarką, vykdant ne maisto gaminių ir paslaugų rinkos priežiūrą bei nagrinėjant vartotojų skundus nustato VNMPI Patikrinimų atlikimo tvarkos aprašas, patvirtintas VNMPI 2010 m. spalio 29 d. įsakymu 1R-115.

Nesaugių produktų pateikimo į rinką ribojimo priemonių taikymą Lietuvos Respublikoje reglamentuoja Produktų pateikimo į rinką ribojimo priemonių taikymo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 439.

VNMPI prižiūri 32 gaminių grupes ir 13 paslaugų sričių. Ūkio subjektų tikrinimai atliekami pagal viešai paskelbtus ir lengvai prieinamus klausimynus.

Priežiūros sistema pagrįsta rizikos vertinimu. Sukurta ir įdiegta rizikos vertinimo sistema. Rizika klasifikuojama pagal pasireiškimo sritį, atsiradimo šaltinį (kilmę), rizikos lygį, rizikos trukmę, pagrįstumo lygį. Rizikos valdomos pagal produkto pavojingumą, nustatytus pažeidimus ir kitą informaciją. Tikrinamų produktų (gaminių grupių ir paslaugų sričių) rizika nustatoma atsižvelgiant į nustatytų pavojingų produktų skaičių, patikrinimų metu nustatytų pažeidimų skaičių, gautų vartotojų skundų skaičių. Verslo subjektai suskirstyti į tris rizikos grupes: padidintos rizikos (III gr.); vidutinės rizikos (II gr.); mažos rizikos (I gr.). Verslo subjektų rizikos vertinimo kriterijai: prekybos rūšis (didmeninė, mažmeninė); ankstesnių patikrinimų duomenys; vartotojų skundų skaičius per metus. Priklausomai nuo subjekto priskyrimo rizikos grupei planuojama patikrinimų apimtis ir dažnumas: padidintos rizikos – 60 procentų; tikrinant 4 kartus per metus; vidutinės rizikos – 30 procentų; tikrinant 1 kartą per metus; mažos rizikos – 10 procentų; tikrinant subjektą 1 kartą per 2 metus; vykdant tikslius patikrinimus. Subjekto vertinimas pagal kriterijus ir priskyrimas rizikos grupei atliekamas vieną kartą į metus.

Rizikos valdymo proceso etapai:

1. Rizikos valdymo planavimas.
2. Rizikos identifikavimas.
3. Rizikos kokybinė analizė.
4. Rizikos kiekybinė analizė.
5. Atsako į riziką planavimas.
6. Rizikos stebėjimas ir kontrolė.
7. Grįžtamojo ryšio užtikrinimas (pasireiškusių rizikos įvykių atvejų aprašymų saugojimas).

Ūkio subjektai priskiriami rizikos grupei: mažos rizikos (I gr.), vidutinės rizikos (II gr.) ir padidintos rizikos (III gr.) (nuo 2008 m. pagal nustatytus vertinimo kriterijus).

5.5.2. Taikomos reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančios priemonės

Siekiant nustatyti VNMPI taikomas biocidinių produktų valdymo reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančias priemones, šiai institucijai buvo pateiktas klausimynas, kurį VNMPI užpildė. Vertinant VNMPI taikomas biocidinių produktų valdymo reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančias priemones, buvo išnagrinėta ir VNMPI interneto svetainėje (<http://www.inspekcija.lt/lt/titulinis.html>) skelbiama informacija.

Teisinės informacijos skiltyje skelbiami VNMPI ne maisto gaminių reguliavimo sritį reglamentuojantys rinkos priežiūros (bendrieji ir specialieji), vartotojų teisių apsaugos, licencijų ir kiti teisės aktai; teisės aktų projektai; teisės aktų pažeidimai; teisinio reguliavimo stebėseną. Prie specialiųjų ne maisto gaminių reguliavimo rinkos priežiūros teisės aktų nurodyti šie biocidinių produktų srities teisės aktai: Reglamentas (ES) Nr. 528/2012, Nutarimas, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. rugpjūčio 14 d. įsakymas Nr. 421 „Dėl Biocidų autorizacijos ir registracijos taisyklių patvirtinimo“ ir jau nebegaliojantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. liepos 8 d. įsakymas Nr. 358 „Dėl Biocidų autorizacijos ir registracijos nuostatų patvirtinimo“ (šių teisės aktų informacija atnaujinta 2014-09-03).

Skiltyje „Veikla“ yra nurodyta: kokybės vadybos sistema, veiklos sritys, nuostatai, darbo reglamentas, planavimo dokumentai, ūkio subjektų priežiūra, bendri patikrinimai, veiklos ataskaitos, mokymai-seminarai ir kt. Ūkio subjektų priežiūros dalyje pateiktas Ne maisto produktų ir vartotojų teisių apsaugos srityse teisės aktais nustatytų reikalavimų teminis sąvadas, kuriame rinkos priežiūros dalyje detaliam išdėstyti Reglamento (ES) Nr. 528/2012 ir kitų teisės aktų reikalavimai biocidiniams produktams (yra atskira dalis „Biocidiniai produktai“; Reglamento (ES) Nr. 528/2012 reikalavimai išdėstyti, nurodant konkrečius šio reglamento skirsnius, straipsnius ir punktus). Minėto sąvado nuoroda yra ir verslininkams skirtoje informacijos dalyje. Gaminių kontrolės skyriaus ataskaitų dalyje pateiktos kasmetinės 2002–2014 metų gaminių rinkos kontrolės, tarp jų ir biocidinių produktų kontrolės, analizės. Mokymų-seminarų dalyje pateikti 2012, 2013, 2014 ir 2015 m. planai verslininkams, tačiau juose biocidinių produktų tema nenumatyta.

Rinkos ribojimo skiltyje pateikti 2010–2015 metų rinkos ribojimo duomenys (informacija apie uždraustus ir laikinai uždraustus teikti į rinką produktus bei uždraudimų atšaukimą). Tarp jų biocidinių produktų ribojimo duomenų nerasta.

VNMPI interneto svetainėje numatytos atskiros skiltys vartotojams ir verslininkams. Jose atskirai pateikta aktualiausia kiekvienai iš šių grupių informacija.

Vartotojams skirtoje skiltyje yra dalys, kurių antraštės tokios: „Pavojingi produktai“, „Klauskite“, „Prašymo (skundo) forma“, „Žinok!“.

Dalyje „Pavojingi produktai“ nuolat skelbiami pavojingų produktų duomenys (tarp paskelbtų produktų biocidinių produktų nerasta).

Dalyje „Prašymo (skundo) forma“ pateikta Prašymo (skundo) forma, kurią užpildę vartotojai gali kreiptis į Valstybinę ne maisto produktų inspekciją bei detaliai nurodyti kiti reikalavimai, kuriuos reikia įvykdyti pateikiant šią formą:

1. Vartotojas, prieš pateikdamas šią formą, pirmiausia privalo kreiptis į pardavėją ar paslaugos teikėją raštu ir nurodyti savo reikalavimą. Jei pardavėjas ar paslaugos teikėjas nevykdo vartotojo reikalavimo arba nepateikia motyvuoto atsakymo raštu per 10 dienų, vartotojas gali kreiptis į Valstybinę ne maisto produktų inspekciją.

2. Vartotojas užpildytą formą su prekės ar paslaugos įsigijimą patvirtinančio dokumento kopija gali pateikti Valstybinei ne maisto produktų inspekcijai prie Ūkio ministerijos arba teritoriniam padaliniiui pagal savo gyvenamąją vietą.

Inspekcijai pasirašytas prašymas (skundas) pateikiamas su kitais būtiniais dokumentais (Su skundu prekės pateikti nereikia): dokumentais: pirkimo dokumentu (būtina); raštišku kreipimusi į pardavėją; pardavėjo atsakymu (arba nuo kreipimosi turi būti praėję 10 dienų).

Dalyje „Žinok!“ pateikiamos įvairios vartotojams aktualios žinios (prireikus tai galėtų būti ir informacija apie biocidinius produktus). Nuorodą į šią informaciją yra ir bendrajame informacijos skilčių sąrašė.

Verslininkams skirtoje skiltyje yra dalys, kurių antraštės tokios: „Reikalavimų sąvadas“, „Kontroliniai klausimynai“, „Veiklos vertinimo kriterijai“, „Produktų sauga“, „Baltasis sąrašas“, „CE ženklavimas“, „Ženklavimo mažareikšmiškumas“, „Planinių patikrinimų planai“, „Klauskite“, „Nuorodos“, „Mokymai-seminarai“.

Dalyje „Reikalavimų sąvadas“ pateiktas „Ne maisto produktų ir vartotojų teisių srityse teisės aktais nustatytų reikalavimų teminis sąvadas“ (atnaujinta 2014-09-24 versija) bei suteikta galimybė iš karto parašyti atsiliepimą. Dalį minėtame sąvade nurodytų teisės aktų galima atsidaryti tiesiai iš sąvado. Be to, nurodyta, kad nuorodas į konkrečius teisės aktus galima rasti skiltyje „Teisės aktai“. Sąvade nurodytos teisės akto nuostatos (reikalavimai), teisės akto

pavadinimas ir jo straipsnis, dalis, punktas. Sąvadą sudaro trys dalys – bendroji, kurioje nurodytos VNMPI funkcijos ir procedūros, specialioji, kurioje nurodyti reikalavimai rinkos priežiūrai (gaminiam ir paslaugoms), tarp jų ir biocidiniams produktams; prieduose išvardinti bendrieji reikalavimai gaminiam (ką privalo gamintojas ir paslaugų teikėjas) ir paslaugoms (ką privalo paslaugų teikėjas). Sąvado didelė apimtis (181 lapas). Jis labai detalus ir informatyvus. Reikalavimai biocidiniams produktams nurodyti pagal 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo 2 skirsnio 69 straipsnio 1 dalį, IV skyriaus 17 straipsnio 1 dalį, VI skyriaus 19 straipsnio 1 dalies (a) punktą, 2 skirsnio 69 straipsnio 2 dalies (a), (b), (c), (d), (e), (f), (g), (h), (i), (j), (m), (n), (k), (o) punktus bei nurodyta, kad biocidiniams produktams taikomi bendrieji reikalavimai gaminiam (sąvado 1 priedas), t. y. Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatymo 8 straipsnio 1–9 dalių bei 9 straipsnio 1–9 dalių reikalavimai.

Svarbi dalis „Kontroliniai klausimynai“. Įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo nuostatas bei tobulindama ūkio subjektų veiklos priežiūrą, VNMPI rengia ir praktiškai taiko kontrolinius klausimynus (tai dokumentas, sudarytas iš kontrolinių klausimų, leidžiančių patikrinti, ar tam tikroje srityje laikomasi svarbiausių teisės aktų reikalavimų). Kontrolinių klausimynų taikymo tikslas – padėti verslininkams skirti daugiau dėmesio pagrindinių reikalavimų įgyvendinimui. Verslo atstovai klausimynų dėka gali sužinoti, ką konkrečiai ir kaip tikrins inspektorius planinio patikrinimo metu. Susipažinę ir atsakę į kontrolinių klausimynų klausimus jie gali patikrinti, ar vykdoma veikla atitinka svarbiausius teisės aktų reikalavimus. Klausimynai yra pagalba verslui, suteikianti daugiau aiškumo ir apibrėžtumo ūkio subjektui, taip pat papildoma priemonė verslo priežiūrą atliekančios VNMPI pareigūnei, kuri užtikrina vienodų reikalavimų taikymą, atliekant patikrinimus.

VNMPI yra parengusi ir praktiškai taiko net 32 klausimynus. Juose išskirti ir įtvirtinti pagrindiniai teisės aktų reikalavimai, o tai suteikia daugiau aiškumo ir skaidrumo ūkio subjektams bei efektyvumo ūkio subjektų patikrinimų procesui.

Nuo 2014 m. rugpjūčio 28 d. VNMPI inspektoriai naudoja Biocidinio produkto tikrinimo kontrolinį klausimyną (jis patvirtintas Valstybinės ne maisto produktų inspekcijos prie Ūkio ministerijos viršininko 2014 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. 1R-86). Šis klausimynas parengtas, vadovaujantis 2013 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentu

(ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo. Jame pateiktas papildomas klausimas, pagal Aerozolio balionėlių saugos techninį reglamentą, patvirtintą Lietuvos Respublikos ūkio ministro 1999 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. 433. Be to, pateiktas klausimas dėl biocidinio produkto paskelbimo informacinėje sistemoje RAPEX (Europos Komisijos skubaus keitimosi informacija apie nesaugius ir pavojingus vartotojų sveikatai gaminius ir produktus sistema, http://ec.europa.eu/consumers/dyna/rapex/rapex_archives_en.cfm) arba Pavojingų prekių sąrašė VNMPI interneto svetainėje (VNMPI interneto svetainės rubrika „Pavojingi produktai“, <http://www.vnmpi.lt/index.php?id=166>).

Biocidinio produkto tikrinimo kontroliniame klausimyne teikiama informacija yra išsami ir detali, o pateikti klausimai yra pakankamai aiškūs ir gerai suprantami, į juos galima pateikti tikslų atsakymą:

- ar produktas ir jo pakuotė atrodo taip, kad nesukeltų klaidinančių asociacijų, ar produktas turi autorizacijos liudijimą, išduotą pagal šį reglamentą;
- ar produktui autorizacijos liudijimo numerį, kuris nurodytas ženkliniame, suteikė kompetentinga institucija arba Komisija;
- ar nurodytas autorizacijos liudijimo turėtojo pavadinimas (arba vardas ir pavardė) ir adresas;
- ar autorizacijos liudijime nurodytas produkto tipas, ar produkto ženklinimo etiketės pateiktos be klaidinančių teiginių dėl produkto keliamos rizikos žmonių sveikatai, gyvūnų sveikatai ar dėl jo efektyvumo;
- ar ant pakuotės neištrinamomis, lengvai įskaitomomis ir gerai matomomis raidėmis pateikta informacija apie kiekvienos veikliosios medžiagos tapatumą ir nurodyta jos koncentracija metriniais vienetais;
- ar nurodytos produkto sudėtyje esančios nanomedžiagos;
- ar pateikta naudojimo paskirtis, kuriai autorizuotas biocidinis produktas;
- ar pateikta naudojimo instrukcija;
- ar ant produkto ženklinimo pateiktas užrašas „Prieš naudodami perskaitykite pridėtą instrukciją“, jeigu yra pridėtas informacinis lapelis;
- ar pateikta informacija apie galimą tiesioginį arba netiesioginį šalutinį poveikį ir pirmosios pagalbos priemones;
- ar ženkliniame pateiktos produkto ir jo pakuotės saugaus šalinimo instrukcijos;

- ar nurodytas produkto siuntos numeris arba žyma;
- ar nurodytas produkto galiojimo laikas;
- ar nurodytos vartotojų, kuriems leidžiama naudoti biocidinį produktą, kategorijos;
- ar produkto ženklime yra nurodyta informacija (ypač susijusi su nekontroliuojamų organizmų apsauga ir vandens užteršimo prevencija) apie bet kokį konkretų pavojų aplinkai;
- ar produktai, kuriuose yra mikroorganizmų, paženklininti;
- ar dėl biocidinio produkto dydžio ar funkcinės paskirties būtinoji informacija pateikiama ant pakuotės arba pridedamame lapelyje, kuris yra pakuotės sudėtinė dalis.

Be to, VNMPI vykdo apklausas savo institucijos interneto svetainėje, siekdama išsiaiškinti ar tikrinimų metu naudojami kontroliniai klausimynai padėjo suvokti teisės aktų reikalavimus, ar tikrinimų metu jie padėjo geriau įgyvendinti teisės aktų reikalavimus.

Dalyje „Veiklos vertinimo kriterijai“ teikiamos Valstybinės ne maisto produktų inspekcijos prie Ūkio ministerijos veiklos rodiklių vertinimo ataskaitos už kiekvieną mėnesį ir jų reikšmių dinamika etų eigoje.

Dalyje „Produktų sauga“ nurodyta, kad asmenys, žinantys, kad gaminys kelia pavojų sveikatai, privalo informuoti apie tai kompetentingą valdžios instituciją ne maisto prekių gamintojas (tiek gamintojai ir platintojai, tiek kiti asmenys), kad verslininkams patartina valdžios institucijoms preliminarios informacijos apie galimą pavojų iškart apie jį sužinojus. Kartu pateiktos nuorodos į Administracinių nuobaudų, įskaitant gražinimą, vadovą „Produkto sauga Europoje“, Gamintojų ir platintojų pranešimus apie pavojingus gaminius (lankstinukas), Gamintojo arba platintojo pranešimo apie pavojingą gaminį formą, Rekomendacijas dėl Gamintojų ir platintojų pranešimų apie pavojingus gaminius Kompetentingoms institucijoms.

Dalyje „Baltasis sąrašas“ nurodyti reikalavimai įrašymui į „Baltąjį sąrašą“ ir šio įrašymo tvarka. Ūkio subjektai skatinami teikti į rinką saugius produktus, dirbti taip, kad nebūtų nelaimingų atsitikimų dėl ūkio subjekto platinamų ne maisto produktų, valdyti produktų platinimo procesus, įdiegti Kokybės vadybos sistemą, taikyti produktų saugos / kokybės kontrolės procedūrą pirkimui ir pardavimui, darbuotojus pagal kompetenciją apmokyti produktų saugos klausimais, palaikyti ryšius (konsultuotis) su VNMPI. Sudaryta galimybė ūkio subjektams būti įrašytiems į „Baltąjį sąrašą“ ir numatytas paskatinimas į jį įrašytiems – išskirtinės priežiūros sąlygos, mažinančios jiems tenkančią administracinę naštą.

Igyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimo Nr. 511 „Dėl institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo“ 1.1 punktu patvirtinto Institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo gairių aprašo 7.9 ir 7.12 punktus, VNMPI 2012 m. liepos mėn. per verslo asociacijas ir tiesiogiai ūkio subjektams parengė ir išplatino Produktų saugos rizikos valdymo anketą, siekdama ūkio subjektams sudaryti galimybes deklaruoti savo veiklos, susijusios su teikiamų į rinką produktų saugos valdymu, būklę. Inspekcija atliko ūkio subjektų Anketose pateiktos informacijos analizę pagal vertinimo kriterijus. Pagal išvardintus vertinimo kriterijus buvo atrinkti 5 ūkio subjektai, kurių rizikingumo lygis žemiausias ir priežiūra mažiausiai intensyvi ir kuriems buvo pasiūlyta pasirašyti Ūkio subjekto, siekiančio būti įrašytu į VNMPI „Baltąjį sąrašą“, deklaraciją bei ją pateikti Inspekcijai.

Inspekcijos viršininko 2012 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. 1R-119 (pakeitimai: 2012 m. gruodžio 28 d. įsakymas Nr. 1R-125; 2015 m. birželio 1 d. įsakymas Nr. 1R-61) buvo patvirtintas „Baltasis sąrašas“. Inspekcija įsipareigoja ūkio subjektams taikyti išskirtines priežiūros sąlygas, mažinančias jiems tenkančią administracinę naštą, – netikrinti šių ūkio subjektų 2 metus, išskyrus išimtinius atvejus (pavojingų produktų pateikimas į rinką, žala visuomenei ar žmogaus sveikatai bei aplinkai nelaimingo atsitikimo metu dėl ūkio subjekto platinamo pavojingo produkto). Tokiu atveju ūkio subjektas netenka „Baltojo sąrašo“ privilegijų ir automatiškai iš jo pašalinamas, o Inspekcija imasi visų priemonių, kad užkirstų kelią realiai keliamai grėsmei.

Ūkio subjektai, dar nepateikę Produktų saugos rizikos valdymo anketos ir norintys patekti į „Baltąjį sąrašą“, gali pateikti užpildytą anketą VNMPI. Atlikus pateiktos informacijos analizę pagal vertinimo kriterijus, būtų sprendžiama, ar ūkio subjektas gali pildyti Deklaraciją, kad būtų įtrauktas į „Baltąjį sąrašą“.

Dalyje „CE ženklintas“ pateikta informaciją apie šį ženklimą, Video apie CE ženklimą, pateikta nuoroda į Europos Komisijos CE ženklimumi skirtą puslapį.

Dalyje „Planinių patikrinimų planai“ pateikti kiekvieno mėnesio patikrinimų planai. Sužinojus apie patikrinimus, tikrinamiesiems sudaroma papildoma galimybė tinkamai susitvarkyti.

Informatyvi dalis „Nuorodos“. Čia pateiktos nuorodos į Grijtamojo ryšio sistemą (šaltinis: <http://inspect.ukmin.lt/>), informaciją apie verslo priežiūros institucijų pertvarką

(šaltinis: www.ukmin.lt), informaciją apie kontrolinius klausimynus (šaltinis: www.versloartai.lt) ir kt.

Dalyje „Mokymai-seminarai“ (ši informacija pateikta ir prie bendrų nuorodų skiltyje „Veikla“) VNMPI, siekdama pagerinti verslo aplinką ir skatindama įmonių savireguliaciją ir sąžiningą konkurenciją, kviečia dalyvauti bendrovių darbuotojus Inspekcijos rengiamuose mokymuose-seminaruose verslininkams aktualiomis temomis.

Išnagrinėjus interneto svetainės informaciją matyti, kad yra numatyta galimybė klausti ir konsultuotis. Tiek vartotojams, tiek verslininkams skirtose VNMPI interneto svetainės skilčių dalyse „Klauskite“ vartotojai ar verslininkai gali užduoti klausimą tiesiog interneto svetainėje. Interneto svetainėje pateiktas konsultacijų telefonas, kuriuo galima skambinti pirmadienį – ketvirtadienį nuo 8.00 iki 17.00 val., penktadienį nuo 8.00 iki 15.45 val. Be to, vartotojams ir verslininkams numatyta galimybė klausti raštu.

Nuorodų skiltyje pateikti ir valstybinių institucijų kontaktiniai duomenys. Tarp jų yra ministerijų nuorodos. Prie Sveikatos apsaugos ministerijos nuorodos yra nuoroda „Sveikatos apsaugos ministerijai pavaldžios įstaigos“, kurią atsidarius galima surasti ir Vilniaus visuomenės sveikatos centro kontaktinius duomenis.

Institucijos interneto svetainėje skelbiamos su jos veikla susijusios naujienos (skiltis „Naujienos“) bei yra skiltis „Dažniausiai užduodami klausimai“.

Taikomų biocidinių produktų valdymo reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančių priemonių buvo ieškoma ir atliekant dokumentų analizę. Išnagrinėti VNMPI veiklą reglamentuojantys bendrieji ir specialieji teisės aktai. Išnagrinėti šie bendrieji teisės aktai: įstatymai (Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatymas, Lietuvos Respublikos atitikties įvertinimo įstatymas, Lietuvos Respublikos cheminių medžiagų ir preparatų įstatymas), Vyriausybės nutarimai (Gaminių bandinių paėmimo ir apmokėjimo aprašas, Institucijų, įgaliotų tvirtinti privalomuosius produktų saugos reikalavimus, paskyrimas, Produktų pateikimo į rinką ribojimo priemonių taikymo tvarka, Valstybinių kontrolės institucijų atliekami patikrinimai), VNMPI viršininko įsakymai (VNMPI nuostatai, VNMPI darbo reglamentas, VNMPI rinkos priežiūros planų rengimo ir jų vykdymo kontrolės taisyklės, Valstybinės ne maisto produktų inspekcijos prie Ūkio ministerijos Patikrinimų atlikimo tvarkos aprašas, VNMPI vertinamųjų vizitų atlikimo tvarkos aprašas, VNMPI ūkio subjektų priežiūros nurodymai, Produktų grupių rizikos vertinimo taisyklės, Veiksmų, gavus pranešimą apie pavojingus gaminius, tvarkos

aprašas, Prekių (gaminių) bandinių paėmimo tirti ir grąžinimo taisyklės, Skubaus keitimosi informacija apie pavojingus vartotojų sveikatai ir saugai gaminius tvarkos aprašas). Išnagrinėti specialieji teisės aktai, ypač atkreipiant dėmesį į biocidinių produktų srities teisės aktus.

Išnagrinėti planavimo dokumentai, 2002–2014 metų Gaminių kontrolės skyriaus gaminių rinkos kontrolės kasmetinės ataskaitos. Metinėse sektorinės nacionalinės rinkos priežiūros programose numatoma ir biocidinių produktų priežiūra. Kiekvienais metais gaminių rinkos kontrolės ataskaitose pateikiama gaminių rinkos kontrolės, tarp jų ir biocidinių produktų, analizė.

Atlikus aukščiau įvardintų dokumentų analizę, paaiškėjo VNMPI vykdomos veiklos politika, kryptys, prioritetai bei tai, kad institucijos veikla nukreipta į ne maisto produktų rinkos priežiūros srities politikos įgyvendinimą; be to, VNMPI dalyvauja įgyvendinant vartotojų teisių apsaugos politiką ne maisto produktų srityje.

Išnagrinėjus teisės aktus ir kitą informaciją matyti, kad VNMPI, atlikdama jai priskirtas rinkos priežiūros ir kitas funkcijas, atlieka ir biocidinių produktų rinkos kontrolę bei prevenciją (prevencijos įrankis yra konsultavimas). VNMPI yra numačiusi galimybę vartotojams ir ūkio subjektams konsultuotis žodžiu ir raštu. Turėdami detalią informaciją, atitinkančią jų poreikių specifiką, ūkio subjektai ir asociacijos gali tinkamai vadovautis šią sritį reglamentuojančiais teisės aktais, daryti įtaką rinkos priežiūrai, vartotojai gali naudoti tinkamiausias priemones, išvengti rizikos, dalyvauti, išaiškinant pažeidimus.

Prie prevencijos ir žinių pagerinimo prisideda ir atliekami ūkio subjektų patikrinimai. Informacija apie metines sektorinės nacionalinės rinkos priežiūros programas bei detalios kasmetinės gaminių rinkos kontrolės ataskaitos (viešas jų skelbimas) neabejotinai užtikrina rinkos priežiūros aiškumą ir skaidrumą.

Turėdami reikiamų žinių tiek ūkio subjektai, tiek asociacijos, tiek ir vartotojai gali efektyviau daryti įtaką rinkos priežiūros srities reglamentavimo aiškumui ir paprastumui didinti.

5.5.3. Geriausia praktika ir jos pritaikymas kitoms institucijoms

Atsižvelgiant į aukščiau aprašytos VNMPI dokumentų analizės bei šios institucijos apklausos rezultatus, VNMPI galėtų būti taikomas kaip gerosios praktikos pavyzdys, tobulinant administracines ūkio subjektams teikiamas paslaugas: VNMPI galėtų būti sėkmingu pavyzdžiu

siekiant padidinti tam tikros srities reglamentavimo paprastumą ir aiškumą, kadangi ši institucija yra detalai apibrėžusi įvairius savo veiklos aspektus savo srities teisės aktuose, teikia siūlymus dėl teisės aktų, susijusių su vykdoma veikla, tobulinimo, skelbia teisės aktus ir kitą informaciją įstaigos interneto svetainėje. Ši detali informacija suteikia galimybę ūkio subjektams sužinoti ne tik apie VNMPI planus, veiklą, teisės aktus, bet ir teisės aktų pasikeitimus, VNMPI iniciatyvas. VNMPI yra išdėsčiusi detalius reikalavimus ir biocidinių produktų rinkos priežiūros srityje (Ne maisto produktų ir vartotojų teisių apsaugos srityse teisės aktais nustatytų reikalavimų teminis sąvadas), parengusi ir paskelbusi metines sektorinės nacionalinės rinkos priežiūros programas, kuriose numatoma ir biocidinių produktų priežiūra, skelbia detalias gaminių rinkos kontrolės kasmetines ataskaitas, kuriose išnagrinėti nustatyti pažeidimai (taip pat ir biocidinių produktų), rinkos ribojimo duomenis, yra numaćiusi galimybę vartotojams ir ūkio subjektams konsultuotis žodžiu ir raštu. Turėdami detalią informaciją, tiek ūkio subjektai, tiek asociacijos, tiek vartotojai gali aktyviau reikšti nuomonę ir daryti įtaką rinkos priežiūros srities reglamentavimo aiškumui ir paprastumui didinti.

VNMPI interneto svetainėje pateikiamos informacijos išdėstymas ir struktūrizavimas galėtų būti geras pavyzdys institucijoms, kurioms informacijos pateikimas ir sklaida dažnai tampa problemine sritimi. Reikalavimai ūkio subjektams, su rinkos priežiūra, vartotojų teisių apsauga ne maisto produktų srityje susiję teisės aktai, planavimo, patikrinimų, veiklos ataskaitų ir kt. dokumentų, klausimynų ir įvairi kita informacija yra lengvai prieinama, ir ūkio subjektams neturėtų kilti problemų su atitinkamų sričių reglamentavimu ir reikalavimais.

Geros praktikos pavyzdžiu verslo priežiūros institucijoms gali būti ir tai, kad VNMPI yra prisijungusi prie grįžtamojo ryšio sistemos – įrankio verslo priežiūros institucijų veiklai tobulinti, suteikiant galimybę verslui anonimiškai įvertinti inspekcijų atliekamus patikrinimus ir tikrintojų darbo kokybę. VNMPI, įdiegusi grįžtamojo ryšio modelį, tobulina savo veiklą, atsižvelgdama į verslo patirtį ir siūlymus. Grįžtamojo ryšio modelis kuria skaidrią ir saugią aplinką verslo ir priežiūros institucijų bendradarbiavimui.

5.5.4. Paslaugų atitikimas ūkio subjektų poreikiams

Vilniaus visuomenės sveikatos centro užsakymu konsultacinės įmonės „Smart Continent LT“ 2014 m. gegužės–rugpjūčio mėn. atliktos „Ūkio subjektų, gaminančių, tiekiančių

į rinką ir naudojančių biocidinius produktus galimybių ir poreikių analizės“ rezultatai parodė, kad pagrindinė tikslinių tyrimo grupių problema – informacijos, susijusios su biocidinių produktų gamyba, tiekimu į rinką ir jų naudojimu, trūkumas, todėl, siekiant patenkinti aukščiau įvardintų ūkio subjektų poreikius, labai svarbi yra informacijos sklaida.

VNMPI interneto svetainė yra pakankamai informatyvi ir patogi. Ūkio subjektai, norintys sužinoti būtent apie biocidiniams produktams keliamus reikalavimus, gali juos rasti Ne maisto produktų ir vartotojų teisių apsaugos srityse teisės aktais nustatytų reikalavimų teminiame sąvade, kuris pateiktas skiltyje „Veikla“ ir verslininkams skirtoje informacijos dalyje. Be to, pateikiama informacija apie metines sektorinės nacionalinės rinkos priežiūros programas bei detalios kasmetinės gaminių rinkos kontrolės ataskaitos. Minėtose ataskaitose pateikiama gaminių rinkos kontrolės, tarp jų ir biocidinių produktų, analizė, nurodant patikrintų įmonių skaičių, biocidinių produktų skaičių pagal šių produktų tipą, pažeidimų pobūdžio analizė (neautorizuota, ženklinimo pažeidimai, nenurodytas autorizacijos numeris, nenurodyta paskirtis, nenurodytas produkto tipas, nenurodyti biocidinių produktų veikliųjų medžiagų pavadinimai, nepateikta naudojimo instrukcija, saugos reikalavimų pažeidimai, nenurodyta pagaminimo data ir / ar tinkamumo naudoti terminas, pateikimas į rinką su pasibaigusiu tinkamumo naudoti terminu ir kt.). Tokios ataskaitos (viešas jų skelbimas) neabejotinai prisideda prie kitų prevencijos priemonių efektyvumo didinimo, užtikrina skaidrią ir aiškią informaciją apie darbo metodus, prioritetus, dažniausiai nustatomus pažeidimus, taip atkreipdamos dėmesį į daromus pažeidimus ir skatindamos jų nebedaryti.

VNMPI parengė ir praktiškai taiko Biocidinio produkto tikrinimo kontrolinį klausimyną (tai dokumentas, sudarytas iš kontrolinių klausimų, leidžiančių patikrinti, ar tam tikroje srityje laikomasi svarbiausių teisės aktų reikalavimų). Jo taikymo tikslas – padėti verslininkams skirti daugiau dėmesio pagrindinių reikalavimų įgyvendinimui. Verslo atstovai klausimynų pagalba gali sužinoti, ką konkrečiai ir kaip tikrins inspektorius planinio patikrinimo metu. Susipažinę ir atsakę į kontrolinio klausimyno klausimus jie gali patikrinti, ar vykdoma veikla atitinka svarbiausius teisės aktų reikalavimus. Klausimynai yra pagalba verslui, suteikianti daugiau aiškumo ir apibrėžtumo ūkio subjektui, taip pat papildoma priemonė verslo priežiūrą atliekančios VNMPI pareigūnui, kuri užtikrina vienodų reikalavimų taikymą, atliekant patikrinimus. Tai priemonė, leidžianti užmegzti konstruktyvų dialogą apie tai, kas svarbiausia abiem pusėms.

Siekiant patenkinti ūkio subjektų poreikius, labai svarbi yra informacijos sklaida. Teikiamų paslaugų atitiktį ūkio subjektų poreikiams galėtų atskleisti anksčiau minėtas gerosios praktikos pavyzdys – dalyvavimas grįžtamojo ryšio sistemoje.

5.5.5. Siūlymai dėl biocidinių produktų valdymo reglamentavimo paprastumo ir aiškumo didinimo

Atsižvelgiant į tai, kad tiriamoji institucija, VNMPI, yra atsakinga už Reglamento įgyvendinimą tiek, kiek tai susiję su biocidinių produktų biocidinių produktų rinkos kontrole, atliekant tyrimą ypač detaliam buvo analizuojami tie teisės aktai, kurie tiesiogiai susiję su biocidinių rinkos priežiūrai keliamais reikalavimais.

Reglamente išsamiai išdėstyti biocidinių produktų rinkos priežiūrai keliami reikalavimai. Nutarime nustatytos įvairių Lietuvos institucijų funkcijos ir įgaliojimai, įgyvendinant Reglamento (ES) Nr. 528/2012 reikalavimus. Be to, VNMPI yra detaliam apibrėžusi įvairius savo veiklos aspektus savo srities teisės aktuose. Ši institucija skelbia teisės aktus ir kitą su rinkos priežiūra, vartotojų teisių apsauga ne maisto produktų srityje susijusią informaciją (rinkos ribojimo duomenis, planavimo dokumentus, detalias kasmetinės gaminių rinkos kontrolės ataskaitas, įvairias svarbias nuorodas ir kt.) įstaigos interneto svetainėje.

Darytina išvada, kad biocidinių produktų valdymo reglamentavimas, susijęs su biocidinių produktų rinkos priežiūrai keliamais reikalavimais, yra pakankamas, aiškus, išsamus ir skaidrus.

Svarbu, kad neseniai priimtas naujas teisės aktas – Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. 4-432/1R-169 dėl verslo priežiūros institucijų kontrolinių klausimynų rengimo ir atnaujinimo tvarkos aprašo, rizikos vertinimu pagrįstos ūkio subjektų veiklos priežiūros gairių ir vienodos ir kokybiškos asmenų konsultavimo praktikos užtikrinimo gairių patvirtinimo. Pasiūlymas dėl reglamentavimo tobulinimo susiję su šiuo teisės aktu. Būtų tikslinga peržiūrėti Biocidinio produkto tikrinimo kontrolinį klausimyną, vadovaujantis Verslo priežiūros institucijų kontrolinių klausimynų rengimo ir atnaujinimo tvarkos aprašu: po konsultacijų su ūkio subjektais įvertinti kontrolinių klausimynų naudojimo priežiūros institucijos veikloje pagrįstumą, kontrolinio klausimyno

struktūrą, jo turinį, kontrolinius klausimus (pateikimo formą, formulavimą), grįžtamojo (pakartotinio) patikrinimo rezultatus.

5.5.6. Siūlymai dėl paslaugų, teikiamų ūkio subjektams tobulinimo

Kaip jau minėta, VNMPI biocidinių produktų valdyme dalyvauja tiek, kiek tai yra susiję su šių produktų rinkos priežiūra, todėl VNMPI veikla ir teikiamos administracinės paslaugos buvo analizuojamos iš šios konkrečios pozicijos. Atsižvelgiant į atliktą VNMPI dokumentų analizę bei VNMPI specialistų apklausos rezultatus, projekto specialistai padarė išvadą, kad VNMPI veiklos pagrindinis tikslas yra rinkos priežiūra, apimanti rinkos kontrolę, tam tikras sankcijas, prevenciją. Institucija stengiasi ne tik kontroliuoti, bet ir kuo plačiau informuoti ūkio subjektus ir juos konsultuoti. Būtų tikslinga tobulinti konsultavimo sistemą pagal Vienodos ir kokybiškos asmenų konsultavimo praktikos užtikrinimo gaires, patvirtintas neseniai priimtu teisės aktu – Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. 4-432/1R-169.

Siūloma toliau tobulinti VNMPI vykdomą biocidinių produktų rinkos priežiūrą, plečiant prevencijos sritį: išaiškinimai apie biocidinių produktų rinkos priežiūrai keliamus reikalavimus galėtų būti pateikiami ūkio subjektams institucijos rengiamų mokymų-seminarų metu ar kt. Būtų įvairiapusiškai naudinga organizuoti seminarus kartu su kitomis už šią sritį atsakingomis institucijomis – VVSC ir VMVT. Institucijoms būtų tikslinga derinti / konsultotis, teikti vienodai suprantamą informaciją, derinti išaiškinimus ūkio subjektams arba aiškiai atriboti klausimus, kuriais kuri institucija teikia konsultacijas.

5.6. Lietuvos Respublikos muitinė

5.6.1. Lietuvos Respublikos muitinės funkcijos

Lietuvos Respublikos muitinė prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – LR Muitinė) yra Lietuvos Respublikos valstybės įstaiga, kurios vienas iš strateginių tikslų yra saugoti Lietuvos ir Europos Sąjungos (ES) visuomenę, rinką, aplinką ir finansinius interesus nuo neteisėtos tarptautinės prekybos daromos žalos, sudarant palankias sąlygas teisėtam verslui.

Prie pagrindinių LR Muitinei priskirtų funkcijų priklauso LR Muitinės kompetencijai priskirtas Europos Bendrijos muitinės teisės aktų ir Lietuvos Respublikos teisės aktų įgyvendinimo užtikrinimas; importo ir eksporto muitų ir kitus muitinės administruojamų importo ir eksporto mokesčių administravimas; Bendrojo muitų tarifo, muitų ir kitų muitinės administruojamų mokesčių bei jų lengvatų, Europos Bendrijos muitų teisės aktų ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytų importo, eksporto ir tranzito draudimų bei apribojimų taikymo kontrolė; kontrabandos ir kitų muitinės kompetencijai priskirtų teisės aktų pažeidimų prevencijos ir tyrimo vykdymas; prekių importo ir eksporto statistikos tvarkymas; asmenų ūkinės komercinės veiklos, jos apskaitos, finansinės atskaitomybės patikrinimų, susijusių su jų atliktomis muitinės procedūromis vykdymas.

Vieni iš svarbiausių LR Muitinės tikslų yra iš vienos pusės sudaryti palankias sąlygas verslo ir užsienio prekybos plėtrai, sukurti palankias sąlygas pasitikėti sąžiningais užsienio prekybos subjektais ir užtikrinti jų apsaugą, supaprastinti ir pagreitinti būtinus muitinės formalumus, ir iš kitos pusės, muitinei tenka ypač didelė atsakomybė už ekonominę valstybės sienų apsaugą.

LR Muitinės sistemą sudaro Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Muitinės kriminalinė tarnyba, Muitinės mokymo centras, Muitinės laboratorija, Muitinės informacinių sistemų centras ir trys teritorinės muitinės – Vilniaus, Kauno, Klaipėdos.

Muitinės departamentas, vadovaudamas LR Muitinės veiklai, kuria, rengia ir įgyvendina LR Muitinės veiklos strategiją; koordinuoja ir kontroliuoja LR Muitinės veiklą; organizuoja ir kontroliuoja administruojamų muitų, kitų mokesčių ir valstybės rinkliavų rinkimą, LR Muitinės kompetencijai priskirtų importo ir tranzito draudimų bei paribojimų taikymą; koordinuoja kombinuotosios nomenklatūros, bendrojo muitų tarifo ir kitų importo ir eksporto tarifinio

reguliavimo priemonių taikymą Lietuvos Respublikoje ir tvarko integruotą tarifą; organizuoja ir kontroliuoja importo ir eksporto bei prekybos su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis narėmis statistinių duomenų rinkimą, apdorojimą ir teikimą; vykdo kitą veiklą LR Muitinės funkcijoms įgyvendinti.

Muitinės departamento nustatytoje veiklos zonoje pavestų funkcijų vykdymą organizuoja ir užtikrina Teritorinė muitinė – vadovauja įsteigtiems LR Muitinės postams, derina ir kontroliuoja jų veiklą; atsako už priežiūros priemonių įgyvendinimą, importo ir eksporto muitų bei mokesčių surinkimą; renka ir apdoroja importo, eksporto bei tranzito statistinius duomenis.

Muitinės laboratorija atlieka tyrimus, kurie skirti prekės kodui pagal Kombinuotąją nomenklatūrą, Europos Bendrijos tarifą (TARIC), Žemės ūkio produktų, kuriems skiriamos eksporto grąžinamosios išmokos, nomenklatūrą ir kitas naudojamas nomenklatūras nustatyti, narkotinėms, psichotropinėms, draudžiamoms ar ribojamoms importuoti ar eksportuoti medžiagoms identifikuoti. Nuo prekių kodo priklauso įvairių apribojimų, draudimų (licencijų, kvotų, leidimų) taikymas.

Muitinės informacinių sistemų centras (MISC), kurdamas bendrą integruotos muitinės informacinės sistemos politiką ir strategiją, renka ir kaupia visus duomenis apie dokumentus apie importą, eksportą, tranzitą ir prekybos srautus su Europos Sąjunga.

Teisės aktų, už kurių įgyvendinimą atsakinga LR Muitinė, pažeidimų prevenciją vykdo ir organizuoja Muitinės kriminalinė tarnyba – vykdo nusikaltimų ir kitų pažeidimų, susijusių su muitinės veikla, išaiškinimą, tyrimą; atlieka tarptautinį, tarpžinybinį bendradarbiavimą tiriant su muitinės veikla susijusius pažeidimus bei nusikaltimus; renka, analizuoja ir vertina informaciją apie kontrabandos plitimo tendencijas.

Muitinės mokymo centras atlieka su LR Muitinės pareigūnų ir darbuotojų bei kitų valstybės institucijų tarnautojų mokymu ir kvalifikacijos tobulinimu susijusias funkcijas.

LR Muitinės veiklos teisinį pagrindą apima teisės aktai, reguliuojantys priežiūrą atliekančių subjektų veiklą, ar teisės aktai, įtvirtinantys atitinkamos priežiūros srities reikalavimus.

LR Muitinė, vykdydama Bendrijos tarptautinės prekybos priežiūrą, prisideda prie sąžiningos ir atviros prekybos skatinimo, Lietuvos Respublikos vidaus rinkos apsaugos, visos tiekimo grandinės saugumo užtikrinimo.

LR Muitinė pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimo Nr. 686 „Dėl 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo įgyvendinimo“ 3.7. punktą pagal jos kompetencijai priskirtas priežiūros sritis vykdo priežiūrą, ar iš trečiųjų šalių įvežami biocidiniai produktai įteisinti pagal šio Nutarimo 3.4.10 ir 3.5 punktus. Ši biocidinių produktų kontrolės funkcija LR Muitinei yra nauja.

Reglamentu įtvirtinti biocidinių produktų teikimo į rinką reikalavimai yra vienodi tiek ES viduje pagamintiems biocidiniams produktams, tiek biocidiniams produktams, pagamintiems trečiojoje šalyje. Biocidiniai produktai neturėtų būti tiekiami rinkai ar naudojami, jeigu jie nėra autorizuoti pagal Reglamentą (ES) Nr. 528/2012. Nacionalinės teisės prasme skirtingos institucijos turi skirtingą kompetenciją ir atsako už skirtingus biocidinių produktų patekimo į rinką priežiūros aspektus. Taigi tai, kad LR Muitinei yra priskirta atlikti importuojamų biocidinių produktų kontrolę, yra tinkamas Reglamento (ES) Nr. 528/2012 nuostatų įgyvendinimas.

5.6.2. Taikomos reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančios priemonės

Įsigaliojus Reglamentui (ES) Nr. 528/2012 LR Muitinei buvo pavesta vykdyti priežiūrą, ar iš trečiųjų šalių įvežami biocidiniai produktai yra įteisinti. Šią funkciją atlieka skirtingų profesijų specialistai. Specialistų vykdoma biocidinių produktų rinkos kontrolės ir priežiūros funkcija vykdoma kartu su kitomis specifinėmis veiklomis. Muitinės departamente vykdomos veiklos atitiktų su biocidinių produktų rinkos valdymu susijusiems teisės aktų reikalavimams kontroliuoja auditorius/vidaus audito skyrius. Projekto „Papildomų administracinių gebėjimų poreikių įgyvendinti naujoms ES biocidinių produktų teisyno nuostatoms analizės“ klausimyno duomenimis, Muitinės departamente neatliekama biocidinių produktų valdymą reglamentuojančių teisės aktų peržiūra.

Išanalizavus ir apibendrinus biocidinių produktų valdyme LR Muitinės taikomas reglamentavimo paprastumo ir aiškumo užtikrinimo priemones, galime teigti, kad taikomos netiesioginės priemonės prisideda prie paslaugų ūkio subjektams tobulinimo, tačiau nėra pakankamai efektyvios. Pagal pateiktą projekto „Biocidinių produktų valdymo sistemos tobulinimas“ klausimyno informaciją, LR Muitinė taiko netiesiogines paprastumo ir aiškumo užtikrinimo priemones, tokias kaip dalyvavimas konferencijose, seminaruose, mokymuose,

teikimas konsultacijų ūkio subjektams raštu, žodžiu (tikslus skaičius nepateiktas). LR Muitinė pažymi, kad apie biocidinių produktų importo kontrolę yra aiškinama mokymų muitinės pareigūnams metu ir ši informacija daugiausiai susijusi su praktiniu teisės aktų įgyvendinimu. Tokie bendrieji mokymai vyksta kiekvienais metais; atskirų mokymų biocidinių produktų teisės aktų nuostatomis aptarti LR Muitinė neorganizuoja. Projekto „Papildomų administracinių gebėjimų poreikių įgyvendinti naujoms ES biocidinių produktų teisyno nuostatomis analizės“ klausimyno duomenimis, LR Muitinės specialistų kvalifikacija nėra pakankama tinkamai atlikti su biocidinių produktų valdymu susijusias funkcijas, reikėtų elementarių žinių apie reikalavimus biocidinių produktų importui.

Siekiant įvertinti LR Muitinės taikomas biocidinių produktų valdymo reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančias priemones, buvo peržvelgta visa LR Muitinės interneto svetainėje esanti informacija, gauta klausimyno informacija. Pagal savo veiklą LR Muitinė apima didžiulį spektrą kontrolės sričių ir reikalavimų, kuriuos reglamentuoja įvairių sričių teisės aktai. Siekdama užtikrinti tinkamą teisės aktų, už kurių įgyvendinimą atsakinga muitinė, laikymąsi, užkirsti kelią muitinės įstatymų pažeidimams, vykdyti tokių pažeidimų tyrimą, užtikrinti muitinės rinkliavų, muitų ir kitų mokesčių surinkimą, normų, susijusių su prekių tikrinimu ir gabenimu, taikymą, Lietuvos Respublikos muitinė glaudžiai bendradarbiauja su užsienio valstybių, ypač kaimyninių šalių (Lenkijos Respublikos, Latvijos Respublikos, Baltarusijos Respublikos, Rusijos Federacijos, Ukrainos) muitinių administracijomis. Administracinės tarpusavio pagalbos srityje taip pat bendradarbiaujama su Lietuvos Respublikos teisėsaugos ir kitomis valstybės institucijomis; nagrinėjami gauti paklausimai ir prašymai iš Lietuvos Respublikos fizinių ir juridinių asmenų.

Remiantis LR muitinės interneto svetainėje pateikiama informacija, galime teigti, kad ūkio subjektai yra gerai informuojami apie muitinės veiklą. Struktūrizuotos informacijos yra daug, nors konkrečiai biocidinių produktų reglamentavimo paprastumo ir aiškumo priemonių pastebėta nebuvo, tačiau įvertinę platų informacijos spektrą tikėtina, kad biocidinių produktų priežiūra ir reglamentavimas patenka po „kitų“ teisės aktų / prekių grupe. Teisės aktų, reguliuojančių Lietuvos Respublikos muitinės, atliekančios ūkio subjektų priežiūrą, veiklą ir įtvirtinančių atitinkamų priežiūros sričių ūkio subjektams reikalavimus, sąrašas yra įdėtas prie Informacijos ūkio subjektams (skiltis Verslui ir privatiems asmenims), jis gana išsamus, sudarytas iš dviejų pagrindinių skyrių, kuriuose teisės aktai sugrupuoti pagal priežiūros sritis: I

skyriuje pateikti Lietuvos Respublikos muitinės, atliekančios ūkio subjektų priežiūrą, veiklą reglamentuojantys teisės aktai, kuriuose įtvirtinti Lietuvos Respublikos muitinės įgaliojimai, teisės ir pareigos vykdyti atitinkamą ūkio subjektų veiklos priežiūrą, poveikio priemonių taikymą, priimtų sprendimų apskundimo tvarką ir pan.; II skyriuje pateikti teisės aktai, įtvirtinantys reikalavimus atitinkamoms sritims, kurių priežiūrą atlieka Lietuvos Respublikos muitinė, ir apima muitinės administruojamus mokesčius ir rinkliavas, prekių įvežimą į Lietuvos Respublikos muitų teritoriją ir išvežimą iš jos, laikinąjį saugojimą, muitinės sankcionuotus veiksmus (prekių deklaravimą ir muitinį tikrinimą, muitinės procedūras), importo, eksporto ir tranzito draudimus ir apribojimus ir kitas priežiūros sritis. Šiame sąraše Nutarimas nebuvo nurodytas.

Įgyvendindamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo nuostatas bei tobulindamas ūkio subjektų veiklos priežiūrą, Muitinės departamentas pradėjo rengti ir praktikoje taikyti kontrolinius klausimynus. Tai verslo priežiūrą atliekančios muitinės vadovo patvirtintas ir viešai paskelbtas dokumentas, įgaliojantis patikrinti šiame dokumente išdėstytų teisės aktų reikalavimų tam tikroje srityje laikymąsi atliekant ūkio subjekto veiklos patikrinimą. Tai pagalba verslui, suteikianti daugiau aiškumo ir apibrėžtumo ūkio subjektui, taip pat papildoma priemonė verslo priežiūrą atliekančios muitinės pareigūnui, kuri užtikrina vienodų standartų taikymą, atliekant patikrinimus. Kontroliniuose klausimynuose išskirti ir įtvirtinti pagrindiniai teisės aktų reikalavimai, o tai suteikia daugiau aiškumo ir skaidrumo ūkio subjektams bei efektyvumo ūkio subjektų patikrinimų procesui. Muitinė teisinio reguliavimo stebėsenos, tyrimų ir analizių dėl numatomo teisinio reguliavimo neatlieka, taip pat jokių paslaugų per Elektroninius valdžios vartus neteikia.

5.6.3. Geriausia praktika ir jos pritaikymas kitoms institucijoms

LR Muitinės interneto svetainėje pateikiamos informacijos išdėstymas ir struktūrizavimas galėtų būti geras pavyzdys institucijoms, kurioms informacijos pateikimas ir sklaida dažnai tampa problemine sritimi. Reikalavimai ūkio subjektams, klausimynų formos ir kita informacija, susijusi su mokesčių sistema, dokumentų formų pateikimu yra lengvai prieinama ir ūkio subjektams neturėtų kilti problemų su atitinkamų sričių reglamentavimu ir reikalavimais. Informacijos apie biocidinių produktų importo reikalavimus nebuvo rasta, kas leistų daryti

išvadą, kad ūkio subjektams nėra aiškūs importo reikalavimai, tačiau komunikacija (konsultavimas) yra šios institucijos geriausios taikomos praktikos pavyzdys. Informacijos (konsultacijos) prieinamumas yra ypač patogus, t. y. konsultacijos gali būti teikiamos visą parą, taip pat galimybė skambinti ir nemokamu numeriu (darbo valandomis). Apklausų, nuomonių skiltis yra lengvai ir aiškiai pasiekiamos, taip pat kaip geriausios praktikos pavyzdys galėtų būti ir 15 skirtingų prašymų formų (word, pdf formatais) pateikimas, ypatingai didelio kiekio leidimų sugrupavimas (susijusios informacijos pateikimas), kontrolinių klausimynų naudojimas.

Kontrolinis klausimynas – tai pagalba ūkio subjektams, kurios dėka, verslo subjektai gali sužinoti, ką konkrečiai ir kaip tikrins inspektorius, bei būti tikri, jog nesulauks baudų už kitų nei klausimyne nurodytų reikalavimų pažeidimą, nebent piktybiškai nevykdytų tikrintojo nurodymų pasitaisyti arba keltų realią grėsmę aplinkiniams. Priežiūros institucijos gali tiksliai žinoti, ką tikrina jų inspektoriai, o šie – ką privalo patikrinti. Pažymėtina, kad nuolat vykdoma kontrolinių klausimynų peržiūra, kurios metu atsižvelgiama į ūkio subjektų, muitinės pareigūnų pateiktas pastabas ar siūlymus, teisės aktų pakeitimus. 2015 m. vasario mėn. Lietuvos Respublikos Ūkio ministerijos (toliau – ŪM) duomenimis, institucijų vadovų įsakymais jau yra patvirtinta 150 kontrolinių klausimynų, kurie naudojami tikrinant nedideles viešojo maitinimo įmones, nedideles mažmenines prekybos įmones, kirpyklas ir grožio salonus, autoservisus, statybos įmones ir statybininkus ir kt. Tarp patvirtintų kontrolinių klausimynų – Biocidų priežiūros ir Biocidinio produkto tikrinimo kontroliniai klausimynai.

Kitas gerosios praktikos pavyzdys, ŪM vykdamas projektą „Verslo priežiūros institucijų veiklos efektyvinimas: grįžtamojo ryšio modelis“, sukurtas inspektavimo vertinimo modelis, kuris padeda verslininkams pateikti grįžtamąją informaciją inspektoriams ir priežiūros institucijoms apie atliktą patikrinimą. Tokiu būdu išsiaiškinti, ką reikia tobulinti, su kokiomis problemomis susiduriama, kai vykdomas įmonės veiklos patikrinimas. Grįžtamojo ryšio modelyje, kuris pradėtas veikti 2014 metų rugsėjį, tikimasi, kad dalyvaus visos inspekcijos, tarp jų ir LR Muitinė.

Tikslinga paminėti ir priežiūrą atliekančių institucijų bendradarbiavimo ir gerosios verslo priežiūros praktikos sklaidos priemonę, kai „patyrusi“ priežiūros institucija dalinasi ne tik gerosios praktikos pavyzdžiais, bet ir klaidomis su „besimokančią“ instituciją. Priežiūros institucijų bendradarbiavimo tinklo pagalba perimama verslo priežiūros srityje pažengusių

institucijų patirtis. Galima pamatyti konkretų pavyzdį, numatyti kylančias grėsmes bei riziką, taisyti klaidas ir ateityje jų išvengti.

5.6.4. Paslaugų atitikimas ūkio subjektų poreikiams

LR Muitinės teikiamų paslaugų, susijusių su biocidinių produktų priežiūra rinkoje, kokybė yra sunkiai įvertinama. Ūkio subjektai norintys įsivežti biocidinį produktą į Lietuvos rinką, pirmiausiai turi jį autorizuoti Vilniaus visuomenės sveikatos centre ar Valstybinėje maisto ir veterinarijos tarnyboje (Nacionaliniame maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institute) ir turėti įvežamų biocidinių produktų autorizacijos liudijimą (kopiją). Muitinės postuose dirbantys pareigūnai turi patikrinti ar įvežami biocidiniai produktai turi minėtus dokumentus. Ar ši paslauga atitinka ūkio subjektų poreikius ir kokia yra tokio tipo paslaugų statistika, įvertinti gana sudėtinga, tačiau praktikoje tikėtina, kad pasitaiko atvejų, kai muitinės postuose sustabdytas krovinys (t. y. biocidiniai produktai) neturi tinkamų dokumentų. Tokiu atveju krovinį užsakiusiai įmonei pasekmės yra gana „skaudžios“. Galima būtų spėti, kad reikiamų dokumentų atgabėjimas į atitinkamą muitinės postą galėtų trukti gana ilgą laiką, tuo tarpu finansinės išlaidos patiriamos bėgant laikui dažnai būtų neproporcingos krovinio dydžiui ir tuo pačiu pelnui, kurį įmonė siektų turėti pardavusi krovinį. Dažnu atveju pasekmės galėtų būti dar rimtesnės, jei importuojami biocidiniai produktai apskritai nėra autorizuoti, tuomet krovinio grąžinimas / saugojimas įmonei kainuotų tikėtina daugiau nei pačio krovinio vertė. Praktikoje turbūt pasitaiko atvejų, kai sutarčių sudarymas ir įsipareigojimų neįvykdymas tarp įmonių dėl atitinkamų prekių pristatymo gali turėti didelių finansinių įsipareigojimų. Šiuo atveju įmonės dėl „nežinojimo“ gali patirti neproporcingai didelių nuostolių, todėl šių paslaugų gerinimui reikalinga didesnė informacijos sklaida ir kaip prevencinė priemonė turi būti kiek įmanoma lengviau pasiekama informacija apie biocidinių produktų importą dar prieš importuojant (fiziškai pradedant vežti prekes).

LR Muitinė, vykdydama Nutarimo pavestas funkcijas, atlieka ir ūkio subjektų konsultavimą kontrolės metu. Remiantis Vilniaus visuomenės sveikatos centro užsakymu konsultacinės įmonės UAB „Eurointegracijos projektai“ parengtos „Biocidinių produktų valdymo modelio tobulinimo pasiūlymų parengimas“ ataskaitos duomenimis, LR Muitinė pagal kompetenciją atlikdama Nutarime pavestas funkcijas dažniausiai konsultuojasi su Valstybine

augalininkystės tarnyba. Muitinės postuose kontrolę atlieka iki 150 muitininkų, kurie veiklai su biocidinių produktų priežiūra skiria ne daugiau kaip 10 min. per dieną. Didžiąją dalį visų patikrinimų muitininkai atlieka vadovaudamiesi prekių kodų sąrašu (kombinuotoji nomenklatūra). Remiantis tos pačios ataskaitos duomenimis LR Muitinė vykdydama funkcijas bendradarbiauja su Sveikatos apsaugos ministerija, Vilniaus visuomenės sveikatos centru, Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba, kas leistų manyti, kad muitininkų teikiamos paslaugos yra kokybiškos ir atitinka ūkio subjektų poreikius.

Remiantis LR Muitinės 2014 metų veiklos ataskaita muitinėje buvo įgyvendinama Programa „Lietuvos Respublikos muitinės veikla“, kurios metu 2014 m. įgyvendinti trys uždaviniai; vienas iš tų uždavinių buvo „Užtikrinti kokybiškas muitinės elektronines paslaugas, taikyti automatizuotas muitinio įforminimo, muitinės kontrolės, mokesčių apskaitos ir kontrolės bei vidaus administravimo priemones, užtikrinti nepertraukiamą Integruotos muitinės informacinės sistemos darbą bei pasiekti, kad ji tenkintų muitinės ir verslo poreikius.“ Programa siekiama užtikrinti efektyvią Lietuvos Respublikos muitinės veiklą, siekiama sukurti naują integruotos muitinės informacinės sistemos versiją, atitinkančią ES elektroninės muitinės reikalavimus. Lietuvos Respublikos muitinės veiklos organizavimo programos lėšos skiriamos Muitinės departamento, teritorinių muitinių, Muitinės kriminalinės tarnybos, Muitinės informacinių sistemų centro, Muitinės mokymo centro ir Muitinės laboratorijos darbuotojams išlaikyti bei išlaidoms, reikalingoms Lietuvos Respublikos muitinės įstatyme numatytų funkcijų vykdymui užtikrinti. Programa yra tęstinė, kintama, priklausomai nuo Lietuvos Respublikos Vyriausybės pavedamų funkcijų pasikeitimų. Įgyvendindama šią programą LR Muitinei tikslinga būtų įtraukti atitinkamas funkcijas biocidinių produktų kontrolės srityje.

Interneto svetainėje patogiai pateikiama muitinės pareigūnų sprendimų apskundimo tvarka, informacija dėl konsultacijų teikimo (nemokamas telefonas, visą parą veikianti informacija), apklausų nuoroda, nuomonės pateikimo galimybė.

LR Muitinėje dirba skirtingų specialybių darbuotojai, kurių nei vienas nebuvo specialiai apmokytas priskirtai Nutarimu veiklai atlikti („Papildomų administracinių gebėjimų poreikių įgyvendinti naujoms ES biocidinių produktų teisyno nuostatoms analizės“ ataskaitos duomenimis). Be to, ši institucija (pavaldi Finansų ministerijai) neturi jokių ryšių su kitų sektorių institucijomis, kurios vienu ar kitu lygiu vykdo biocidinių produktų rinkos valdymą, pagal savo kompetenciją nėra atskaitinga už biocidinių produktų rinkos valdymą. Pagal kompetenciją

institucijai priskirta biocidinių produktų valdymo funkcija nėra pagrindinė, kaip ir daugeliui biocidinius produktus kontroliuojančių institucijų Reglamento (ES) Nr. 528/2012 nuostatų vykdymas yra nepagrindinė funkcija.

Siekiant patenkinti ūkio subjektų poreikius, labai svarbi yra informacijos sklaida. Teikiamų paslaugų atitiktį ūkio subjektų poreikiams galėtų atskleisti anksčiau minėtas gerosios praktikos pavyzdys – grįžtamojo ryšio modelis.

5.6.5. Siūlymai dėl biocidinių produktų valdymo reglamentavimo paprastumo ir aiškumo didinimo

Tiriamajai institucijai LR Muitinei biocidinių produktų kontrolės funkcija yra nauja ir pagal Nutarimo 3.7. punktą pagal jos kompetencijai priskirtas priežiūros sritis ji turi vykdyti priežiūrą, ar iš trečiųjų šalių įvežami biocidiniai produktai yra įteisinti pagal Nutarimo 3.4.10 ir 3.5 punktus. Atsižvelgiant į išnagrinėtas taikomas reglamentavimo aiškumo ir paprastumo priemones ir kitą informaciją pateiktą interneto svetainėje galime teigti, kad trūksta publikuotos informacijos dėl biocidinių produktų importo reikalavimų (pagal LR Muitinės kompetenciją). LR Muitinė yra atsakinga už Reglamento (ES) Nr. 528/2012 įgyvendinimą tiek, kiek tai susiję su įteisintų biocidinių produktų įvežimų iš trečiųjų šalių. Analizuojant teisės aktus, daroma išvada, kad tik Reglamentas (ES) Nr. 528/2012 tiesiogiai susijęs su biocidinių produktų importui keliamais reikalavimais. Išanalizavus prekių įvežimą į Lietuvos Respublikos muitų teritoriją ir išvežimą iš jos reglamentuojančius teisės aktus, tiesioginių reikalavimų biocidiniams produktams nepastebėta.

Reglamente (ES) Nr. 528/2012 išsamiai aprašyti biocidinių produktų tiekimui į rinką keliami reikalavimai. Darytina išvada, kad biocidinių produktų valdymo reglamentavimas, susijęs su šių produktų importui keliamais reikalavimais, nėra pakankamas, todėl būtina papildomai parengti Reglamento (ES) Nr. 528/2012 nuostatų paaiškinimus, interpretavimo galimybes ir tokiu būdu įgyvendinti priemones, skirtas reglamentavimo paprastumo ir aiškumo didinimui.

5.6.6. Siūlymai dėl paslaugų, teikiamų ūkio subjektams, tobulinimo

Atsižvelgiant į visą surinktą medžiagą ir papildomų Projekto veiklų ataskaitų duomenis, galime teigti, kad LR Muitinė vykdo biocidinių produktų priežiūrą be papildomo sistemos tobulinimo ar kitokių pakeitimų. Siūlytume papildyti informaciją „Verslui ir privatiems asmenims“ su atitinkamomis nuorodomis į kitas kompetentingas institucijas (Pagalbos tarnybas). Taip pat norint patobulinti atitinkamai teikiamas paslaugas biocidinių produktų priežiūros srityje, siūlytume per muitinės pareigūnų mokymų sistemą skirti papildomą dėmesį šių produktų reglamentavimo nuostatų aiškinimui (pagal kompetenciją) ir taip didinti ne tik pareigūnų supratimą, bet ir ūkio subjektų konsultacijų kokybę. Taip pat atsižvelgiant LR Muitinėje vykdomas programas, siūlytume, kuriant naują integruotos muitinės informacinės sistemos versiją, atitinkančią ES elektroninės muitinės reikalavimus, numatyti galimybę gerinti integruotą bendradarbiavimą su institucijomis, tiesiogiai atsakingomis už biocidinių produktų autorizaciją, taip užtikrinant aktualios informacijos prieinamumą;

LR Muitinės interneto svetainėje trūksta informacijos, skirtos ūkio subjektams, pageidaujantiems tiekti biocidinius produktus į rinką. Įvedus per paiešką žodį „biocidinis produktas“ ar pan., sistema prašo patikslinti paiešką. Todėl manoma, kad institucijos interneto svetainėje galėtų būti pateikiami atskirai išaiškinimai apie biocidinių produktų tiekiamų į rinką įteisinimui keliamus reikalavimus. Vengiant ūkio subjektų didelių finansinių nuostolių dėl neįteisintų biocidinių produktų importo (bandymų importuoti biocidinius produktus), rekomenduojame reikalavimus kuo efektyviau skleisti ir skelbti internetinėje svetainėje kaip prevencinę priemonę.

5.7. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba

5.7.1. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos funkcijos

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau – VMVT) yra Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaiga. Tarnyba dalyvauja formuojant valstybės politiką maisto ir pašarų saugos, kokybės, ženklinimo, informacijos apie prekes, įskaitant kainų nurodymą, teikimo ir kitų privalomųjų reikalavimų laikymosi, maisto, šalutinių gyvūninių produktų, pašarų, pašarų priedų, veterinarinių vaistų ir veterinarinių priemonių tvarkymo, gyvūnų sveikatos ir gerovės, bendrų žmonėms ir gyvūnams užkrečiamųjų ligų, vartotojų teisių apsaugos maisto ir su maistu susijusių paslaugų teikimo srityse ir šią politiką įgyvendina. VMVT paskirtis pagal kompetenciją autorizuoti biocidinius produktus, taip pat ir taikant supaprastintą autorizacijos liudijimų išdavimo tvarką ir abipusį pripažinimą, pratęsti autorizacijos liudijimų galiojimą, iš dalies keisti autorizacijos liudijimus ir panaikinti jų galiojimą; atlikti lyginamąjį biocidinių produktų vertinimą; išduoti lygiagrečios prekybos leidimus; pagal nukrypti nuo reikalavimų leidžiančią nuostatą ne ilgiau kaip 180 dienų leisti tiekti rinkai ar ribotai naudoti Reglamente (ES) Nr. 528/2012 nustatytų autorizacijos liudijimo išdavimo sąlygų neatitinkančius biocidinius produktus; laikinai, kol naujos veikliosios medžiagos bus patvirtintos, autorizuoti ne daugiau kaip trejiems metams biocidinius produktus, kuriuose yra tų naujų veikliųjų medžiagų; patikslinti autorizacijos sąlygas arba atsisakyti autorizuoti biocidinius produktus taikant abipusį pripažinimą, vadovaujantis Reglamente (ES) Nr. 528/2012 nustatytais kriterijais: visiems 3 produktų tipo (veterinarinė higiena) biocidiniams produktams, 4 produktų tipo (maisto ir pašarų sritis) biocidiniams produktams, skirtiems naudoti tik pašarų ar tik gyvūnų geriamojo vandens srityje, 14 produktų tipo (rodenticidai) biocidiniams produktams, skirtiems naudoti tik gyvūnų auginimo, laikymo vietose ir transportavimo priemonėse, 18 produktų tipo (insekticidai, akaracidai ir kiti nariuotakojų kontrolės produktai) biocidiniams produktams, skirtiems naudoti tik veterinarinės higienos tikslais tiesiogiai ant odos arba gyvūnų auginimo, laikymo vietose ir transportavimo priemonėse, 19 produktų tipo (repelentai ir atraktantai) biocidiniams produktams, skirtiems naudoti tik gyvūnų auginimo, laikymo vietose ir transportavimo priemonėse, 22 produktų tipo (balzamavimo ir taksiderminiai skysčiai) biocidiniams produktams, skirtiems tik

gyvūnų kūnams arba jo dalims dezinfekuoti ir konservuoti. VMVT pagal kompetencijos sritis vykdo biocidinių produktų priežiūrą (ar naudojami biocidiniai produktai yra įteisinti, ar biocidiniai produktai naudojami pagal autorizacijos liudijimuose ar leidimuose nustatytas sąlygas, ar biocidinių produktų gamintojai pildo popierine ir elektronine forma atitinkamus su gamybos procesu susijusių dokumentus, kurie svarbūs rinkai tiekiamo biocidinio produkto kokybei ir saugai, ir saugo gamybos partijos pavyzdžius).

5.7.2. Taikomos reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančios priemonės

Įsigaliojus Nutarimui, atitinkamus biocidinių produktų tipus (atitinkamos paskirties) pagal kompetenciją autorizuoja VMVT. Analizuojant VMVT interneto tinklalapį, informaciją apie biocidinius produktus galime rasti prie skilties „Rizikos vertinimas“, kurioje pateikiama informacija apie Nacionalinį maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutą (toliau – NMVRVI), kuriam, vadovaujantis Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2008 m. rugpjūčio 25 d. įsakymu Nr. B1-440 „Dėl veterinarinių biocidinių produktų autorizacijos“, ir yra pavesta vykdyti biocidinių produkto autorizaciją. Taikomų reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančių priemonių VMVT interneto puslapyje pastebėta daug nebuvo, nors nuorodos į paskirtą instituciją yra pateiktos. Informacijos apie biocidinius produktus galime rasti ir prie veiklos sričių aprašymo, tačiau informacija šioje nuorodoje pateikiama klaidinanti (nebegaliojantys teisės aktai, netinkama terminologija).

NMVRVI yra pavesta vykdyti biocidinių produktų autorizaciją atitinkamiems produktų tipams. Šį rizikos vertinimą atlieka darbuotojai, turintys įvairios patirties, tame tarpe ir biocidinių produktų saugumo, kokybės ir efektyvumo vertinimo, teisės aktų projektų rengimo, Lietuvos pozicijų rengimo maisto saugos ir veterinarijos klausimais. Išanalizavus NMVRVI interneto tinklalapį, galime rasti nemažai informacijos veterinarinių biocidinių produktų klausimais. Pateikiamos nuorodos į paskutinį Vyriausybės nutarimo „Dėl konkrečių valstybės rinkliavos dydžių ir šios rinkliavos mokėjimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimą, taip pat įdėtos nuorodos į Valstybinės mokesčių inspekcijos internetinį tinklalapį, kuriame aiškiai pateikiamos apmokėjimo galimybės. NMVRVI interneto skiltyje „Veterinariniai biocidiniai produktai“ pateikiama informacija suskirstyta į pagrindines grupes, kas yra svarbu ūkio subjektui, norint suprasti teisės aktų nuostatas. Tokios reglamentavimo paprastumą ir aiškumą didinančios

priemonės yra ypač reikalingos, nes tiesiogiai taikomos Reglamento (ES) Nr. 528/2012 nuostatos dažnai yra ūkio subjektui sunkiai suprantamos ir atrenkamos (pritaikomos). Viename iš punktų „Veterinarinių biocidinių produktų autorizacija“ pateikiama bendroji informacija apie institucijai pavestas funkcijas, sekančiame punkte pateikiama sukonkretinta informacija apie naujai taikomą Sąjungos autorizacijos procedūrą. Parengta ir esminė informaciją apie vykdomas NMVRVI procedūras – nacionalinės autorizacijos, abipusio pripažinimo. Aiškiai ir sukonkretintai pateikiamas Reglamento (ES) Nr. 528/2012 95 straipsnio išaiškinimas, pateikiant nuorodą ir į Europos cheminių medžiagų agentūros paskelbtą sąrašą, reikalingą minėto straipsnio taikymui. Toje pačioje skiltyje ūkio subjektams pateikiamas sąrašas teisės aktų, kurių pagrindu ir yra taikomos aukščiau aprašytos procedūros. NMVRVI pateikia nuorodas į autorizuotų veterinarinių biocidinių produktų sąrašą, Vilniaus visuomenės sveikatos centro autorizuotų biocidinių produktų duomenų bazę.

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba pagal nutarimo 3.10. punktą prižiūri, ar naudojami biocidiniai produktai yra įteisinti pagal atitinkamus reikalavimus; ar biocidiniai produktai naudojami pagal autorizacijos liudijimuose ar leidimuose nustatytas sąlygas ir ar biocidinių produktų gamintojai pildo atitinkamus su gamybos procesu susijusius dokumentus popierine ir elektronine forma. Informacijos VMVT tinklalapyje apie vykdomą veterinarinės paskirties biocidinių produktų priežiūrą nepavyko rasti, kas leistų manyti, kad ūkio subjektams nėra aišku, kokios turėtų būti Nutarimo nuostatų įgyvendinimo priemonės ir kaip turėtų būti vykdoma tokių produktų priežiūra. Tokio tipo nuostatų įgyvendinimui reikėtų parengti reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančias priemones.

Pagal pateiktą VMVT vieningą integruotą daugiamečių nacionalinį kontrolės planą 2013–2015 metams, vienas iš tikslų ir yra užtikrinti gyvūnų gerovės ir sveikatos lygio augimą, pašarų, veterinarinių vaistų ir biocidinių produktų, šalutinių gyvūninių produktų naudojimo saugą ir kokybę. Šis planas bus įgyvendinamas, teikiant metodinę pagalbą ir vykdant rizikos analize pagrįstą valstybinę veterinarinę kontrolę, pagal nustatytus saugos, kokybės ir kitus privalomuosius teisės aktų reikalavimus. Vykdam valstybinę veterinarinę kontrolę, rengiant metodinę pagalbą yra labai svarbu atsižvelgti į Reglamento (ES) Nr. 528/2012 65 straipsnio 2 dalies nuostatas, kurios numato tokių priemonių sukūrimą, neužkraunant neproporcingos administracinės naštos ekonominės veiklos vykdytojams ir valstybės institucijoms.

Siekiant nustatyti ir kitas VMVT taikomas biocidinių produktų valdymo reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančias priemones, šiai institucijai buvo pateiktas atitinkamas klausimynas, kurio VMVT neužpildė. Atsižvelgiant į tai, kad atsakymų nebuvo sulaukta, nuspręsta, taikyti žodinės apklausos metodą – interviu.

5.7.3. Geriausia praktika ir jos pritaikymas kitoms institucijoms

VMVT vykdydama piliečių ir kitų asmenų konsultavimą, įdiegė nemokamą telefono liniją, kuria asmenys gali visą parą skambinti ir pranešti įvairius pažeidimus, tarp jų ir dėl veterinarinių vaistų ar biocidinių produktų. Tokios paslaugos teikimas yra ypač naudingas ūkio subjektams, kurie siekia sąžiningos konkurencijos ir tvaraus pavojingų mišinių naudojimo. Konsultacinių paslaugų teikimas yra praktiškai taikomas visose institucijose ir šių paslaugų praktika turi būti pritaikoma kuo geriausia. Nuo 2011 m. spalio 16 d. VMVT taip pat įdiegė ir vieningą ūkio (verslo) subjektų konsultavimo sistemą. Šios priemonės leidžia ūkio subjektams lengviau gauti reikiamą informaciją ir greičiau suprasti praktinio įgyvendinimo nuostatas.

NMVRVI taip pat parengęs ir prašymo formą biocidinių produktų autorizacijai, kurioje prašoma pateikti ar sužymėti atitinkamus duomenis. Tokių formų pateikimas ūkio subjektams yra vienas geriausios praktikos pavyzdžių, kai yra mažinama administracinė našta ekonominės veiklos vykdytojams. NMVRVI taip pat pateikia klausimų – atsakymų nuorodą, kas dažnai būna labai naudinga ir mažina ne tik ūkio subjektų, bet ir institucijų administracinę naštą.

5.7.4. Paslaugų atitikimas ūkio subjektų poreikiams

Vilniaus visuomenės sveikatos centro užsakymu konsultacinės įmonės „Smart Continent LT“ 2014 m. gegužės – rugpjūčio mėn. atliktos „Ūkio subjektų, gaminančių, tiekiančių į rinką ir naudojančių biocidinius produktus galimybių ir poreikių analizės“ rezultatai parodė, kad pagrindinė tikslinių tyrimo grupių problema – informacijos, susijusios su biocidinių produktų gamyba, tiekimu į rinką ir jų naudojimu, trūkumas, todėl, siekiant patenkinti aukščiau įvardintų ūkio subjektų poreikius, labai svarbi yra informacijos sklaida. Informacijos skaidos galimybės dabartiniame pasaulyje yra gana plačios jau vien dėl to, kad kiekviena viešojo administravimo institucija turi savo internetinį puslapį, tereikia jį tinkamai sutvarkyti ir pateikti suinteresuotoms grupėms.

VMVT interneto svetainė yra pakankamai informatyvi ir patogi, tačiau ūkio subjektams, norintiems sužinoti apie biocidinių produktų valdymui keliamus reikalavimus, gali būti sudėtinga juos surasti minėtoje svetainėje, kadangi informacija nėra pakankamai susisteminta ir atskirta nuo kitų teisės aktų.

5.7.5. Siūlymai dėl biocidinių produktų valdymo reglamentavimo paprastumo ir aiškumo didinimo

Siūlymai VMVT ir NMVRVI dėl geresnio biocidinių produktų valdymo reglamentavimo gali būti teikiami atsižvelgiant į funkcijas, vykdomas pagal kompetenciją. Nacionalinė biocidinių produktų valdymo sistema (Taisyklės, Nutarimas) reglamentuoja atitinkamų funkcijų pasiskirstymą bei vykdymą, tačiau didinant reglamentavimo aiškumą ir paprastumą, vykdamat veterinarinės paskirties biocidinių produktų priežiūrą (kontrolę) yra siūlytina parengti ir taikyti sistemines nuostatas, kurios užtikrintų tinkamą valstybinę veterinarinę kontrolę, pagal Reglamento (ES) Nr. 528/2012 nuostatus. Įgyvendinant minėto reglamento reikalavimus siūlymas yra parengti ir patvirtinti atitinkamų kontrolės sričių klausimynus, vidaus tvarkas. Šie poįstatyminiai teisės aktai didintų biocidinių produktų reglamentavimo paprastumą ir aiškumą, užtikrinant vienodą teisės aktų nuostatų taikymą.

Svarbu paminėti praktinio reglamento įgyvendinimo problemą Lietuvoje, kai nėra aiškiai atskirti atvejai, kada pareiškėjams dėl biocidinių produktų autorizacijos yra privaloma kreiptis į VVSC, kada į VMVT. Pagal Nutarimo 3.5. punktą VMVT autorizuoja visus 3 produktų tipo (veterinarinė higiena) biocidinius produktus, tačiau atitinkamai kitus produktų tipus tik pagal atitinkamą sritį, pvz. 4 produktų tipo (maisto ir pašarų sritis) biocidinius produktus, skirtus naudoti tik pašarų ar tik gyvūnų geriamojo vandens srityje, 14 produktų tipo (rodenticidai) biocidinius produktus, skirtus naudoti tik gyvūnų auginimo, laikymo vietose ir transportavimo priemonėse, 18 produktų tipo (insekticidai, akaracidai ir kiti nariuotakojų kontrolės produktai) biocidinius produktus, skirtus naudoti tik veterinarinės higienos tikslais tiesiogiai ant odos arba gyvūnų auginimo, laikymo vietose ir transportavimo priemonėse, 19 produktų tipo (repelentai ir atraktantai) biocidinius produktus, skirtus naudoti tik gyvūnų auginimo, laikymo vietose ir transportavimo priemonėse, 22 produktų tipo (balzamavimo ir taksiderminiai skysčiai) biocidinius produktus, skirtus tik gyvūnų kūnams arba jo dalims dezinfekuoti ir konservuoti.

Pastaraisiais atvejais ne visada būna aišku, kada ir kokią paraišką pateikti ir kokios yra institucijų kompetencijos ribos. Todėl siūlytina parengti atitinkamas gaires, suderintas tarp VVSC ir VMVT, kurių pagrindu, būtų galima ir valstybės institucijoms, ir ūkio subjektams lengvai atskirti atitinkamų produktų (pvz., su dvigubom naudojimo sritim) autorizacijos paraiškos pateikimo reikalavimus.

5.7.6. Siūlymai dėl paslaugų, teikiamų ūkio subjektams, tobulinimo

Atsižvelgiant į peržvelgtą medžiagą ir UAB R.A.C.H.E.L. Consulting įmonės pateiktą Projekto veiklos „Papildomų administracinių gebėjimų poreikių įgyvendinti naujoms ES biocidinių produktų teisyno nuostatomis analizės“ ataskaitą, galime teigti, kad įsigaliojus Reglamento (ES) Nr. 528/2012 nuostatomis ir tokiu būdu atsiradus naujiems autorizacijos procesams (supaprastinti autorizacijos liudijimai, abipusis pripažinimas, lygiagrečios prekybos leidimai) ir susijusioms papildomoms veikloms (lyginamasis biocidinių produktų vertinimas), galimas specialistų kompetencijos tobulinimo poreikis. Šių funkcijų tinkamam įgyvendinimui būtina tobulinti specialistų kvalifikaciją ES mokymo bazėse (kursai, seminarai, darbo vietos principas, kt.) ir Lietuvoje organizuojamuose renginiuose. Kompetencijų tobulinimas yra būtinas užtikrinant teikiamų paslaugų kokybę ir tinkamą ūkio subjektų konsultavimą. Pagal minėtą Projekto veiklos ataskaitą VMVT ir NMVRVI, turėtų atsižvelgti į tai, kad autorizacijos procesas negalimas be tinkamos informacinių technologijų įrangos, kuri užtikrintų informacijos konfidencialumą, bendradarbiavimo tarp kompetentingų institucijų, kvalifikacijos tobulinimo sistemos, biocidinių produktų kontrolės ir priežiūros asmenų aprūpinimo būtina įranga (nešiojami kompiuteriai su internetine prieiga) ir pan. Teikiamų paslaugų kokybė yra tiesiogiai susijusi su asmenimis, įgyvendinančiais Reglamento (ES) Nr. 528/2012 nuostatus ir užtikrinančiais tokių produktų saugų naudojimą, gamybą ir šalinimą.

Siūlymai VMVT ir NMVRVI taip pat sietųsi ir su interneto svetainių tikslinimu. Informacija pateikta VMVT tinklalapyje yra klaidinanti vartotoją, todėl turėtų būti atnaujinta arba išimta. Nuorodos, susijusios su atitinkamų biocidinių produktų valdymu, turėtų būti papildytos informacija apie kitų institucijų teikiamas paslaugas ir pagal kompetenciją vykdomas funkcijas. Taip pat siūlytina skelbti informaciją, susijusią su Europiniu biocidinių produktų

registru, kuriam paraiškos teikiamos tiesiogiai ir NMVRVI vykdo tokių paraiškų nagrinėjimą, tik pagal Reglamento (ES) Nr. 528/2012 nuostatus.

Parengus atitinkamas gaires, suderintas tarp VVSC ir VMVT, dėl autorizacijos paraiškų pateikimo reikalavimų kai pavyzdžiui biocidiniai produktai yra autorizuojami su dvigubom naudojimo sritim, pagerėtų atitinkamai ir teikiamų paslaugų kokybė, pareiškėjams būtų aiškūs paraiškų pateikimo reikalavimai, atitinkamais atvejais nesidubliuotų ir tokių pačių produktų autorizacijos.

Siekiant patobulinti teikiamų paslaugų kokybę, turėtų būti siekiama didinti integruotą visų Nutarimu paskirtų institucijų bendradarbiavimą, taip užtikrinant vienodų nuostatų taikymą. Vykdamt veterinarinės biocidinių produktų paskirties priežiūros funkciją, būtina sistemingai tobulinti esamą sistemą, atsižvelgiant ir į geriausią taikomą užsienių šalių praktiką.

5.8. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba

5.8.1. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos funkcijos

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnybos (toliau – VVTAT) paskirtis – įgyvendinti valstybės politiką vartotojų teisių apsaugos srityje ir užtikrinti vartotojų teisių apsaugą. Pagrindiniai VVTAT veiklos tikslai – pagal kompetenciją užtikrinti vartotojų teisių apsaugą reguliuojančių teisės aktų įgyvendinimą bei dalyvauti įgyvendinant Lietuvos Europos Sąjungos politiką ir bendradarbiauti su užsienio valstybių institucijomis, tarptautinėmis organizacijomis vartotojų teisių apsaugos srityje.

VVTAT vaidmuo biocidinių produktų valdyme nustatytas Reklamos įstatyme. Šiame teisės akte, atsižvelgiant į 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo įgyvendinimo reikalavimus, VVTAT pavesta kontroliuoti, ar biocidinių produktų reklama atitinka minėtame reglamente nustatytus reikalavimus. VVTAT, įgyvendindama Reklamos įstatymo 18, 19, 24 straipsniuose nustatytus reikalavimus, vertina atitinkamus pažeidimus ir skiria baudas arba taiko kitas teisės aktais nustatytas sankcijas.

5.8.2. Taikomos reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančios priemonės

Siekiant įvertinti VVTAT taikomas biocidinių produktų valdymo reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančias priemones, buvo išnagrinėta VVTAT interneto svetainėje skelbiama bendroji informacija. Pastebėta, kad svetainėje yra skirtukas „Reklama ir komercinė nesąžininga veikla“, kuriame paaiškinama, kas yra nesąžininga reklama, kokie reikalavimai keliami reklamai, pateikiami patarimai ir pan. Minėtame skirtuke nėra išdėstyti būtent biocidinių produktų reklamai keliami reikalavimai, bet yra pateikiamos nuorodos į atitinkamus teisės aktus, tarp jų ir į Reglamentą (ES) Nr. 528/2012.

Taikomų biocidinių produktų valdymo reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančių priemonių taip pat buvo ieškoma atliekant VVTAT dokumentų analizę – išnagrinėti beveik visi VVTAT interneto svetainėje prieinami šios institucijos dokumentai: Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos priežiūros funkcijų veiklos efektyvumo (rezultatyvumo) ataskaitos (2013–2014 m.); Valstybinės vartotojų teisių apsaugos 2011–2014 m.

strategijos veiklos ataskaita; Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos 2013 metų veiklos ataskaita; Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos nuostatai; Viešųjų ryšių 2012–2014 metų strategija; Valstybinė vartotojų teisių apsaugos 2011–2014 metų strategija; 2014 metų veiklos planas; 2013 metų veiklos planas ir t.t.

Atlikus aukščiau įvardintų dokumentų analizę, paaiškėjo VVTAT vykdomos veiklos politika, kryptys, prioritetai bei tai, kad tiriamoji institucija nukreipta į vartotoją ir jo teisių apsaugą. Pagrindinės VVTAT veiklos kryptys – tai: vartotojų viešojo intereso apsauga ir gynimas, vartotojų ir pardavėjų, paslaugų teikėjų ginčų ne teismo tvarka nagrinėjimas, vartotojų ir kitų asmenų prašymų (skundų) pagal Viešojo administravimo įstatymą nagrinėjimas bei visuomenės informavimas vartotojų teisių apsaugos klausimais.

Nors dokumentų analizės rezultatai parodė, kad tiriamoji institucija nėra orientuota į ūkio subjektus, vis dėl to galima teigti, kad VVTAT prisideda prie biocidinių produktų valdymo vykdydama atitinkamos reklamos kontrolę bei teikdama pastabas ir pasiūlymus su biocidinių produktų valdymu susijusiems teisės aktų projektams. Pavyzdžiui, 2013 metų veiklos ataskaitoje VVTAT kaip vieną iš teisinio reglamentavimo spragų įvardino tai, kad Reklamos įstatyme nėra numatytas biocidinių produktų reklamos draudimo įtvirtinimas bei aprašė savo pateiktą siūlymą dėl minėto teisės akto patikslinimo.

Siekiant nustatyti ir kitas VVTAT taikomas biocidinių produktų valdymo reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančias priemones, šiai institucijai buvo pateiktas atitinkamas klausimynas, kurio VVTAT neužpildė. Atsižvelgiant į tai, kad atsakymų nebuvo sulaukta, nuspręsta tyrimą tęsti taikant žodinės apklausos metodą – interviu. Tačiau apklausti specialistai jokių VVTAT taikomų biocidinių produktų valdymo reglamentavimo aiškumą ir paprastumą užtikrinančių priemonių neįvardino. Anot jų, pagrindinis VVTAT vaidmuo, dalyvaujant biocidinių produktų valdyme, yra ne užtikrinti biocidinių produktų valdymo reglamentavimo aiškumą ir paprastumą, o vykdyti biocidinių produktų reklamos kontrolę bei teisės aktų nustatyta tvarka taikyti atitinkamas sankcijas.

5.8.3. Geroji praktika ir jos pritaikymas kitoms institucijoms

Atsižvelgiant į aukščiau aprašytos VVTAT dokumentų analizės bei apklausos rezultatus, šios institucijos kaip gerosios praktikos pavyzdžio, tobulinant administracines ūkio subjektams teikiamas paslaugas, taikyti nerekomenduotina, tačiau VVTAT galėtų būti sėkmingu pavyzdžiu

siekiant padidinti tam tikros srities reglamentavimo paprastumą ir aiškumą, kadangi ši institucija ne tik nuolat teikia siūlymus dėl teisės aktų, susijusių su vykdoma veikla, tobulinimo, bet ir aprašo juos savo veiklos dokumentuose, kuriuos skelbia įstaigos interneto svetainėje. Tokiu būdu ūkio subjektai gali matyti VVTAT iniciatyvas. Ši informacija suteikia jiems galimybę sužinoti ne tik apie įvykusius teisės aktų pasikeitimus, bet ir apie viešojo administravimo institucijos iniciatyvas. Žinodami apie tokias iniciatyvas tiek pavieniai ūkio subjektai, tiek atitinkamos asociacijos gali aktyviau reikšti nuomonę ir daryti įtaką atitinkamos srities reglamentavimo aiškumui ir paprastumui didinti.

5.8.4. Paslaugų atitikimas ūkio subjektų poreikiams

Vilniaus visuomenės sveikatos centro užsakymu konsultacinės įmonės „Smart Continent LT“ 2014 m. gegužės–rugpjūčio mėn. atliktos „Ūkio subjektų, gaminančių, tiekiančių į rinką ir naudojančių biocidinius produktus galimybių ir poreikių analizės“ rezultatai parodė, kad pagrindinė tikslinių tyrimo grupių problema – informacijos, susijusios su biocidinių produktų gamyba, tiekimu į rinką ir jų naudojimu, trūkumas, todėl, siekiant patenkinti aukščiau įvardintų ūkio subjektų poreikius, labai svarbi yra informacijos sklaida. Informacijos skaidos galimybės dabartiniame pasaulyje yra gana plačios jau vien dėl to, kad kiekviena viešojo administravimo institucija turi savo internetinį puslapį, tereikia jį tinkamai sutvarkyti ir pateikti suinteresuotoms grupėms.

VVTAT interneto svetainė yra pakankamai informatyvi ir patogi daugumai vartotojų, tačiau ūkio subjektams, norintiems sužinoti apie biocidinių produktų reklamai keliamus reikalavimus, gali būti sudėtinga juos minėtoje svetainėje surasti, kadangi VVTAT reklamos priežiūros srityje vykdoma veikla yra gana plati.

5.8.5. Siūlymai dėl biocidinių produktų valdymo reglamentavimo paprastumo ir aiškumo didinimo

Atsižvelgiant į tai, kad tiriamoji institucija VVTAT yra atsakinga už Reglamento (ES) Nr. 528/2012 įgyvendinimą tiek, kiek tai susiję su biocidinių produktų reklamos priežiūra, atliekant tyrimą buvo analizuojami tik tie teisės aktai, kurie tiesiogiai susiję su biocidinių produktų reklamai keliamais reikalavimais, t. y. daugiausiai Reglamentas (ES) Nr. 528/2012 ir Reklamos įstatymas.

Reglamente (ES) Nr. 528/2012 išsamiai aprašyti biocidinių produktų reklamai keliami reikalavimai, tuo tarpu Reklamos įstatyme nėra išdėstyti reikalavimai biocidinių produktų reklamai, bet 18 straipsnyje pateikiama nuoroda į Reglamentą (ES) Nr. 528/2012. To paties įstatymo 19 straipsnyje nurodoma institucija, atsakinga už minėtos reklamos priežiūrą, t. y. VVTAT, o 24 straipsnyje nustatyti galimų baudų dydžiai. Reglamento (ES) Nr. 528/2012 72 str. 1 dalyje nustatytas reikalavimas dėl reklaminiuose skelbimuose aiškiai matomo privalomo užrašo „Biocidinius produktus naudokite saugiai“. Šio straipsnio 1 dalyje taip pat rašoma, kad visi biocidinių produktų skelbimai turi atitikti reikalavimus, nustatytus Reglamente (EB) Nr. 1272/2008. Šio reglamento 48 str. teigiama, kad: „1. Cheminių medžiagų, klasifikuojamų kaip pavojingos, reklamoje turi būti nurodytos atitinkamos pavojingumo klasės ar pavojingumo kategorijos. 2. Mišinio, kuris klasifikuojamas kaip pavojingas ar kuriam taikoma 25 straipsnio 6 dalis, pagal kurią plačiosios visuomenės narys gali sudaryti pirkimo sutartį dar nematęs etiketės, reklamoje turi būti paminėta etiketėje nurodyta pavojaus rūšis arba rūšys.“.

Be aukščiau įvardintų reikalavimų, Reglamento (ES) Nr. 528/2012 72 str. 3 dalyje taip pat nustatytas ir draudimas naudoti teiginius, kurie klaidintų dėl produkto keliamos rizikos žmonių sveikatai, gyvūnų sveikatai arba aplinkai ar jo efektyvumo. Šio reglamento 72 str. 3 dalyje įvardinti ir konkrečių žodžių bei frazių, kurios negali būti naudojamos reklamuojant biocidinį produktą, pavyzdžiai. Manytina, kad dėl konkrečiai įvardintų teiginių sunkumų ūkio subjektams neturėtų kilti, tačiau abejotina, ar jiems suprantami bendrai suformuluoti draudimai, pavyzdžiui, kai reikalaujama nenaudoti „ir panašių teiginių“. Todėl siūlytina parengti rekomendacines gaires, kuriose būtų konkrečiai įvardinti netinkami naudoti kiti, analizuojamuose teisės aktuose nepaminėti, teiginiai bei paaiškinta, kodėl VVTAT laiko juos pažeidžiančiais biocidinių produktų reklamos reikalavimus.

5.8.6. Siūlymai dėl paslaugų, teikiamų ūkio subjektams, tobulinimo

Kaip jau minėta, VVTAT biocidinių produktų valdyme dalyvauja tiek, kiek tai yra susiję su šių produktų reklamos priežiūra, todėl VVTAT veikla ir teikiamos administracinės paslaugos buvo analizuojamos tik iš šios konkrečios pozicijos. Atsižvelgiant į atliktą VVTAT dokumentų analizę bei žodinės VVTAT specialistų apklausos rezultatus, darytina prielaida, kad reklamos priežiūra šioje institucijoje suprantama kaip kontrolė. VVTAT interneto svetainėje projekto specialistai pasigedo koncertuotos informacijos, skirtos ūkio subjektams, pageidaujantiems

reklamuoti biocidinius produktus. Projekto specialistų nuomone, siekiant užkirsti kelią galimiems pažeidimams, biocidinių produktų reklamos, kaip ir bet kurios kitos reklamos, priežiūra turėtų apimti ne tik kontrolės, bet ir ūkio subjektų konsultavimo funkciją. Vertinant VVTAT vykdomą reklamos priežiūrą kitose reklamos srityse (pavyzdžiui, maisto reklamos, tarnybinių ir kovinių ginklų bei šaudmenų reklamos, maisto papildų reklamos), pastebimos šios institucijos pastangos ne tik kontroliuoti, bet ir informuoti, konsultuoti ūkio subjektus.

Siūloma šia kryptimi tobulinti ir VVTAT vykdomą biocidinių produktų reklamos priežiūrą, taikant Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. 4-432/1R-169 „Dėl verslo priežiūros institucijų kontrolinių klausimynų rengimo ir atnaujinimo tvarkos aprašo, rizikos vertinimu pagrįstos ūkio subjektų veiklos priežiūros gairių ir vienodos ir kokybiškos asmenų konsultavimo praktikos užtikrinimo gairių patvirtinimo“ patvirtintose gairėse pateiktas rekomendacijas.

5.9. Pasiūlymai kompetentingoms institucijoms dėl informacinių sistemų

Lietuvoje kasmet atliekamas valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainių atitikimo Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimu Nr. 480 (toliau – Bendrieji reikalavimai), nuostatoms, tyrimas. Jį inicijuoja Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Susisiekimo ministerijos.

Tyrimas parodo, kaip valstybės institucijos įgyvendina nustatytus reikalavimus interneto svetainėms, kuriais siekiama sudaryti visuomenei sąlygas gauti internetu visą viešą informaciją apie valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas – jų funkcijas, parengtus įstatymų ir kitų norminių teisės aktų projektus, suvienodinti įstaigų interneto svetaines, užtikrinti jų veiksmingumą, jose pateikiamos informacijos aktualumą, patikimumą, paieškos galimybes, svetainių kūrimą ir reguliarių informacijos atnaujinimą.

2014 m. tyrimo duomenimis, biocidinių produktų valdyme dalyvaujančių institucijų interneto svetainių atitiktis minėto aprašo nuostatoms yra pakankamai aukšta – nuo 86,7 proc. (Maisto ir veterinarijos tarnyba), iki 100 proc. (Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos). Valstybinės darbo inspekcijos interneto svetainės atitiktis Bendriesiems reikalavimams siekia 93,4 proc., Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba šiuos reikalavimus atitinka 95 proc., Ne maisto produktų inspekcija – 95,1 proc.

Be abejo, tyrimas neatskleidžia visų interneto svetainėse skelbiamos informacijos aspektų. Tyrimas atliekamas pagal nustatytus pagrindinius kriterijus: bendrosios nuostatos, struktūros reikalavimai, informacijos reikalavimai. Šios projekto veiklos kontekste yra svarbu įvertinti institucijų pastangas tinkamai perteikti teisinę informaciją, taip pat ūkio subjektams skirtą informaciją, kuri pagal Bendruosius reikalavimus turi būti pateikta atskiroje srities „Veikla“ skiltyje „Ūkio subjektų priežiūra“.

Šioje skiltyje turi būti pateikta Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 365 straipsnio 2 dalyje nurodyta informacija:

1) nacionalinių, Europos Sąjungos ir kitų tarptautinių teisės aktų, nustatančių atitinkamą ūkio subjektų veiklos priežiūrą bei poveikio priemonių taikymą, įtvirtinančių priežiūrą atliekančio subjekto įgaliojimus, sąrašą;

2) informaciją apie pagrindinius atitinkamos srities ūkio subjektų veiklos priežiūros reikalavimus;

3) priežiūrą atliekančio subjekto priimtų sprendimų apskundimo tvarką;

4) priežiūrą atliekančio subjekto konsultacijas, informaciją apie konsultavimą ir kitos metodinės pagalbos teikimą;

5) šio įstatymo 364 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytas taisykles, patvirtintą patikrinimų planą ir jo pakeitimus, 367 straipsnio 2 dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose nurodytą informaciją.

Visos analizuojamos institucijos savo interneto svetainėse yra paskelbusios minėtą informaciją. Šios struktūrinės srities nėra tik Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos interneto svetainėje.

Šiai projekto veiklai svarbūs ir kiti institucijų interneto svetainių struktūros (bei turinio) aspektai, kurių neapima minėtas institucijų interneto svetainių tyrimas. Todėl projekto specialistai biocidinių produktų valdyme dalyvaujančių institucijų interneto svetaines vertino papildomai atsižvelgdami į projekte užsibrėžtus tikslus ir uždavinius.

Bendruosiuose reikalavimuose yra nustatyta, kad įstaigos interneto svetainės įvadiniame puslapyje rekomenduojama skelbti įstaigos reguliavimo srities naujienas, pranešimus spaudai, jos renginių, svarbiausių įvykių suvestinę. Jeigu tokia informacija skelbiama, įstaigos interneto svetainėje turi būti sudarytos sąlygos užsisakyti šią informaciją elektroniniu paštu ar kitais formatais, kuriais galima greitai pasiekti informaciją ir kuriais sudaroma galimybė patogiai sekti informacijos interneto svetainėje pasikeitimus joje neapsilankius.

Apžvelgus biocidinių produktų valdyme dalyvaujančių institucijų interneto svetaines, nustatyta, kad visų institucijų interneto svetainėse skelbiamos su jų veikla susijusios naujienos, tačiau ne visose šiose svetainėse yra sudaryta galimybė užsisakyti naujienas. Naujienas užsisakyti galima apsilankius Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos interneto svetainėse. Naujienų užsisakyti nesudarė galimybės Ne maisto produktų inspekcija. Valstybinės darbo inspekcijos interneto svetainėje įdiegta RSS paslauga, suteikianti galimybę sekti naujienas.

Reikėtų paminėti, kad tiriamosios institucijos savo interneto svetainėse naudoja nemažai kitų priemonių, kurios padeda tikslinės grupės asmenims, t. y. ūkio subjektams suprasti su

institucijos veikla susijusius reikalavimus. Paminėtini tokie sektini pavyzdžiai kaip dažniausiai užduodami klausimai, elektroninio paklausimo forma, nemokamos telefono linijos, skirtos konsulatvimiui, įrengimas, naujienų sekimas socialiniuose tinkluose (Facebook), detali paieška interneto svetainėje, viso interneto svetainės turinio suskirstymas į keletą stambių sričių, atsižvelgiant į tikslinę grupę, pvz., „Keleiviams“ ir „Verslui ir privatiems asmenims“ (Muitinės departamento interneto svetainė), leidinių, straipsnių, atmintinių verslui rengimas ir paskelbimas. Kaip sektiną pavyzdį reikėtų įvardinti ir Valstybinės darbo inspekcijos interneto svetainės struktūrą, kurioje ypatingai išryškintos struktūros dalys, skirtos pagalbos, konsultacijų teikimui. Šios dalys pateiktos atskiroje „menu juostoje“: „Konsultuojame“, „Naujienos“, „Savaitės renginiai“, „Seminarai“. Ši institucija daug dėmesio skiria konsultavimui, interneto svetainėje skelbiama, kad konsultacijos teikiamos elektroniniu būdu (el. paklausimo forma), per socialinį tinklalapį Facebook, telefonu, atvykus į instituciją. Kaip itin naudinga ir vertinga patirtis paminėtina ir šios institucijos interneto svetainėje pateikta „Naujienų“ sritis, kuri suskirstyta į kelias pagal naujienų turinį: „Naujausios metodinės rekomendacijos“, „Teisės aktų naujienos“, „Informaciniai pranešimai“. Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos interneto svetainėje sudaryta galimybė ne tik užsisakyti naujienas, bet ir dalintis jomis – įdiegta paslauga „Siųsti naujienas“, taip pat RSS paslauga, kuri sudaro galimybę sekti pakeitimus, atliekamus šios institucijos interneto svetainės srityse „Naujienos“, „Teisės aktai“, „Skelbimai“.

Visi šie pavyzdžiai, biocidinių produktų valdyme dalyvaujančių institucijų galimybės ir pastangos gali būti panaudotos biocidinių produktų valdymo sistemos tobulinimui.

Valstybių narių veiklos analizė parodė, kad įvairiose Europos šalyse egzistuoja skirtingi biocidinių produktų valdymo modeliai. Šie modeliai išsamiai aprašyti šio projekto veiklos „ES valstybių biocidinių produktų valdymo sistemų modelių analizės parengimas“ ataskaitoje, kurioje matyti, kad kaip ir Lietuvoje, taip ir kai kuriose kitose Europos valstybėse, biocidinių produktų valdyme dalyvauja ne viena institucija. Dažniausiai biocidinio produkto patekimo į rinką procesą (autorizavimą) vykdo viena institucija, o šių produktų priežiūrą rinkoje (jų ženklavimo, pakavimo, reklamos ir kitus reikalavimus) – kita ar net kelios institucijos.

Atsižvelgiant į skirtingus veiklos vykdymo modelius, skirtingai vyksta ir reikalavimų pristatymo, bendravimo su ūkio subjektais, jų informavimo, konsultavimo veikla. Kai kuriose šalyse egzistuoja specialiai vien tik biocidinių produktų valdymui sukurtos informacinės

sistemos, kuriose teikiama visa informacija, susijusi su biocidinių produktų valdymu, į ją įtraukiant visų dalyvaujančių institucijų funkcijas. Kitose šalyse nėra kuriamos atskiros informacinės sistemos (internetu svetainės), skirtos specialiai šiai sričiai, bet informacija teikiama atitinkamos institucijos interneto svetainėje.

Lietuvoje už Reglamento Nr. 528/2012 įgyvendinimą yra atsakingos kelios institucijos; pagrindinė institucija – Vilniaus visuomenės sveikatos centras. Kalbant apie ūkio subjektams teikiamų paslaugų tobulinimą ir gerinimą, akivaizdu, kad informacija, kuri aiškiai, patogia, kokybiškai, išsamiai, paprastai pateikta vienoje vietoje, yra pati priimtinausia ir labiausiai padeda ūkio subjektams suprasti reikalavimus ir juos įgyvendinti. Išanalizavus valstybių narių patirtį – tiek informacijos turinio, tiek informacinių sistemų struktūros, tiek naudojamų informacinių technologijų prasme, siūlytume svarstyti bendros informacinės sistemos, kuri apimtų visų Lietuvoje Reglamentą įgyvendinančių institucijų informaciją, sukūrimą.

5.9.1. Pasiūlymai informacijos turiniui

Išanalizavus valstybių narių paslaugų ūkio subjektams teikimo gerąją praktiką, galima būtų išskirti dvi pagrindines kryptis, kuriomis galima būtų tobulinti Lietuvos institucijų paslaugas, susijusias su šio reglamento įgyvendinimu.

Viena iš šių krypčių – informacijos turinio kokybės gerinimas (pritaikymas tikslinei auditorijai). Tiksline auditorija šiuo atveju yra ūkio subjektai (smulkiosios, vidutinės, ir be abejo, didelės įmonės), norintys tiekti rinkai ar naudoti (profesionaliai) biocidinius produktus. Verslininkai, kurie turi daugybę įsipareigojimų ir rūpesčių, tiesiogiai susijusių su verslu (gamyba, tiekimas, vadyba, finansų valdymas ir pan.), be abejo, yra labai užsiėmę žmonės. Į tai reikia atsižvelgti kuriant ir teikiant jiems būtinąją informaciją. Branginančiam savo laiką verslininkui labai svarbu, kad visą jam reikalingą informaciją jis galėtų rasti kuo greičiau, kad ji būtų pateikta išsamiai, glaustai ir aiškiai. Teisės aktų kalba nesunkiai suprantama valstybinių institucijų tarnautojams, kuri yra jų pagrindinė darbo priemonė, tuo tarpu verslininkui ji gali būti sunkiai įveikiama. Nekalbant jau apie teisės aktų gausą ir turinio apimtį.

- **Glaustai suprantamai pateikta informacija.** Šiam tikslui pasiekti siūlomos įvairios priemonės, kurias naudoja kitos valstybės narės: terminų žodynas, paaiškinantis visas sąvokas, su kuriomis vartotojai gali susidurti siekdami įgyvendinti reikalavimus, trumpų klausimų forma, informacija „paprastai“, gairės, vadovai:

- **Informacija „paprastai“** – tai geras pavyzdys, siekiant pateikti sudėtingo turinio informaciją. Visa svarbiausia informacija pateikiama aiškia, suprantama kalba, nevartojant sudėtingų terminų ir sąvokų, o verčiant juos kasdienės kalbos atitikmenimis;
- **Trumpų klausimų forma** – tai dar viena priemonė, kurios pagrindinis principas – paprastai ir aiškiai pateikta informacija. Aprašant tam tikras procedūras (pavyzdžiui, biocidinių produktų autorizavimo, dosjė pateikimo ir kt.), visus reikalavimus galima suskirstyti pagal šiuos trumpus klausimus: Kas? Kur? Kiek? Kaip ilgai? Atsakymai į juos pateikia visą reikalingą informaciją, kuri vartotojams rūpi.
- **Gairės, vadovai, kt.** – kiekvienas svarbus reikalavimas gali būti išdėstomas atskiru elektroniniu ar spausdintiniu leidiniu, kuris gali vadintis „Gairės“, „Vadovas“, „Praktinis vadovas“ ir pan. Šis būdas tinka tuomet, kai nagrinėjamas klausimas reikalauja daugiau informacijos pateikimo, išaiškinimų ir pan.
- **Informacijos pateikimas keliomis kalbomis** – ypatingai svarbu, kad kalbos barjeras netaptų kliūtimi įgyvendinti reikalavimus.

5.9.2. Pasiūlymai informacijos pateikimo būdams

Kita kryptis, kuria siūloma tobulinti paslaugas vartotojams – forma arba priemonės, kaip ta informacija pasiekia tikslinę auditoriją.

Žvalgantys po valstybių narių, ypač po senųjų Europos valstybių, turinčių didžiausią patirtį, interneto svetaines, patirties pasisemti galima daug. Matyti, kad daugelio šalių valstybės institucijos dirba žengdamos koją kojon su naujausiomis technologijomis. Jas panaudoja daugeliui savo tikslų pasiekti, tuo pačiu mažina našat ūkio subjektams, suteikia jiems daugiau galimybių informacijai gauti, jai suprasti ir nuolat sekti. Reglamente Nr. 528/2012 akcentuojama, kad valstybės narės turėtų daug dėmesio skirti smulkiųjų ir vidutinių įmonių konsultavimui ir informavimui Reglamento Nr. 528/2012 įgyvendinimo klausimais. Tikėtina, kad smulkiosios įmonės dėl nepakankamų žmogiškųjų ir kitų išteklių gali neturėti galimybių nuolat sekti su reglamentavimu susijusią informaciją, domėtis ir specialiai jos ieškoti. Tai susiję su didelėmis laiko sąnaudomis. Todėl naujausių informacinių technologijų panaudojimas įgyvendinant Reglamentą Nr. 528/2012 ypatingai pasitarnauja.

Valstybės narės plačiai naudoja interneto technologijas tam, kad jų skleidžiama informacija pasiektų tikslą – ūkio subjektus. Kaip pasiekti verslininką, kuris nuolat iš vieno

susitikimo skuba į kitą, kuris iš rankų nepaleidžia mobiliojo telefono, o prisėdęs prie kompiuterio vos spėja skaityti ir tvarkyti elektroninius laiškus. Atsakymas ir siūlymas toks ir būtų: pasiekti jį ten, kur jis dažniausiai būna – prie kompiuterio, per mobilųjį telefoną.

Valstybių narių interneto svetainių analizė labai aiškiai parodė, kiek daug būdų yra pasiekti savo tikslinę auditoriją. Tai naujienų ir interneto svetainių atnaujinimo sekimo priemonės, tokios kaip RSS prenumerata, kurie gali būti naudojami ir mobiliajame telefone, galimybė sekti naujienas per Facebook, Twitter, reddit.com. ir kitas svetaines, veikiančias panašiu prenumeratos principu. Gali būti pasirenkamas ir toks informacijos sklaidos būdas, kai institucija informacijos sklaidą patiki patiems ūkio subjektams – atitinkamuose interneto svetainės puslapiuose, kuriuos institucija nori platinti (pavyzdžiui, todėl kad juose skelbiama informacija yra ypač aktuali ir svarbi), vartotojas, pamatęs atitinkamus ženklelius („dalintis“, arba žinomų socialinių tinklalapių tokių kaip facebook ir kiti ikonėles) spaudžia ant jų ir taip informacija paskleidžiama jų draugų rate. Tikėtina, kad suburtas draugų ratas apima ir panašios srities verslininkus, kuriems ši informacija taip pat aktuali, būtent todėl ja ir dalinamasi. Išsamiau apie visus šiuos būdus ir jų teikiamas galimybes – 2 lentelėje:

Informacijos sklaidos didinimo priemonės	Privalumai
Naujienų ir kitų interneto svetainės puslapių atnaujinimo prenumerata	Suteikia galimybę sekti įstaigos interneto svetainės pakeitimus
RSS	Suteikia galimybę sekti konkrečias temas, pasirinktą dominančią informaciją
Socialinė medija (facebook, twitter, linked inn, reditt, ir kt.)	Suteikia galimybę informaciją paskleisti plačiau tarp suinteresuotų asmenų
Garso įrašai	Suteikia galimybę išklaudyti garso įrašus su reikalinga

	informacija pasirinktu patogių metu, pavyzdžiui, vykstant į darbą ar susitikimą automobilyje. Ypač patogi papildoma galimybė laiką taupantiems žmonėms
Galimybės konsultotis el. paštu	Galimybė užduoti konkrečius klausimus ir gauti atsakymus dominančia tema. Ypač naudinga, kai nurodyti atskiri elektroninio pašto adresai, skirti konkrečioms klausimams
Galimybė konsultotis (užduoti klausimą) tiesiogiai svetainėje (kontaktinė forma)	Papildoma galimybė užduoti klausimą ir konsultotis.
Mobiliosios programėlės	Suteikiama galimybė visas naujienas (informaciją apie interneto svetainės pakeitimus) gauti į mobilių telefoną

2 lentelė. Informacijos sklaidos didinimo priemonių suteikiamos galimybės

6. BIOCIDINIŲ PRODUKTŲ MOKESČIŲ SISTEMA

Naujas teisinis reglamentavimas (Reglamentas (ES) Nr. 528/2012) turėtų palengvinti biocidinio produkto autorizacijos procedūras, skatinti tarpusavio prekybą bei užtikrinti efektyvią biocidinių produktų kontrolę. Lietuvos biocidinių produktų gamintojams bei naudotojams: suteikiama galimybė biocidinį produktą autorizuoti ES lygiu, suvienodinta nacionalinės autorizacijos procedūra ir reikalavimai, užtikrintas nacionalinių autorizacijos liudijimų abipusis pripažinimas bei sukurtos lygiagrečios prekybos taisyklės. Tuo pačiu biocidinių produktų gamintojams tapo privaloma dalintis duomenimis tam, kad būtų sumažintas bandymų su gyvūnais skaičius.

Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimą dėl 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinio produkto tiekimo rinkai ir jų naudojimo įgyvendinimo, Vilniaus visuomenės sveikatos centrui kaip nacionalinei biocidinių produktų kompetentingajai institucijai, priskirta ir pagalbos tarnybos funkcija, kuri apima pareiškėjų, biocidinių produktų gamintojų, importuotojų, tolesnių naudotojų bei kitų suinteresuotų asmenų konsultavimą. Atsižvelgiant į autorizacijos tvarkos pokyčius, svarbu nustatyti iš to kylančias Lietuvos biocidinių produktų gamintojų, pardavėjų ir vartotojų galimybes ir poreikius, nes 2013 m. įsigaliojęs Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo paveikė ne tik biocidinių produktų gamintojus, bet ir jų profesionalius vartotojus.

6.1. Duomenų ekspertizės mokesčio palyginimas Lietuvoje ir kitose ES šalyse

Buvo nagrinėta, koks biocidinių produktų duomenų ekspertizės mokestis Lietuvoje, lyginant su kitomis ES šalimis. Lietuvoje kaip ir kai kuriose kitose ES šalyse (BE, DK, GR, IE, FR, HR, IT, LV, LU, HU, MT, SI, AT, SE, NL, PL, ES, SK) yra nustatyti fiksuoti mokesčiai. Kitos šalys narės taiko vieną iš trijų mokėjimų būdų:

a) sutartas mokestis už autorizaciją surenkamas procedūros pradžioje, o papildomos išlaidos apmokamos procedūros eigoje;

b) apibrėžta pilna mokesčio suma sumokama procedūros pradžioje ir esant perviršiumi, ši suma sugražinama procedūros pabaigoje;

c) mokesčio už autorizacija suma gali būti nustatoma kiekvienam pareiškėjui individualiai, priklausomai nuo darbo kiekio, proceso eigos ir trukmės.

Lietuvoje mokestis už veikliosios medžiagos įvertinimą ir vertinimo pažymos išdavimą vienam produktų tipui tvirtinant veikliąją medžiagą pagal Reglamentą (ES) Nr. 528/2012 siekia 78197.4 €. Lietuvoje, taip pat ir kai kuriose kitose ES šalyse (BG, DK, BE, GR, HR, IT, LV, LT, HU, SI, ES, CZ) šis mokestis neviršija 150.000 eurų ribos. Kiek daugiau (nuo 150.000 iki 200.000 eurų) moka tokios šalys kaip Prancūzija, Vokietija, Slovakija, Lenkija, Malta ir Liuksemburgas, ir tik 4-iose šalyse (Švedijoje, Norvegijoje, Airijoje ir Austrijoje) mokesčiai viršija 200.000 eurų.

Mokestis autorizuojant nekeičiamos sudėties biocidinį produktą pagal Reglamentą (ES) Nr. 528/2012 Lietuvoje, kai Lietuva yra vertinančioji arba referencinė valstybė narė, siekia 28256.8 €, tuo tarpu kai tokiose šalyse, kaip Austrijoje, Vokietijoje, Slovakijoje, Latvijoje bei Norvegijos, šis skaičius viršija 40.000 eurų. Lietuvoje nėra nustatytas ir iš įmonių neimamas papildomas metinis mokestis. Kitose šalyse jis įvairus, pavyzdžiui, ES šalyse (BE, IE, IT, AT, NO, SK) jis neviršija 500 eurų, Nyderlanduose ši suma yra kiek didesnė nei 1000 eurų, o Švedijoje, priklausomai nuo aplinkybių, jis gali varijuoti nuo 217.7€ iki 38097.7€.

Deja, Lietuvos Respublikoje netaikomos mokesčių lengvatos mažoms bei vidutinio dydžio įmonėms (toliau – MVĮ). MVĮ termino apibrėžtis nustatyta ES teisėje, t. y. ES rekomendacijoje 2003/361. Pagrindiniai kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, ar įmonė yra MVĮ: 1.darbuotojų skaičius; 2. apyvarta arba balanso suma.

Įmonės kategorija	Darbuotojai	Apyvarta	arba	Balanso suma
Vidutinė	< 250	≤ 50 mln. EUR		≤ 43 mln. EUR
Mažoji	< 50	≤ 10 mln. EUR		≤ 10 mln. EUR
Labai maža	< 10	≤ 2 mln. EUR		≤ 2 mln. EUR

Lentelė 1, MVĮ atrankos kriterijai.

Nagrinėjant šiuos kriterijus tikėtina, kad didžioji dalis Lietuvos ūkio subjektų galėtų pretenduoti į mokesčių už biocidinių produktų autorizavimą lengvatas (Lentelė 1). Tačiau, nors apie taikomas nuolaidas sprendžia biocidinių produktų duomenų ekspertizės mokesčių nustatanti įstaiga, Lietuvoje už biocidinių produktų autorizavimą ūkio subjektai moka valstybės rinkliavą, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 943 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. gruodžio 15 d. nutarimo Nr. 1458 „Dėl konkrečių valstybės rinkliavos dydžių ir šios rinkliavos mokėjimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo, o valstybės rinkliavoms nuolaidų Lietuvos Respublikoje galiojantys įstatymai nenumato.

Biocidinio produkto autorizacijos įmokos dydis yra pagrindinė biocidinių produktų gamintojų veiklą Lietuvos Respublikoje ribojanti problema.

7. EUROPOS ŠALIŲ GEROJI PATIRTIS

7.1. Nacionalinės pagalbos tarnybos ir jų funkcionalumas

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl biocidinių produktų tiekimo ir jų naudojimo nustato, kad valstybės narės siekdamos padėti pareiškėjams, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVI), įvykdyti šio reglamento reikalavimus, turėtų teikti konsultacijas, pavyzdžiui, per įsteigtas pagalbos tarnybas. Tokios konsultacijos turėtų papildyti rengiamus veiklos rekomendacinius dokumentus ir kito pobūdžio teikiamas konsultacijas ir pagalbą.

Šio projekto metu buvo atlikta biocidinių produktų gamintojų, tiekėjų ir kitų su biocidiniaisiais produktais susijusių ūkio subjektų apklausa, siekiant išsiaiškinti, kokie yra jų poreikiai, su kokiais sunkumais jie susiduria įgyvendindami Reglamento reikalavimus. Apklausa, kurią atliko ir analizę parengė UAB „Smart Continent“, parodė, kad, per pastaruosius metus informacijos jiems rūpimais Reglamento reikalavimų įgyvendinimo klausimais jie ieškojo naudodamiesi VVSC teikiamomis paslaugomis – dalyvavo VVSC organizuojamuose renginiuose (47 proc.), konsultavosi telefonu ir el. paštu (66 proc.), informacijos ieškojo interneto svetainėje (60 proc.). 67 % jų nurodė, kad ir ateityje ketina ieškoti informacijos VVSC interneto puslapyje. Ūkio subjektai nurodė ir kai kuriuos trūkumus, pavyzdžiui, biocidinių produktų gamintojams trūksta daugiau ir aiškesnės informacijos apie Reglamento pasikeitimus, dauguma biocidinių produktų platintojų mano, kad reikia daugiau ir aiškesnės informacijos apie Reglamento pasikeitimus, kuri būtų reguliariai atnaujinama.

Kadangi biocidinių produktų vartotojai (gamintojai, tiekėjai, profesionalūs vartotojai ir kt.) nurodo, kad vienas iš būdų, kuriuo jie dažnai ieško ir tikisi rasti juos dominančią informaciją, yra interneto svetainė, tikslinga tobulinti šiuo būdu teikiamas paslaugas ūkio subjektams.

Reglamente nurodytos nacionalinės pagalbos tarnybos būtent ir steigiamos panaudojant institucijų interneto svetaines arba kuriant atskiras specialias svetaines, kuriose naudojamos tokios pagalbos priemonės: dažnai užduodamų klausimų sąrašas, galimybė pateikti klausimą interneto svetainėje, galimybė pateikti klausimą tik vienam konkrečiam klausimui (ar siauresnei sričiai) skirtu elektroninio pašto adresu, išsamūs atskirų procedūrų, klausimų aprašymai, metodinės rekomendacijos, gairės, kita supaprastinta kalba (ne teisės aktų) parengta informacija,

plačiai paplitusios informacinių technologijų teikiamos galimybės, skirtos didesnei informacijos sklaidai.

Apie visas kompetentingas institucijas ir jų įsteigtas pagalbos tarnybas valstybės narės turėjo pranešti Komisijai iki 2013 m. rugsėjo 1 d. Apie visus pasikeitimus (institucijų ar pagalbos tarnybų pavadinimų ir adresų) valstybės narės Komisijai praneša nedelsdamos. Kompetentingų institucijų ir pagalbos tarnybų sąrašą Komisija skelbia viešai adresu:

<http://echa.europa.eu/web/guest/support/helpdesks/national-helpdesks/list-of-national-helpdesks>

Tolesnei analizei pasirinkta apžvelgti Europos šalių kompetentingų institucijų interneto svetainių (ar jų puslapių), skirtų biocidinių produktų reglamentavimui išaiškinti, struktūrą ir turinį.

Valstybių narių interneto svetainės vertintos pagal šiuos kriterijus: ar informacija apie reikalavimus biocidiniams produktams yra lengvai randama, ar yra atskira svetainė, ar atskiras puslapis bendroje svetainėje, kokia informacija skelbiama (teisinė informacija, gairės, skirtos atskiriems klausimams išaiškinti, dažniausiai užduodami klausimai, sudarytos galimybės konsultuotis – el. paštu ar parengta forma). Atskirą analizės dalį sudaro informacija apie papildomas priemones, skirtas vartotojams geriau suvokti reikalavimus ir juos įgyvendinti. Papildomomis priemonėmis laikomos visos priemonės, skirtos didesnei informacijos sklaidai, didesnėms galimybėms konsultuotis bei gauti informaciją (pavyzdžiui, naujienlaiškiai, naujienų prenumerata, RSS prenumerata, mobilios programėlės, audio įrašai ir t.t.)

7.1.1. Jungtinės Karalystės nacionalinė pagalbos tarnyba

Jungtinės Karalystės nacionalinė kompetentinga institucija, įgyvendinanti Reglamentą yra Saugos ir sveikatos vykdomasis organas. Šios institucijos veikla susijusi su daugeliu sektorių: nagrinėja augalų apsaugos produktus; teikia informaciją, susijusia su pavojingų cheminių medžiagų importu ir eksportu; informaciją pavojingų cheminių medžiagų tiekėjams klasifikavimo, pakavimo ir ženklinimo klausimais. Biocidiniams produktams koordinuoti Saugos ir sveikatos vykdomajame organe išskirta atskira funkcija. Ji susijusi tik su biocidiniaisiais produktais bei jų veikliosiomis medžiagomis.

Šios institucijos interneto svetainėje yra sukurtas specialus puslapis, skirtas biocidinių produktų reikalavimams: <http://www.hse.gov.uk/biocides/>. Puslapio struktūra aiški, patogi, informatyvi. Jame skelbiama ši informacija:

- **Pagrindinė informacija** – teikiama informacija apie biocidinius produktus: kas tai yra, kaip jie gali būti tiekiami rinkai, kaip jie gali būti eksportuojami, importuojami, kur jie naudojami, dažniausiai užduodami klausimai.
- **Teisinė informacija** – teikiama informacija apie BPR reikalavimus: kaip nustatyti biocidinio produkto tipą, kokios yra išimtys, kokie reikalavimai yra taikomi šiems produktams, kaip juos atskirti nuo kitų produktų ir pan.
- **ES BPR** – teikiama informacija apie Reglamente nustatytus reikalavimus ir išsamiai aprašomi jų įgyvendinimo žingsniai, t.y. kaip gauti autorizacijos liudijimą ir pan.
- **Naujienos** – teikiama informacija apie naujausius sprendimus bei bendras naujienas, susijusias su biocidinių produktų reguliavimu (reglamentavimu).
- **Šaltiniai** – teikiama daug pagalbines medžiagos: visos prašymų formos, vadovai, išaiškinimai, gairės (manuals, guidance), nuorodos į duomenų bazes (cheminių medžiagų, autorizuotų biocidinių produktų) ir pan.
- **Terminų žodynas** – skelbiamas specialiai biocidinių produktų sukurtas išsamus terminų, vartojamų Reglamente, žodynas.
- **Tinklo (internet) bendruomenė (web community)**. Ši bendruomenė ir jos forumas skirtas biocidinių produktų ar jų veikliųjų medžiagų gamintojams, tiekėjams. Forumas sukurtas tam, kad HSE galėtų pateikti aktualiausią, naujausią informaciją, susijusią su reikalavimais veikliosioms medžiagoms. Čia iš anksto skelbiama informacija apie Kompetentingų institucijų ir Komitetų susitikimus, kurių metu svarstomi aktualūs reglamentavimo klausimai.
- **Kontaktai** – pateikta išsami kontaktinė informacija, kur kreiptis norint konsultuotis konkrečiais klausimais.
- **Priemonės, skirtos maksimaliai informacijos sklaidai**. Išsamios informacijos pateikimas ir nuolatinis jos atnaujinimas oficialioje įstaigos interneto svetainėje yra būtinas norint suteikti reikiamą informaciją suinteresuotiems asmenims, tačiau, kaip įsitikinti, kad tie asmenys nuolat užsuks į tą svetainę ir perskaitys naujausias žinias, susijusias su pasikeitusiais reikalavimais? Ypač tai aktualu kalbant apie smulkiąsias ir

vidutines įmones, kurios, tikėtina, neturi pakankamai žmogiškųjų išteklių ir negali skirti pakankamai laiko specialiai informacijos paieškai. HSE tinklalapyje geresnei informacijos sklaidai pasitelkiamos įvairios šiuolaikinėmis technologijomis sukurtos priemonės. Siūlomi visi įmanomi, kiekvienam pagal pomėgius, patogumą prieinami informacijos gavimo kanalai – mobiliosios programėlės, kad kiekvieną įstaigos interneto svetainės atnaujinimą būtų galima sekti net neprisėdus prie kompiuterio, o tiesiog nuolat šalia savęs turint mobilųjį telefoną, naujienlaiškių prenumerata, RSS prenumerata, galimybė sekti naujienas per Twitter, reddit.com. ir kitas svetaines.

- **Naujienlaiškių užsisakymas.** HSE interneto svetainėje siūloma užsiprenumeruoti nemokamą (elektroninį) Naujienlaiškį, kuris padės pareiškėjams sužinoti visą naujausią informaciją, susijusią su biocidinių produktų valdymu, skelbiamą HSE interneto svetainėje:
 - Naujausi tinklalapio pakeitimai
 - Naujausios tinklalapyje paskelbtos gairės ir kitos publikacijos ar jų pakeitimai;
 - Naujausi HSE pranešimai spaudai
 - Informacija apie naujausius HSE renginius
 - Įdiegta **RSS paslauga**, kuri suteikia galimybę sekti naujienas dominančia tema. Vartotojas turi įsidiegti (pasirinkti) naujienų skaitymo programą, o tada išsirinkti iš HSE tinklalapio jį dominančius puslapius, t.y. pats pasirinkti, kokias naujienas jis nori gauti; RSS (angl. „Really Simple Syndication“) – XML technologijos atšaka, skirta greitam informacijos pasiekimui iš įvairių interneto informacijos šaltinių. (RSS informacija suskirstyta į atskirus srautus (kanalus). Kiekviename iš jų publikuojama periodiškai atnaujinama susisteminta informacija.) Norint gauti ir peržiūrėti šiuo formatu teikiamą informaciją, kompiuteryje reikia įdiegti **specialią programą – skaitytuvą**, kuris surinks informaciją iš užprenumeruotų kanalų. Skaitytuvo lange įvedus kanalo adresą, naujienos atsiunčiamos į kompiuterį.
 - Mobilųjų telefonų naudotojams sukurta galimybė naudotis **RSS paslauga mobiliajame telefone**. Šią galimybę pasirinkę vartotojai visas pasirinktas HSE tinklalapio naujienas gali sekti mobiliajame telefone.
 - **Garso įrašai.** HSE interneto svetainėje sukurta galimybė klausytis garso įrašų pasirinkta tema. Specialiai tam sukurtoje tinklalapio skiltyje skelbiamas sąrašas temų, kuriomis yra

sukurti specialūs garso įrašai. Vartotojas gali pasirinkti ne tik temą, kurią jis nori išklaudyti siekdamas sužinoti naujienas, bet ir būdą, kuriuo jis nori tai daryti: klausyti internete (online), parsisiųsti ir išsisaugoti savo kompiuteryje (išklaudyti jam patogiu metu) arba užsisakyti audio naujienas ir nuolat gauti naujausius garso įrašus jam rūpimomis temomis.

- **„Informacija paprastai“.** Reglamente akcentuojama, kad valstybės narės turėtų konsultuoti, rengti gaires, išaiškinimus, kurie padėtų ūkio subjektams geriau suprasti reikalavimus. Ypač akcentuojama, kad reikėtų stengtis padaryti informaciją kaip įmanoma lengviau prieinamą ir suprantamą smulkiesiems verslininkams. HSE tinklalapyje sukurta atskira skiltis, kuri tiesiog taip ir vadinasi „Informacija paprastai“ (angl. „*Making information simple*“). Šios skilties tikslas – pateikti informaciją taip, kad smulkieji verslininkai lengvai suprastų jiems keliamus sveikatos saugos reikalavimus.
- Dažnai užduodamų klausimų (**DUK**) skiltyje informacija apie biocidinių produktų patvirtinimą, autorizaciją, jų netinkamumą, maisto ir pašarų leidžiančios nukrypti nuostatas, kenkėjų kontrolę, klausimai susiję su biocidinių produktų reglamento įgyvendinimu
- **Socialinė medija.** Socialinė medija – tai interneto svetainės, skirtos ne tik bendrauti, bet ir kurti, gauti, keistis informacija. Jos puikiai pritaikomos informacijos sekimui, t.y., kai tam tikrą informaciją norima gauti nuolat. HSE interneto svetainėje suteikta galimybė naujienas ir interneto svetainės atnaujinimus sekti per šiuos socialinės medijos tinklalapius: Twitter, reddit.com. Taip ūkio subjektams suteikiama kuo daugiau galimybių gauti reikalingą informaciją. Reddit.com tinklalapis suteikia galimybę užsiprenumeruoti individualius poreikius atitinkančias temas.

7.1.2. Prancūzijos nacionalinė pagalbos tarnyba

Kompetentinga institucija, įgyvendinant Reglamentą yra Prancūzijos maisto, aplinkos ir darbo sveikatos ir saugos agentūra (French Agency for Food, Environmental and Occupational Health & Safety). Ši institucija yra sukūrusi atskirą interneto svetainę skirtą BPR pagalbos tarnybai (<http://www.helpdesk-biocides.fr/>). Puslapis visas pateiktas dviem kalbomis – prancūzų ir anglų. Turinys suskirstytas į kelias stambias grupes: pagrindinis, reglamentavimas, procedūros,

dosjė pateikimas, kontaktai. Kiekvienoje iš šių dalių pateikiama išsami informacija su nuorodomis į reikalingus teisės aktus. Kad būtų lengviau suprasti reglamentavimo reikalavimus, naudojami trumpi klausimai, kurie tarsi apibendrina, bet tuo pačiu ir paaiškina kiekvieną iš šių temų. Klausimai pateikti kiekvienos temos pabaigoje, jie įrėminti (apibrėžti) rėmeliu, kad būtų atkreiptas į juos dėmesys. Trumpi klausimai naudojami ir aprašant konkrečius autorizavimo procedūros, dokumentų pateikimo ir kitus reikalavimus. Pavyzdžiui: Kas? Ką? Kada? Kiek? Atsakymai į šiuos klausimus pateikia išsamius paaiškinimus, kas, kada ir kokius dokumentus turi pateikti, kokie yra nustatyti mokesčiai ir pan.

Didesniam aiškumui ir paprastumui skirtos priemonės:

- **Dažniausiai užduodami klausimai**
- **Terminų žodynas**
- **Naudingos nuorodos**
- **Kontaktinė forma**

Dažniausiai užduodamų klausimų skiltyje klausimai sugrupuoti pagal temas, tad nesunku surasti konkrečią dominančią temą.

Naudingų nuorodų skiltyje skelbiamos nuorodos į parengtas gaires, išaiškinimus ir panašius dokumentus, skirtus geriau suprasti reikalavimus.

Kaip naujienų sekimo priemonė interneto svetainėje išskirta atskira skiltis, kurioje matyti, kuriuose svetainės puslapiuose atlikti paskutiniai pakeitimai (atnaujinimai).

Kontaktinė forma – suinteresuoti asmenys gali pateikti dominantį klausimą užpildydami šią formą tiesiogiai interneto svetainėje.

Pateikiant dokumentus (dosjė) ir iškilus neaiškumų, taip pat siūloma susiekti naudojant panašią į Kontaktinę formą – Detalią formą, kurioje galima išdėstyti savo klausimus, susijusius konkrečiai su dokumentų pateikimu. (ši forma pateikta kiekvienoje stambioje interneto svetainės temoje, t.y. klausimus konkrečia tema galima užduoti tiesiai per šią formą).

7.1.3. Belgijos nacionalinė pagalbos tarnyba

Belgijoje kompetentinga institucija, įgyvendinant Reglamento reikalavimus, yra Sveikatos, maisto saugos ir aplinkos federalinė tarnyba (Federal Public Service (FPS) Health, Food Chain Safety and Environment). Šios institucijos interneto svetainėje informacija apie

biocidus pateikiama atskirame puslapyje, informacija skelbiama keturiomis kalbomis: prancūzų, olandų, anglų, vokiečių. Išsamiausiai informacija pateikta prancūzų kalba. Ne visos turinio temos išverstos į kitas kalbas. (<http://www.health.belgium.be/eportal/Environment/Chemicalsubstances/index.htm#.VJ1a0sgMA>).

Pagrindinė vartotojams skirta skiltis – **Praktinė informacija**, kurioje išsamiai aprašyti procedūrų žingsniai ir įvairūs reikalavimai (dokumentų-dosjė pateikimo, mokesčių susimokėjimo, dokumentų vertinimo trukmė, bendravimo apie pateiktus dokumentus būdai ir t.t.) Kitose skiltyse pateikta išsami informacija šiomis temomis: nacionalinė procedūra, Europos procedūra, A klasės biocidiniai produktai, veikliosios medžiagos.

Puslapyje naudojamos šios priemonės, skirtos ūkio subjektų informuotumui didinti bei palengvinančios informacijos gavimą bei supratimą: naujienų skelbimas, naujienų užsisakymas el. paštu, naujienų sekimas RSS, puslapio atnaujinimų užsisakymas, dažniausiai užduodami klausimai, socialinė medija.

Šiame puslapyje socialiniai tinklalapiai, tokie kaip facebook, twitter, linked in, pinterest ir kiti naudojami kaip dalinimosi informacija priemonės, t. y. vienas suinteresuotas asmuo, perskaitęs interneto svetainėje pateiktą turinį, dominančią informaciją gali paskelbti (paplatinti) kitiems asmenims spustelėjęs vieno iš pasirinktų socialinių tinklų ikonėlę. Taip informacija perduodama vieno vartotojo kitam.

7.1.4. Airijos nacionalinė pagalbos tarnyba

Kompetentinga institucija įgyvendinat Reglamento reikalavimus Airijoje yra Žemės ūkio, maisto ir jūrininkystės departamentas, kuriame šias funkcijas vykdo Pesticidų kontrolės ir registracijos skyrius. (Department of Agriculture, Food and the Marine)

Šios įstaigos interneto svetainėje (<http://www.agriculture.gov.ie/>) biocidiniams produktams yra sukurtas atskiras puslapis, kuriame teikiama informacija, susijusi su biocidinių produktų reglamentavimu: paaiškinimai, naujienos, nuorodos į teisės aktus, notifikavimo formos, nurodyti kontaktai, kuriais galima kreiptis turint klausimų. Pagalba ūkio subjektams apsiriboja nuorodomis į reikalingus teisės aktus, parengtas gaires, sąvokų (terminų) žodynu.

7.1.5. Austrijos nacionalinė pagalbos tarnyba

Austrijos kompetentingos institucijos Federalinės žemės ūkio, aplinkos saugos, miškininkystės ir vandens išteklių ministerijos (Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Landwirtschaft) interneto svetainės skiltyje „Chemiepolitik und Biozide“ yra biocidams skirta atskira skiltis „Biozide“, kurioje teikiama informacija apie biocidinių produktų reglamentavimą, organizuojamus seminarus, naujienos, nurodyti kontaktai, kuriais galima kreiptis turint klausimų. Informacija pateikiama vokiečių ir anglų kalbomis.

Interneto svetainėje <http://www.reachhelpdesk.at/> (<http://www.biozide.at/>), kuri yra Austrijos biocidų pagalbos tarnybos (Österreichische Biozid-Helpdesk) puslapis, glaustai ir aiškiai pateikiama bendroji informacija („Biocidai – Kas? Kada? Kodėl?“) apie tai, kas yra biocidai, kam jie naudojami, kodėl reikalingas griežtas šių medžiagų reglamentavimas. Puslapyje skelbiama informacija apie šalies koordinuojančias ir kompetentingas institucijas biocidinių produktų valdyje bei kitų Europos šalių institucijas. Pateikiami elektroninio pašto adresai, nurodoma, kuriuo adresu su atitinkamo pobūdžio klausimu galima kreiptis, pateikiamas kontaktinio asmens telefono numeris, nurodoma kita reikalinga informacija – prašymų pateikimo tvarka, registravimo, autorizavimo tvarka ir sąlygos, kitų susijusių institucijų funkcijos, teisės aktai, planuojami seminarai ir kiti renginiai. Skelbiami dažniausiai užduodami klausimai ir atsakymai į juos, yra biocidų srities terminų žodynas. Pateikiama nuoroda į Europos biocidų informacijos tinklo interneto svetainę <http://www.europeanbiocides.net/>, kuri yra didžiausia interneto svetainė Europos Sąjungoje, skirta visapusiškai informacijai apie biocidinius produktus. Ji sukurta teikti naudingą informaciją mažoms ir vidutinėms įmonėms, kitoms institucijoms. Informacija svetainėje nemokama, reguliariai atnaujinama. Čia pateikiama išsami informacija apie biocidus – straipsniai, leidiniai, dokumentai, organizuojami renginiai, nuorodos į kitas susijusias svetaines. Informacija svetainėje pateikiama anglų kalba.

7.1.6. Kroatijos nacionalinė pagalbos tarnyba

Kroatijos kompetentingos institucijos Sveikatos apsaugos ministerijos (Ministarstvo zdravlja) interneto svetainė <http://www.zdravlje.hr/> yra biocidų pagalbos tarnybos puslapis. Informacija pateikiama kroatų kalba. Informacija apie biocidinius produktus nėra randama

lengvai: skiltyje „Ministarstvo“: „Djelokrug“, „Uprava za sanitarnu inspekciju i javno zdravstvo“, „Kemikalije i biocidni pripravci“, „Biocidni pripravci“. Čia pateikiama trumpa informacija apie biocidinius produktus: kas tai yra biocidiniai produktai, kokie teisės aktai reglamentuoja jų autorizaciją, registraciją ir kt., paskelbti nacionaliniai ir Europos teisės aktai. Nurodytas elektroninio pašto adresas, kuriuo galima kreiptis turint klausimų. Pateikiama nuoroda į ECHA interneto svetainę, kuri skirta mažoms ir vidutinėms įmonėms: mažų ir vidutinių įmonių teisės ir pareigos, cheminių medžiagų registracijos tvarka, nurodomos veiksmų gairės, priklausomai nuo įmonės veiklos pobūdžio, yra galimybė gauti informaciją, kurios pramonės asociacijos bendradarbiauja su ECHA, susipažinti su teisės aktų terminologija, gauti informaciją apie mokesčius ir jų lengvatas. Išsamesnė informacija apie biocidinius produktus, jų teisinio reglamentavimo išaiškinimus, biocidinius ribinius produktus, naujienas, klausimai ir atsakymai į dažniausiai užduodamus klausimus interneto svetainėje <http://www.zdravlje.hr/> neteikiama, bet yra pateikiamos nuorodos į ECHA ar Europos Komisijos Sveikatos ir maisto saugos komiteto interneto svetaines, kuriose yra ši informacija ir ji skelbiama anglų kalba.

7.1.7. Slovakijos nacionalinė pagalbos tarnyba

Slovakijos kompetetingos institucijos Cheminių medžiagų ir preparatų centro (Centrum pre Chemicke latky a Pripravky), pavaldaus Ūkio ministerijai, interneto svetainė <http://www.cchlp.sk/>. Visa informacija pateikiama slovakų ir anglų kalbomis. Informacija apie biocidinius produktus randama lengvai: ministerijos svetainėje skiltyje „Centrum pre Chemicke latky a Pripravky“: „Biocides“ (kurioje yra ir biocidų pagalbos tarnybos puslapis). Čia pateikiama informacija apie biocidinius produktus: kokie teisės aktai reglamentuoja jų registraciją, autorizaciją ir kt., slovakų ir anglų kalba paskelbti nacionaliniai ir Europos teisės aktai. Yra nuoroda į Slovakijos Respublikos teisingumo ministerijos vieningą teisės aktų informacinę sistemą, kurioje skelbiami visi teisės aktai. Dėl konsultacijos gavimo fiziniai ir juridiniai asmenys gali kreiptis telefonu darbo dienomis, nurodytomis valandomis arba kreiptis per biocidų pagalbos tarnybos puslapį. Sudaryta galimybė klientams priėmimui Ūkio ministerijos Cheminių medžiagų ir preparatų centre užsiregistruoti internetu (pasirenkant datą, valandą). Klausimai ir atsakymai į dažniausiai užduodamus klausimus, naujienos, publikacijos, techninės gairės, aktuali informacija apie biocidinius ribinius produktus interneto svetainėje

<http://www.cchlpl.sk/> neteikiama, yra pateikiamos nuorodos į atitinkamus ECHA ar Europos Komisijos interneto puslapius, kuriuose informacija skelbiama anglų kalba. Cheminių medžiagų ir preparatų centro interneto svetainėje <http://www.cchlpl.sk/> teikiama informacija apie biocidų teisinį reglamentavimą ir nuorodos į svarbiausias Europos institucijas, susijusias su biocidais, naujienas galima gauti naudojantis RSS paslauga.

7.1.8. Šveicarijos nacionalinė pagalbos tarnyba

Šveicarijos Federalinės visuomenės sveikatos tarnybos (Bundesamt für Gesundheit) interneto svetainėje <http://www.bag.admin.ch/> visa informacija pateikiama 4 kalbomis: vokiečių, prancūzų, italų ir anglų. Informacija apie biocidinius produktus randama skiltyje „Themen“: Chemikalien“, „Anmeldestelle Chemikalien“, „Biozidprodukt“. Čia pateikiama bendroji informacija apie biocidinius produktus bei išsami informacija apie biocidinių produktų autorizavimą, registravimą, ženklinimą, mokesčius ir kt., įvykčius pakeitimus šiose srityse, nurodomi ir analogiški Europos Sąjungos reikalavimai. Svetainėje paskelbti ir nacionaliniai, ir atitinkami Europos Sąjungos teisės aktai, reglamentuojantys biocidinių produktų autorizaciją, registraciją ir kt., yra nuorodos į Europos Sąjungos teisės aktų, ECHA, Europos Komisijos interneto svetaines.

Skiltyje „Anmeldestelle Chemikalien“ yra REACH pagalbos tarnybos skiltis Šveicarijos įmonėms, kurioje pateikiama išsami informacija apie REACH ir jo reikalavimus, nes tai labai aktualu Šveicarijos įmonėms, kurios eksportuoja chemines medžiagas į Europos Sąjungos rinką (Šveicarijos cheminių medžiagų eksporto apimtys yra labai didelės).

Yra sudaryta galimybė pateikti dokumentus biocidų registravimui elektroniniu būdu: svetainėje pateiktos formos ir jų pildymo išaiškinimai, pareiškėjui išsiunčiamas pranešimas apie dokumentų priėmimą arba informacija apie trūkstamus dokumentus, yra galimybė stebėti prašymo tenkinimą.

Svetainėje yra skelbiamos aktualijos, naujienos, publikacijos. Teikiama naujienu užsisakymo ir gavimo elektroniniu būdu paslauga. Skelbiami dažniausiai užduodami klausimai ir atsakymai į juos, biocidų srities terminų žodynas. Kontaktinėje informacijoje nurodyti telefonų, faksų numeriai, elektroninio pašto adresai, yra elektroninė forma klausimų pateikimui REACH pagalbos tarnybai. Naujienos teikiamos ir naudojantis RSS paslauga.

Svetainėje gausu informacijos apie renginius, mokymus. Skelbiami artimiausių seminarų, konferencijų temos, datos, šių renginių vietos. Pateikiama nuoroda į svetainę <https://www.unitar.org>, kurioje teikiama informacija apie visus per einamuosius metus vykusius, vykstančius ar vyksiančius renginius – seminarus, praktinius mokymus, darbinius pasitarimus, konferencijas, viešąsias paskaitas, susitikimus ir pan. Registracija (į atvirus renginius, t. y. gali dalyvauti visi pageidaujantys asmenys, renginius) ar prašymo pateikimas (į iš dalies atvirus ar uždarus renginius) galimi ir internetu.

7.1.9. Vokietijos nacionalinė pagalbos tarnyba

Vokietijos kompetentingos institucijos Federalinio profesinės sveikatos ir saugos instituto (Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin) interneto svetainės <http://www.baua.de/>, pagrindiniame puslapyje yra skiltis „Biocidų pagalbos tarnybos puslapis“ (<http://www.reach-clp-biozid-helpdesk.de/>). Svetainės nuorodoje „Chemikalien/REACH/Biozide“ yra biocidams skirta skiltis „Biozide“, kurioje teikiama informacija apie biocidinių produktų reglamentavimą, seminarus, skelbiamos naujienos, nurodyti kontaktai, kuriais galima kreiptis turint klausimų, yra nuorodos į ECHA ir kitų Vokietijos institucijų, dalyvaujančių Vokietijos biocidinių produktų valdyme, internetinius puslapius. Informacija puslapyje <http://www.baua.de/> pateikiama vokiečių ir anglų kalbomis.

Interneto svetainėje <http://www.reach-clp-biozid-helpdesk.de/>, kuri yra Vokietijos biocidų nacionalinės pagalbos tarnybos (REACH-CLP-Biozid Helpdesk) svetainė, sukurta Federalinio profesinės sveikatos ir saugos instituto, glaustai ir aiškiai pateikiama bendroji informacija apie šią pagalbos tarnybą – kas ji yra, kokių tikslu ir kieno įkurta, ką ji daro, kas yra ECHA, kaip bendradarbiauja Europos Sąjungos šalys šioje srityje. Pateikiama išsami informacija, kaip reikia ieškoti reikiamos informacijos svetainėje, naudojamų simbolių reikšmės, kokie keliami reikalavimai kompiuterio programinei įrangai, kad visa informacija būtų pasiekama. Svetainėje yra nuorodos į ECHA, Europos Komisijos, Federalinio profesinės sveikatos ir saugos instituto, kitų Vokietijos institucijų, dalyvaujančių biocidinių produktų valdyme, internetinius puslapius. Pateikiama elektroninė forma klausimui užduoti, kontaktinis telefono numeris (nurodytos darbo valandos, kada galima kreiptis), fakso numeris bei elektroninio pašto adresas klausimams užduoti. Skelbiami dažniausiai užduodami klausimai ir

atsakymai į juos, yra biocidų srities terminų žodynas. Nurodoma kita reikalinga informacija – kitų susijusių institucijų funkcijos, teisės aktai, planuojami seminarai ir kiti renginiai, skelbiamos naujienos. Naujienas galima užsisakyti naudojantis RSS paslauga. Informacija svetainėje pateikiama vokiečių kalba.

Vokietijos interneto svetainėje <http://www.biozid-portal.de/> skelbiama visa bendroji informacija apie biocidus – kas yra biocidai, kam jie skirti, kaip paveikia vabzdžius, graužikus, virusus, grybelius ir kt., kodėl jie pavojingi žmogui ir aplinkai, ir kodėl reikalingas griežtas šių medžiagų reglamentavimas, paaiškinta apie vieningo biocidų reglamentavimo Europos Sąjungos šalyse reikalingumą. „Biozid-portal“ yra visų Vokietijos institucijų, dalyvaujančių Vokietijos biocidų procedūrose, internetinis puslapis. Čia glaustai pateikiama informacija apie institucijų (koordinuojančių, kompetentingų, vykdančių rinkos priežiūrą), kurių veikla susijusi su biocidinių produktų valdymu, atsakomybę biocidinių produktų srityje: Federalinį profesinės sveikatos ir saugos institutą (Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin), Federalinį rizikos vertinimo institutą (Bundesinstitut für Risikobewertung), Federalinę aplinkos apsaugos agentūrą (Das Umweltbundesamt), Federalinį medžiagų tyrimų ir bandymų institutą (Bundesanstalt für Materialforschung und –prüfung). Pateiktos nuorodos į šių institucijų interneto svetainių biocidinių produktų skiltis, kuriose yra išsamios atitinkamos institucijos informacija apie jos veiklą biocidų priežiūros srityje, reglamentavimą, naujienas, renginius, nurodyti kontaktai.

Svetainėje pateiktos nuorodos ir į Vokietijos ministerijų, kurių funkcijos yra susiję su biocidinių produktų valdymu interneto puslapius: Federalinės aplinkos, gamtos apsaugos, statybos ir reaktorių saugos ministerijos (Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz, Bau und Reaktorsicherheit), Federalinės darbo ir socialinių reikalų ministerijos (Bundesministerium für Arbeit und Soziales), Federalinės maisto ir žemės ūkio ministerijos (Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft), Federalinės sveikatos ministerijos (Bundesministerium für Gesundheit), Federalinės ekonomikos ir energetikos ministerijos (Bundesministerium für Wirtschaft und Energie). Pateiktos nuorodos ir į konsultuojančių mokslo įstaigų interneto svetaines: Roberto Kocho instituto (Das Robert Koch-Institut) ir Julius Kühn instituto (Julius Kühn-Instituts).

Svetainėje „Biozid-portal“ yra sukurta forma klausimams, pasiūlymams pateikti elektroniniu būdu, nurodytas kontaktinis telefonas. Informacija svetainėje pateikiama tik vokiečių kalba.

7.1.10. Švedijos nacionalinė pagalbos tarnyba

Švedijos kompetentingos institucijos Švedijos cheminių medžiagų agentūros (Kemikalieinspektionen) interneto svetainėje <http://www.kemi.se/> išsamiai, struktūrizuoti ir aiškiai pateikiama visa ūkio subjektams reikalinga informacija apie biocidinius produktus, jų reglamentavimą, institucijas, dalyvaujančias biocidinių produktų valdyme. Pagrindiniame puslapyje skelbiama bendroji informacija: kas yra biocidai, kam jie naudojami, pateikiamos pagrindinės biocidų grupės, produktai ir jų paskirtis, pateikta išsami informacija apie Švedijos cheminių medžiagų agentūrą: jos paskirtis, vykdomos funkcijos, bendradarbiavimas su kitomis institucijomis ir šalimis, indėlis rengiant ES biocidinių produktų valdymo srities teisinę bazę, agentūros finansavimo šaltiniai. Taip pat nurodomi kontaktai informacijai gauti telefonu, elektroniniu paštu, yra galimybė pateikti klausimą užpildant parengtą elektroninę formą. Yra nuorodos į ECHA, Europos Komisijos interneto svetaines, ir kitų Švedijos institucijų, dalyvaujančių biocidinių produktų valdyme, internetinius puslapius.

Svetainėje paskelbti ir nacionaliniai, ir Europos Sąjungos teisės aktai, reglamentuojantys biocidinių produktų autorizaciją, registraciją, ženklinimą, mokesčius, pateiktos dokumentų formos ir kt. Visus reikalingus dokumentus, susijusius su biocidų autorizavimu, ūkio subjektai gali pateikti elektroniniu būdu.

Svetainėje yra skelbiamos aktualijos, naujienos, publikacijos, atmintinės, statistiniai duomenys, informacija apie organizuojamus seminarus ir kitus mokymus, renginius, sudaryta galimybė registruotis į mokymus internetu. Teikiama naujienų užsisakymo ir gavimo elektroniniu būdu paslauga. Skelbiami dažniausiai užduodami klausimai ir atsakymai į juos, yra biocidų srities terminų žodynas.

Visa informacija svetainėje pateikiama švedų ir anglų kalbomis, pagrindinė informacija apie Švedijos chemikalų agentūrą – 11 kalbų (suomių, prancūzų, ispanų, portugalų, rumunų, rusų, arabų, kinų ir kt.).

7.2. Interneto svetainėse naudojamos reglamentavimo paprastumo ir aiškumo bei informacijos sklaidos didinimo priemonės

Apžvelgus Europos šalių interneto svetaines, atliekančias biocidinių produktų pagalbos tarnybos funkcijas, matyti, kad jose daug dėmesio skiriama tam, kad biocidinių produktų

reglamentavimas ūkio subjektams būtų pateiktas kuo aiškiau ir suprantamiau. Be to, sudaryta daug galimybių ūkio subjektams gauti informaciją, pasitelkiant šiuolaikines informacines technologijas.

Visas priemones, padedančias ūkio subjektams lengviau, greičiau, geriau suprasti reikalavimus, galima suskirstyti į informacijos turinio aiškumo didinimo priemones ir į informacijos sklaidos didinimo priemones. Šios priemonės pateikiamos 1 lentelėje:

Turinio aiškumo ir suprantamumo didinimo priemonės	Informacijos sklaidos didinimo priemonės
Terminų žodynas	Naujienų ir puslapių atnaujinimo prenumerata
Informacija „paprastai“	RSS paslauga
Trumpų klausimų forma	Socialinė medija (facebook, twitter, linked inn, reditt, ir kt.)
Dažniausiai užduodami klausimai	Garso įrašai
Gairės, vadovai ir kita panašaus pobūdžio informacija, skirta išaiškinti teisės aktuose nustatytus reikalavimus	Galimybės konsultuotis el. paštu
Informacijos pateikimas keliomis kalbomis	Galimybė konsultuotis (užduoti klausimą) tiesiogiai svetainėje (kontaktinė forma)
	Mobiliosios programėlės

1 lentelė. Reglamentavimo paprastumo ir aiškumo didinimo priemonės, naudojamos valstybių narių interneto svetainėse

8. BIOCIDINIŲ PRODUKTŲ VALDYMO SISTEMOS TOBULINIMO GALIMYBĖS

Įsigaliojus 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentui Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo įgyvendinimo, Europos Sąjungoje (ES) pradėjo veikti sistema, užtikrinanti vienodą biocidinių produktų valdymą. Kad sistema būtų iš tikrųjų vienoda, ES nustatė tikslus ir siekius, kaip reikėtų įgyvendinti Reglamento Nr. 528/2012 nuostatas. Pirmiausia, buvo įvardinta, kad siekiama pagerinti laisvą biocidinių produktų judėjimą ES, tuo pačiu užtikrinant aukšto lygio žmonių ir gyvūnų sveikatos bei aplinkos apsaugą, bei nedarant poveikio darbuotojų saugą ir aplinkos bei vartotojų apsaugą reglamentuojančių ES teisės aktų taikymui. Siekiant padėti pareiškėjams, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms, Reglamente Nr. 528/2012 nustatyta, kad valstybės narės turėtų teikti konsultacijas per įsteigtas pagalbos tarnybas, o tokios konsultacijos turėtų papildyti Europos cheminių medžiagų agentūros rengiamus veiklos rekomendacinius dokumentus ir kito pobūdžio teikiamas konsultacijas ir pagalbą. Reglamentas Nr. 528/2012 nustatė, kad siekiant užtikrinti, kad pateikiant rinkai autorizuotus biocidinius produktus būtų įvykdyti jiems nustatyti saugos ir kokybės reikalavimai, valstybės narės turėtų imtis tinkamų kontrolės ir tikrinimo priemonių, o gamintojai turėtų taikyti tinkamą ir proporcingą kokybės kontrolės sistemą. Tuo pačiu siūloma valstybėms narėms veikti kartu ir palengvinti ūkio subjektams reikalavimų įgyvendinimą teikiant paraiškas dėl biocidinių produktų autorizacijos, gaminant, naudojant, šalinant biocidinius produktus ir pan.

Siekdama įgyvendinti Reglamento Nr. 528/2012 nuostatas Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2013 m. liepos 24 d. priėmė nutarimą Nr. 686 „Dėl 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo įgyvendinimo“. Šiuo metu Lietuvoje biocidinių produktų valdymą vykdo 7 paskirtos institucijos ir visuomenės sveikatos centrai apskrityse. Projekto veikla „Biocidinių produktų valdymo reglamentavimo paprastumo ir aiškumo didinimo, paslaugų ūkio subjektams tobulinimo pasiūlymų parengimas“ siekiama pagerinti reglamento įgyvendinimą, pateikiant atitinkamus siūlymus dėl biocidinių produktų valdymo sistemos tobulinimo; projekto specialistai analizuodami institucijų veiklą, susijusią su Reglamento (ES) Nr. 528/2012 įgyvendinimu,

susipažino su visa šių institucijų veikla, taikomomis paslaugų gerinimo, reglamentavimo paprastumą ir aiškumą didinančiomis priemonėmis. Projekto vykdymo metu buvo priimtas Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2015 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. 4-432/1R-169 „Dėl verslo priežiūros institucijų kontrolinių klausimynų rengimo ir atnaujinimo tvarkos aprašo, rizikos vertinimu pagrįstos ūkio subjektų veiklos priežiūros gairių ir vienodos ir kokybiškos asmenų konsultavimo praktikos užtikrinimo gairių patvirtinimo“. Pagal naujai patvirtintą Verslo priežiūros institucijų kontrolinių klausimynų rengimo ir atnaujinimo tvarkos aprašą, Rizikos vertinimu pagrįstos ūkio subjektų veiklos priežiūros gaires ir Vienodos ir kokybiškos asmenų konsultavimo praktikos užtikrinimo gaires siūlome valstybės institucijoms, vykdančioms biocidinių produktų priežiūrą, atsinaujinti parengtus klausimynus, naujai atlikti ūkio subjektų ir ūkinės veiklos rūšių rizikos dydžio apskaičiavimą, nustatant rizikingiausias ūkio subjektus ir ūkinės veiklos rūšis. Taip pat siekiant vienodo ir kokybiško konsultavimo, institucijoms vadovautis ne tik Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklėmis, bet ir rekomendacinio pobūdžio Vienodos ir kokybiškos asmenų konsultavimo praktikos užtikrinimo gairėmis. Šiose gairėse pateikiama svarbi informacija apie informacinių sistemų sukūrimą ir kitus aspektus, norint užtikrinti, kad visi tuo pačiu klausimu besikreipiantys asmenys gautų vienodas, neprieštaringas konsultacijas. Svarbu paminėti tai, kad siekiant, kad visi atsakymai tuo pačiu klausimu visada būtų vienodi, ta pati informacinė sistema turėtų būti naudojama ne tik teikiant konsultacijas telefonu, bet ir konsultuojant asmenis raštu ir žodžiu, asmenims atvykus į viešojo administravimo instituciją, o viešojo administravimo subjekto interneto svetainėje pateikiama informacija turi dubliuoti informacinėje sistemoje pateikiamą informaciją. Norint užtikrinti vienodą konsultavimo atskirais klausimais praktiką visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, apibendrintas konsultacijas turėtų teikti ir viešai skelbti tik centriniai viešojo administravimo subjektai. Teritoriniai viešojo administravimo subjektai, prieš teikdami individualaus pobūdžio konsultacijas, turėtų patikrinti, ar atitinkamu klausimu nėra pateikta apibendrinta centrinės institucijos konsultacija. Informacinės sistemos sukūrimas turi du vienodai svarbius aspektus: turinio ir formos, todėl nepakanka tik akcentuoti informacinės sistemos turinį ir parengti išsamų tekstinį dažniausiai užduodamų klausimų ir atsakymų sąrašą – turi būti pasirinktas toks informacijos organizavimo modelis, kuris užtikrintų kuo trumpesnę konsultacijų trukmę. Kaip geroji praktika apraše

pateikiamas pavyzdys, kaip sudaryta Valstybinės ne maisto produktų inspekcijos prie Ūkio ministerijos konsultacinės informacijos duomenų bazė. Šioje duomenų bazėje esanti informacija padalyta į įvairius katalogus arba skiltis. Konsultantui pasirinkus tam tikrą katalogą, atveriami to katalogo poaplankiai, kuriuose galima pasiekti vis konkretesnės informacijos kategorijas, kol randamas asmens pateiktas klausimas, atsakymas į jį ir teisinis konsultacijos šaltinis. Duomenų bazė padalyta į dvi pagrindines dalis: bendrąją ir specialiąją. Bendroji dalis skirta bendriniam klausimams, kuriais konsultuoja pirmo lygio konsultantai, o specialioji dalis naudojama tik antrojo lygio konsultantų sudėtingesnėms konsultacijoms. Visa šioje duomenų bazėje esanti informacija taip pat yra Valstybinės ne maisto produktų inspekcijos interneto svetainėje. Ją galima rasti spustelėjus nuorodą „Dažniausiai užduodami klausimai“.

Dar viena svarbi priemonė, padedanti institucijoms tobulinti savo veiklą yra „Grįžtamojo ryšio sistema“. Grįžtamojo ryšio sistema – tai įrankis verslo priežiūros institucijų veiklai tobulinti, suteikiant galimybę verslui anonimiškai įvertinti inspekcijų atliekamus patikrinimus ir tikrintojų darbo kokybę. Priežiūros institucijos sėkmingai įdiegusios grįžtamojo ryšio modelį, tobulina savo veiklą, atsižvelgdamos į verslo patirtį ir siūlymus bei yra pasiryžusios įrodyti, jog inspekcijos atlieka konsultantų, bet ne baudėjų rolę. Grįžtamojo ryšio modelis kuria skaidrią ir saugią aplinką verslo ir priežiūros institucijų bendradarbiavimui. Šiuo metu prie šios sistemos yra prisijungusios bene visos biocidinių produktų valdyme dalyvaujančios ir ūkio subjektų priežiūrą vykdančios institucijos. Tačiau ne visų šių institucijų interneto svetainėse yra skelbiama apie šią sistemą, kad ūkio subjektai galėtų sužinoti apklausų rezultatus. Siūlytume šią informaciją viešinti įstaigų interneto svetainėse.

Išanalizavus institucijų taikomas priemones, kaip užtikrinti geresnį paslaugų teikimą ir informacijos prieinamumą, matyti, kad dažniausiai vykdomos institucijų funkcijos yra daugialypės ir biocidinių produktų valdymo srities informacija dažnai „paskęsta“ pateiktos informacijos sraute ir todėl spręsti, kaip vykdomas biocidinių produktų sistemos valdymas, galime tik iš interneto svetainėje pateikiamos bendros informacijos, svetainės turinio ir vykdomų paslaugų aprašymo, neišskiriant paslaugų kokybės atskiroje srityje. Šiuo atveju pasiūlymai taip pat yra bendrojo pobūdžio ir siejasi ne tik su biocidinių produktų sistemos valdymu, bet ir gali būti pritaikomi atitinkamai kitose srityse. Biocidinių produktų sistemos priežiūrą vykdančių institucijų (VDI, VNPRI, VMVT, VVTAT, LR Muitinė) sudėtis ir funkcijos yra plačios ir daugialypės. Reglamento (ES) Nr. 528/2012 įgyvendinimas šioms institucijoms yra viena iš

daugelio sričių. Įgyvendinimas dažnu atveju gali būti sudėtingas ir dėl atitinkamų nuostatų (ar jų išaiškinimo – gairių, metodinių rekomendacijų, taisyklių ir pan.) nebuvimo, ir dėl bendro požiūrio ir kryptingumo trūkumo. Kaip minėta, Reglamentas Nr. 528/2012 nustatė, kad siekiant užtikrinti, kad pateikiant rinkai autorizuotus biocidinius produktus būtų įvykdyti jiems nustatyti saugos ir kokybės reikalavimai, valstybės narės turėtų imtis tinkamų kontrolės ir tikrinimo priemonių. Šias priemones pasirenka kiekviena valstybė narė; kaip jos tai įgyvendins, priklauso ir nuo politinio požiūrio, ir nuo dirbančių specialistų (priežiūros srityje) kvalifikacijos. Nacionalinės nuostatos (higienos normos) dažnu atveju nustato atitinkamus reikalavimus vienoje ar kitoje srityje, tačiau jų laikymasis, paremtas specialistų patyrimo ir kompetencijos klausimu, dažnai skiriasi. Siekiant užtikrinti ūkio subjektams teikiamų paslaugų, priežiūros reikalavimų vienodą laikymąsi, reikėtų turėti bendrą priežiūros sistemą ir nuoseklų kompetencijos gerinimą ne tik biocidinių produktų autorizacijos procese, bet ir ūkio subjektų priežiūroje, taip užtikrinant reikiamų paslaugų kokybę ir sistemos veiksmingumą. Valstybės narės dažnu atveju turi labai skirtingas kontrolės sistemas ir pagal VVSC vykdytos projekto veiklos 1.2.1. "ES valstybių biocidinių produktų valdymo sistemų modelių analizės parengimas" rezultatus matyti, kad didelėje dalyje ES valstybių narių yra kontrolės institucijos, kurių viena iš pagrindinių kontrolės sričių yra biocidiniai produktai. Paprastai toje valstybėje yra 1–2 institucijos, kurioms priskirta biocidinių produktų kontrolė kartu su kontrolės funkcijomis cheminių medžiagų srityje ir (arba) aplinkosaugos srityje; dažniausiai tos kontrolės institucijos yra biocidinių produktų kompetentingos institucijos padalinys, kuriam priklauso keli universalūs ekspertų lygio inspektoriai, vykdantys funkcijas nacionaliniu mastu. Mažumoje ES valstybių narių, tarp jų ir Lietuvoje, biocidinių produktų sritį kontroliuoja daug institucijų ir tuo pačiu šioms institucijoms biocidinių produktų sritis yra tik viena iš daugelio. Pastarojoje ataskaitoje buvo siekiama surinkti informaciją apie ES valstybėse narėse paskirtų institucijų reglamentavimą, gamybą, tiekimą į rinką ir naudojimą kontroliuojančių institucijų struktūrą; kontroliuojančių institucijų administracinius pajėgumus; kontroliuojančių institucijų veiklos tarpusavio koordinavimą ir efektyvumą. Lietuvoje įtvirtintas gaminių, paslaugų ir produktų priežiūros mechanizmas (sistema) yra sudėtingas ir reglamentavimo (Nutarimo keitimas) prasme, ir praktikos kompetencijos (praktikos) perdavimo klausimu, todėl šia projekto veikla buvo siekiama ne tik peržvelgti Lietuvos institucijų kompetenciją ir teikiamas paslaugas biocidinių produktų srityje, bet ir pateikti kuo daugiau pasiūlymų dėl paslaugų ūkio subjektams tobulinimo.

Projekto specialistai, išanalizavę taikomą praktiką kitose ES valstybių narių interneto svetainėse, siūlo tobulinti esamą informacinę biocidinių produktų sistemą, kas užtikrintų neabejotiną teikiamų paslaugų gerinimą ir didesnę ūkio subjektų informuotumą. Kadangi daugeliui biocidinių produktų valdyme dalyvaujančių institucijų funkcijos, susijusios su biocidinių produktų valdymu, nėra vienintelės funkcijos, susidaro situacija, kai vartotojui nėra lengvai pasiekiamą informacija, susijusi su reikalavimais biocidiniams produktams (šių institucijų interneto svetainėse nėra akcentuojamas būtent dalyvavimas biocidinių produktų valdyme). Siekiant tobulinti biocidinių produktų valdymą, siūlytina svarstyti bendros informacinės sistemos sukūrimą, kurioje vartotojai galėtų rasti visą informaciją, susijusią su Lietuvos kaip valstybės narės nacionaliniais reikalavimais biocidinių produktų tiekimui ir naudojimui. Siūloma biocidinių produktų valdymo informacinės sistemos struktūra (siūlymai parengti vadovaujantis gerąja tiek Europos šalių, tiek Lietuvos valstybės institucijų patirtimi):

Pagrindinis turinys:

Naujienos

Naujausi teisės aktai

Naujausia metodinė medžiaga

Informaciniai pranešimai

Teisės aktai

Europos Sąjungos teisės aktai

Nacionaliniai teisės aktai

Tiekimas rinkai

Autorizavimas

Lyginamasis biocidinių produktų vertinimas

Supaprastinta autorizacijos liudijimų išdavimo tvarka

Paraiškų teikimas ir tvirtinimas

Abipusio pripažinimo procedūros

Sąjungos autorizacijos liudijimai

Apdorotų gaminių pateikimas rinkai

Importas

Paraiškų pratęsimas

Ir kt.

Gamyba

Reikalavimai veikliųjų medžiagų gamintojams

Ženklimas

Reklamos reikalavimai

Ženklimo ir pakavimo reikalavimai

Naudojimas

Reikalavimai profesionaliam naudojimui

Reikalavimai neprofesionaliam naudotojui

Kontrolė

Kontrolės objektai

Biocidinių produktų priežiūrą vykdančios institucijos

Kontrolės planai

Kontroliniai klausimynai

Pereinamojo laikotarpio priemonės

Biocidinių produktų duomenų bazė

Biocidinių produktų registras (tiesioginė nuoroda į ECHA biocidinių produktų registrą)

DUK (dažniausiai užduodamų klausimų ir atsakymų sąrašas)

Šios informacinės sistemos turinio sritis „Teisės aktai“ turėtų tapti svarbiausiu įrankiu biocidinių produktų tiekėjams, gamintojams, naudotojams. Ši sistema turėtų susidaryti ne tik iš teisės aktų sąrašo, bet ir turėti paieškos sistemą, veikiančią tik teisės aktų duomenų bazėje. Projekto metu analizuota biocidinių produktų sistema juridiniu aspektu parodė, kad biocidinių produktų gaminimas, naudojimas bei tiekimas rinkai Lietuvos teisės aktais nėra išsamiai reglamentuotas, daugelis teisės aktų remiasi išimtinai Reglamentu (ES) Nr. 528/2012. Ūkio subjektas turi praktiškai mažai galimybių sužinoti (surasti), kad tam tikru jam rūpimu klausimu yra priimtas ES ar Lietuvos teisės aktas. Dėl to ypatingą reikšmę įgauna teisinio reglamentavimo paprastumo ir aiškumo didinimas, todėl teisės aktų duomenų bazė turėtų orientuotis į sisteminių teisės aktų paieškos mechanizmą (raktažodžių kūrimas, atitinkamų reglamentavimo sričių atskyrimas).

Be šių pagrindinių turinio struktūrinių dalių, siūlytina naudoti įvairias pagalbos priemones, suskirstant informaciją pagal siauras tikslines grupes, pavyzdžiui: autorizacijos liudijimų turėtojams, profesionaliems naudotojams, neprofesionaliems naudotojams. Šiose

turinio srityse skelbiama išsami, aiškiai pateikta informacija, skirta tik atitinkamoms grupėms. Taip pat šioje informacinėje sistemoje siūlome naudoti Europos šalių plačiai naudojamas supaprastinto turinio pateikimo priemones, pavyzdžiui: „*Pagrindiniai žingsniai autorizuojant biocidinių produktą*“, „*Biocidinių produktų autorizacija: Kas? Kur? Kaip?*“. Kaip atskirą interneto svetainės sritį siūlome išskirti „Konsultavimą“. Šioje srityje informacija apie visų biocidinių produktų valdyme dalyvaujančių institucijų teikiamas konsultacijas turėtų būti suskirstyta temomis, pavyzdžiui:

Kur kreiptis dėl reikalavimų paraiškų teikimui?, Kur kreiptis dėl reikalavimų ženklavimui ir reklamai?, Kur kreiptis ruošiantis per Lietuvos muitinę gabenti biocidinius produktus?, Kur kreiptis dėl reikalavimų biocidinių produktų naudojimui? Šioje struktūros dalyje nurodomi visi konsultavimo būdai, taikomi konsultavimui konkrečiu klausimu: telefonu, elektroniniu būdu, per socialinius tinklalapius, naudojamus institucijų, atvykus nurodytu adresu ir kt. Be to, atsižvelgus į Kokybiškos asmenų konsultavimo praktikos užtikrinimo gaires ir įsidedus vienodo konsultavimo sistemą (dalyvaujančiose institucijose) reikėtų užtikrinti ir vienodą konsultavimą, teikiamą internetu. Tad ši informacinė sistema turėtų būti susieta su institucijų parengta ir konsultavimui (telefonu) skirta ir naudojama informacine sistema.

Kitos siūlytinios teisinio reglamentavimo paprastumą ir aiškumą bei informacijos sklaidą didinančios priemonės, kurias siūlome įdiegti biocidinių produktų informacinėje sistemoje: *Gairės* (skelbiamos ir kaupiamos įvairių institucijų parengtos gairės, kita metodinė medžiaga. Projekto veiklos „Metodinių rekomendacijų ūkio subjektams, tiekiantiems į rinką ir naudojančiams biocidinius produktus, parengimas“ metu yra parengtos šios metodinės rekomendacijos: Metodinės rekomendacijos ūkio subjektams, naudojančiams biocidinius produktus, veiklos ir gaminamų produktų saugai užtikrinti (ypač pramonės įmonėms); Metodinės rekomendacijos ūkio subjektams, naudojančiams biocidinius produktus teikiamų paslaugų saugai užtikrinti (sveikatos priežiūros, viešojo maitinimo, sporto, švietimo, socialinės globos, skalbyklų, grožio paslaugų ir soliariumų įstaigose), Metodinės rekomendacijos ūkio subjektams, tiekiantiems į rinką biocidinius produktus). *Nuorodos* (skelbiamos nuorodos į ECHA, Europos komisijos interneto svetainės, kitos naudingos nuorodos). *Renginiai* (skelbiama visų institucijų informacija apie organizuojamus seminarus, kitus renginius, skirtus aptarti teisės aktų reikalavimus ir jų vykdymą). *Galimybė užsisakyti naujienas* (sudarytos galimybės užsisakyti šioje svetainėje skelbiamas naujienas, taip pat galimybė sekti bet kuriame šios svetainės

puslapyje skelbiamas naujienas pasitelkus RSS paslaugą). *Terminų žodynas* (skelbiamas parengtas ir nuolat pildomas svarbiausių reglamente ir susijusiuose teisės aktuose vartojamų sąvokų išaiškinimų žodynas. Toks žodynas jau sudarytas minėtose projekto veiklos „Metodinių rekomendacijų ūkio subjektams, tiekiantiems į rinką ir naudojantiems biocidinius produktus, parengimas“ parengtose metodinėse rekomendacijose).

Pasiūlymai dėl kiekvienos institucijos, dalyvaujančios Reglamento Nr. 528/2012 įgyvendinime, teikiamų paslaugų gerinimo, aiškesnio ir geresnio reglamentavimo išdėstyti šios ataskaitos dalyse, kuriose pateikta atskirų institucijų veiklos analizė. Šio skyriaus tikslas buvo pateikti bendrus pasiūlymus dėl biocidinių produktų sistemos gerinimo ir taip sustiprinti kiekvienos iš dalyvaujančių institucijų teisinį vientisumą bei pagerinti teikiamų paslaugų kokybę, per vieningą ir sisteminių darbą.

9. IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

1. Biocidinių produktų valdyme dalyvaujančios institucijos vykdo veiklą skirtingose srityse (aplinkosaugos, sveikatos apsaugos, vartotojų teisių gynimo, darbo saugos), jų veiklai keliami skirtingi tikslai ir uždaviniai. Vienos iš jų yra ūkio subjektų priežiūrą vykdančios institucijos, kitos – ne. Ūkio subjektų priežiūrą vykdančių institucijų veikla grindžiama ūkio subjektų priežiūros principais ir jų laikymusi, tuo tarpu institucijos, kurioms pavestas politikos formavimas, autorizacijos proceso užtikrinimas ir kitos funkcijos, vadovaujasi kitais veiklos planavimo ir vykdymo principais. Kad būtų patenkinti autorizuojančių, naudojančių, gaminančių biocidinius produktus ūkio subjektų poreikiai, būtina ieškoti būdų, kaip visos valdyme dalyvaujančios institucijos šias paslaugas galėtų teikti sistemingai.

2. Atsižvelgiant į Lietuvoje įtvirtintą biocidinių produktų valdymo sistemos modelio sudėtingumą bei į teisės aktų, reglamentuojančių biocidinių produktų valdymą, gausą, siūlytina kurti bendrą informacinę sistemą, apimančią visų valdyme dalyvaujančių institucijų kompetenciją biocidinių produktų valdymo srityje. Ši informacinė sistema turėtų būti teisinės pagalbos, aktualios informacijos sklaidos, konsultacijų gavimo pagrindas ūkio subjektams, autorizuojantiems, naudojantiems, gaminantiems biocidinius produktus. Informacinei sistemai atsirasti bei funkcionuoti reikalingas teisinis pagrindas, įpareigojantis biocidinių produktų valdyme dalyvaujančias institucijas teikti, sisteminti ir kaupti informaciją bei vykdyti konsultavimo veiklą. Šią informacinę sistemą turėtų sudaryti:

2.1. teisės aktų sistema, kurioje būtų kaupiami aktualūs Europos ir nacionaliniai teisės aktai (reglamentai, direktyvos, sprendimai, išaiškinimai, kiti dokumentai). Ši teisės aktų sistema turėtų turėti patogią paieškos sistemą (pagal sritį, raktinius žodžius, priėmimo datą, numerį ir pan.);

2.2. interneto svetainė, pagrįsta šiuolaikinėmis technologijomis ir ūkio subjektų poreikiais. Interneto svetainės struktūra turėtų atspindėti pagrindines biocidinių produktų reglamentavimo sritis, joje turėtų lengvai rasti informaciją visos suinteresuotos šalys (turinio suskirstymas pagal tikslinę grupę: gamintojai, profesionalūs naudotojai ir pan.). Be to, šioje interneto svetainėje turėtų būti įdiegta kaip įmanoma daugiau informacijos sklaidą didinančių priemonių (aktualijų, naujienų ir puslapių atnaujinimo prenumerata, RSS paslauga, socialiniai tinklai, išmaniosios programos ir kt.);

2.3. bendra konsultavimo biocidinių produktų klausimais sistema, kuri apimtų ūkio subjektų konsultavimą tiek telefonu, tiek el. paštu. Ši sistema turėtų būti centralizuota, t.y. apimti visų valdyme dalyvaujančių institucijų kompetenciją. Kuriant šią sistemą rekomenduojama vadovautis Vienodos ir kokybiškos asmenų konsultavimo praktikos užtikrinimo gairėmis, kuriose nustatyta, kad norint užtikrinti vienodą konsultavimo atskirais klausimais praktiką visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, apibendrintas konsultacijas turėtų teikti ir viešai skelbti tik centrinis viešojo administravimo subjektas. Šiuo atveju, centrinio viešojo administravimo subjekto vaidmenį atliktų paskirta institucija;

2.4. grįžtamojo ryšio sistema, skirta nuolat tobulinti biocidinių produktų valdymo veiklą. Siūlytina informacinėje sistemoje sudaryti ūkio subjektams galimybę išsakyti nuomonę apie biocidinių produktų valdyme dalyvaujančių institucijų veiklą ir teikiamų paslaugų kokybę. Atsižvelgdamas į ūkio subjektų atsiliepimus institucijos turės galimybę pamatyti institucijos problemines sritis ir tobulinti savo veiklą. Ši sistema kurtų skaidrią ir saugią aplinką verslo ir priežiūros institucijų bendradarbiavimui.

3. Atsižvelgiant į Europos šalių bei Lietuvos institucijų gerą patirtį bei į ūkio subjektų poreikius, siūlytina rengti teisės aktų išaiškinimus, gaires, metodines rekomendacijas, naudingas nuorodas. Parengta pagalbinė medžiaga ūkio subjektams būtų skelbiama bendroje informacinėje sistemoje (interneto svetainėje), taip būtų užtikrinamas ūkio subjektų informuotumas, operatyvi aktualios informacijos sklaida ir atitinkamų reikalavimų įgyvendinimas. Be to, Europos Komisija ir jos įgaliotos institucijos teikia tokio pobūdžio informaciją valstybėms narėms, asociacijoms ir kitoms organizacijoms aktualiais ūkio subjektų veiklos reguliavimo klausimais, todėl naudinga sisteminti informaciją ir nuolatos atnaujinti nuorodas į šiuos parengtus dokumentus.

10. INFORMACIJOS ŠALTINIŲ SĄRAŠAS

1. 2013 m. liepos 24 d. Lietuvos Respublikos nutarimas Nr. 686 „Dėl 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo įgyvendinimo“;
2. 2000 m. gruodžio 15 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 1458 „Dėl konkrečių valstybės rinkliavos dydžių ir šios rinkliavos mokėjimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“;
3. 2014 m. kovo 12 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 244 „Dėl Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programos „Lietuvos respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ patvirtinimo“;
4. 2003 m. balandžio 18 d. Lietuvos Respublikos nutarimas Nr. 480 „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės institucijų interneto svetainėms patvirtinimo“;
5. 2000 m. liepos 18 d. Lietuvos Respublikos Reklamos įstatymas Nr. VIII-1871;
6. 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo įgyvendinimo (OL 2012 L 167, p. 1);
7. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2015 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. 4-432/1R-169 „Dėl verslo priežiūros institucijų kontrolinių klausimynų rengimo ir atnaujinimo tvarkos aprašo, rizikos vertinimu pagrįstos ūkio subjektų veiklos priežiūros gairių ir vienodos ir kokybiškos asmenų konsultavimo praktikos užtikrinimo gairių patvirtinimo“;
8. 2015 m. gegužės 13-15 bei 27-28 dienomis vykusių mokymų „Biocidinių produktų valdymo sistemos tobulinimas“ dalomoji medžiaga;
9. „Ūkio subjektų, gaminančių, tiekiančių į rinką ir naudojančių biocidinius produktus galimybių ir poreikių analizės“ ataskaita (<http://vilniausvsc.sam.lt/pub/vilnius/imagelib/file/2014%2008%2026%20Galutine%20ataskaita.pdf>)
10. „ES valstybių biocidinių produktų valdymo sistemų modelių analizės parengimas“ ataskaita ([http://vilniausvsc.sam.lt/pub/vilnius/imagelib/file/Analizes%20ataskaita%20\(biocidu\).pdf](http://vilniausvsc.sam.lt/pub/vilnius/imagelib/file/Analizes%20ataskaita%20(biocidu).pdf));

11. „Papildomų administracinių gebėjimų poreikių įgyvendinti naujoms ES biocidinių produktų teisyno nuostatoms analizės“ ataskaita (http://vilniausvsc.sam.lt/pub/vilnius/imagelib/file/Ataskaita_2014-07-30.pdf);
12. Valstybės institucijų interneto svetainių tyrimo ataskaita (http://ivpk.lrv.lt/uploads/ivpk/documents/files/Veikla/Veiklos_sritys/Reikalavimai_interneto_svetainems/2014_m_tyrimas/Ataskaita%202014.pdf)
13. Valstybės institucijų interneto svetainių tyrimo ataskaitos priedai (http://ivpk.lrv.lt/uploads/ivpk/documents/files/Veikla/Veiklos_sritys/Reikalavimai_interneto_svetainems/2014_m_tyrimas/2014%20Bendruju%20reikalavimu%20tyrimo%20ataskaitos%20priedai.pdf);
14. Sveikatos apsaugos ministerijos užpildyto klausimyno informacija (klausimynas pateiktas 2015-03-31 raštu Nr. (23.7.BC)-2-3847);
15. Valstybinės darbo inspekcijos užpildyto klausimyno informacija (klausimynas pateiktas 2014-09-30 raštu Nr. (23.7.BC)-2-11972);
16. Lietuvos Respublikos muitinės užpildyto klausimyno informacija (klausimynas pateiktas 2014-12-10 raštu Nr. (23.7.BC)-2-15434);
17. 2010 m. gegužės 4 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 511 “Dėl institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo;
18. Europos Komisijos dokumentas Nr. CA-Dec12-Doc.5.1.b –Final;
19. Europos Komisijos dokumentas Nr. ENV.D.3 ./PC/ys/Ares(2013);
20. Europos Komisijos dokumentas „Report on the Fees according to article 80(2) of the Biocides Regulation –Final Draft“;
21. <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=lt>
22. <http://inspect.ukmin.lt/>
23. www.ukmin.lt
24. www.verslovertai.lt
25. http://old.sam.lt/go.php/Apie_ministerija151
26. <http://sam.lrv.lt/>
27. <http://www.vdi.lt/>
28. <http://www.cust.lt/web/guest/titulinis>
29. <http://vmvt.lt/>

30. <http://www.nmvrvi.lt/>
31. <http://www.vvtat.lt/>
32. <http://www.inspekcija.lt/lt/titulinis.html>
33. <http://www.agriculture.gov.ie/>
34. <http://www.biozide.at/>
35. <http://www.health.belgium.be/eportal/index.htm>
36. <http://www.hse.gov.uk/biocides/index.htm>
37. <http://www.zdravlje.hr/>
38. <http://www.helpdesk-biocides.fr/>
39. <http://www.cchlp.sk/>
40. <http://www.baua.de/>
41. <http://www.bag.admin.ch/>
42. <http://echa.europa.eu/web/guest/support/helpdesks/national-helpdesks/list-of-national-helpdesks>

11. PRIEDAI

Priedas . Projekto „Biocidinių produktų valdymo sistemos tobulinimas“ metu valstybės institucijos pateiktas klausimynas:

Projekto „Biocidinių produktų valdymo sistemos tobulinimas klausimynas

Vilniaus visuomenės sveikatos centras, vykdydamas projekto veiklą „Biocidinių produktų valdymo reglamentavimo paprastumo ir aiškumo didinimo, paslaugų ūkio subjektams tobulinimo pasiūlymų parengimas“, siekia išsiaiškinti biocidinių produktų valdyme dalyvaujančių institucijų taikomas reglamentavimo paprastumo ir aiškumo užtikrinimo priemones, apibendrinti geriausių praktiką ir išanalizuoti jos taikymo kitose institucijose galimybes bei įvertinti reglamentavimo paprastumo, aiškumo, paslaugų ūkio subjektams atitiktį ūkio subjektų poreikių analizės metu paaiškėjusiems poreikiams.

1. Institucijos pavadinimas (Irašykite)

2. Kokias ir kaip dažnai reglamentavimo paprastumo ir aiškumo užtikrinimo priemones taiko Jūsų institucija? (Galimi keli atsakymų variantai)

- Rengia ir skelbia informacinius pranešimus, straipsnius žiniasklaidai

Skaičius 2013 m.

- Rengia ir skelbia dažnai užduodamų klausimų sąrašą

Skaičius 2013 m.

- Organizuoja konferencijas, seminarus, mokymus

Skaičius 2013 m.

- Dalyvauja konferencijose, seminaruose, mokymuose

Skaičius 2013 m.

- Teikia konsultacijas raštu, žodžiu

Skaičius 2013 m. □ □ □ □ □

- Rengia pasiūlymus dėl teisės aktų tobulinimo

Skaičius 2013 m. □ □ □ □ □

- Dalyvauja darbo grupėse, susijusiose su reglamentavimo paprastumo didinimu

Skaičius 2013 m. □ □ □ □ □

- Dalyvauja teisėkūros procese

Skaičius 2013 m. □ □ □ □ □

- Bendradarbiauja su nevyriausybinėmis organizacijomis

Skaičius 2013 m. □ □ □ □ □

- Inicijuoja pasitarimus su fiziniais/juridiniais asmenimis

Skaičius 2013 m. □ □ □ □ □

- Kita (*įrašykite*):

3. Ar, Jūsų nuomone, Jūsų institucijoje taikomų priemonių pakanka?

4. Kuria/ias iš minėtų priemonių galėtumėte įvardinti kaip efektyviausia/ias?

5. Kokiomis priemonėmis Jūsų institucijoje yra vertinamas šių priemonių efektyvumas? (*įrašykite*)

6. Ar minėtos reglamentavimo paprastumo ir aiškumo užtikrinimo priemonės Jūsų institucijoje taikomos įgyvendinant Reglamento (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo nuostatas?

- Taip Ne
-

Nurodykite priežastį *(įrašykite)*:

7. Kokius žinote kitų institucijų ar šalių taikomus geros praktikos pavyzdžius reglamentavimo paprastumo ir aiškumo gerinimui? *(Įrašykite)*

8. Kokių turite pasiūlymų reglamentavimo paprastumo ir aiškumo gerinimui? *(Įrašykite)*
